

**Α.Τ.Ε.Ι. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

**«ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΝΤΑΙ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»**

**Εισηγήτρια:
Μανιαδή Μαρία**

**Επιβλέπων Καθηγητής:
Γωνιανάκης Εμμανουήλ**

Ηράκλειο, Απρίλιος 2011

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω, όσους συνέβαλαν με κάθε τρόπο στην ολοκλήρωση της εργασίας αυτής. Ευχαριστώ τους καθηγητές του τμήματος Λογιστικής για τη συμβολή τους στην απόκτηση πολύ σημαντικών γνώσεων. Όπως επίσης και την «Ελληνική Στατιστική Αρχή» του Νομού Ηρακλείου για τις σημαντικές πληροφορίες που μου έδωσε.

Επίσης, ευχαριστώ θερμά τον επιβλέπων καθηγητή κ. Γωνιανάκη Εμμανουήλ για την βοήθεια του στην εκπόνηση της εργασίας αυτής, παρέχοντας μου πολύτιμες συμβουλές και επισημάνσεις, που χωρίς αυτές, δεν θα ήταν εφικτή η πραγματοποίηση της πτυχιακής.

Τέλος, ευχαριστώ την οικογένεια μου και όσους άθελα μου ξεχνώ, για την συμπαράσταση και τη βοήθεια τους, στην προσπάθεια μου για ολοκλήρωση της εργασίας αυτής..

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	8
---	---

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
---------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο : ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

1.1 Γενικά.....	11
1.2 Κατηγορίες Αριθμοδεικτών	12
1.3 Είδη Αριθμοδεικτών.....	13
1.4 Στατιστικά κριτήρια επιλογής αριθμοδεικτών.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο : ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

2.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (CONSUMER PRICE INDEX).....	15
2.1.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία.....	15
2.1.2 Σκοπός και χρησιμότητα του Δ.Τ.Κ.....	16
2.1.3 Αναθεώρηση του Δείκτη - Νέος Δείκτης.....	17
2.1.4 Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών (Ε.Ο.Π.).....	18
2.1.5 Πληθυσμιακή κάλυψη του Δείκτη και ταξινόμηση των ειδών.....	19
2.1.6 Συντελεστής στάθμισης των ειδών και του πληθυσμού.....	19
2.1.7 Τιμοληψία - Πηγές τιμοληψίας.....	22
2.1.8 Επιλογή των ειδών.....	23
2.1.9 Ειδικός Προσδιορισμός- Αντικατάσταση των ειδών.....	23
2.1.10 Ειδικές Περιπτώσεις Αντιμετώπισης.....	24
2.1.11 Υπολογισμός του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.....	25
2.2 ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (HARMONIZED INDEX OF CONSUMER PRICES).....	27
2.2.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία.....	27
2.2.2 Χαρακτηριστικά των Εν.Δ.Τ.Κ.....	28
2.2.3 Σκοπός και χρησιμότητα των Εν.Δ.Τ.Κ.....	28
2.2.4 Γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη των Εν.Δ.Τ.Κ	29
2.2.5 Ταξινόμηση των ειδών και κατάρτιση των υποδεικτών.....	30

2.2.6 Συντελεστές στάθμισης των ειδών.....	30
2.2.7 Κάλυψη ειδών των Εν.Δ.Τ.Κ	32
2.2.8 Συχνότητα συλλογής τιμών - Συλλεγόμενες τιμές - Τιμές τιμολογίων.....	33
2.2.9 Υπολογισμός των Εν.Δ.Τ.Κ.....	34
2.2.10 Διαβίβαση και δημοσίευση στοιχείων του Εν.Δ.Τ.Κ.....	36
2.2.11 Σύγκριση του Εν.Δ.Τ.Κ. με τον Εθνικό Δ.Τ.Κ.....	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο : ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

3.1 Γενικά Στοιχεία.....	38
3.2 Αίτια της ανεργίας	38
3.3 Είδη ανεργίας βάσει των αιτιών που την προκαλούν.....	39
3.4 Αρνητικές συνέπειες της ανεργίας.....	40
3.5 Η ανεργία στην Ελλάδα.....	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο : ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ-ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

4.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΚΑΙ ΕΚΡΟΩΝ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ- ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ.....	43
4.1.1 Γενικά.....	43
4.1.2 Κάλυψη Δεικτών.....	44
4.1.3 Καταρτιζόμενοι Δείκτες.....	44
4.1.4 Αλλαγές σε σχέση με τη προηγούμενη αναθεώρηση των Γεωργικών Δεικτών.....	45
4.1.5 Συντελεστές στάθμισης.....	45
4.1.6 Περίοδος βάσης.....	48
4.1.7 Συλλεγόμενες τιμές.....	48
4.1.8 Πηγές τιμοληψίας.....	49
4.1.9 Εποχικότητα προϊόντων.....	49
4.1.10 Υπολογισμός των Δεικτών τιμών εισροών και εκροών στη γεωργία - κτηνοτροφία.....	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο : ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

5.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.....	51
5.1.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία.....	51
5.1.2 Σκοπός και θεωρητικό υπόβαθρο του Δείκτη	52
5.1.3 Καταρτιζόμενοι Δείκτες.....	53
5.1.4 Στατιστική ταξινόμηση και επιλογή προϊόντων.....	54
5.1.5 Πηγές και υπολογισμός των συντελεστών στάθμισης.....	55
5.1.6 Συλλογή τιμών και πηγές τιμοληψίας.....	58
5.1.7 Ειδικότερα θέματα.....	58
5.1.8 Υπολογισμός του Δείκτη τιμών παραγωγού στη βιομηχανία.....	59
5.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.....	61
5.2.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία.....	61
5.2.2 Αναθεώρηση του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής.....	61
5.2.3 Στατιστική ταξινόμηση και Συντελεστές στάθμισης.....	62
5.2.4 Σκοπός του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής.....	62
5.2.5 Ερευνώμενα προϊόντα και καταστήματα/επιχειρήσεις.....	63
5.2.6 Υπολογισμός του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής.....	63
5.2.7 Αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή των χρονοσειρών του δείκτη.....	65
5.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.....	66
5.3.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία.....	66
5.3.2 Σκοπός και θεωρητικό υπόβαθρο του Δείκτη	67
5.3.3 Καταρτιζόμενοι Δείκτες - Περίοδος βάσης	67
5.3.4 Στατιστική ταξινόμηση και επιλογή προϊόντων.....	68
5.3.5 Πηγές και υπολογισμός των συντελεστών στάθμισης.....	69
5.3.6 Συγκέντρωση τιμών - Πηγές τιμοληψίας - Γεωγραφική κάλυψη.....	70
5.3.7 Ειδικότερα θέματα.....	71
5.3.8 Υπολογισμός του Δείκτη τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία.....	72
5.4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.....	73
5.4.1 Γενικά.....	73
5.4.2 Στόχοι των Βραχυχρόνιων Δεικτών στη Βιομηχανία.....	73
5.4.3 Στατιστική ταξινόμηση.....	74

5.4.4 Συντελεστές στάθμισης.....	75
5.4.5 Καταρτιζόμενοι Δείκτες.....	75
5.4.6 Μέγεθος δείγματος επιχειρήσεων.....	76
5.4.7 Υπολογισμός των Δεικτών κύκλου εργασιών και νέων παραγγελιών στη βιομηχανία.....	76
5.4.8 Αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή των χρονοσειρών του Δείκτη.....	78
5.5 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ.....	79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο : ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

6.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΓΚΟΥ ΣΤΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	81
6.1.1 Γενικά.....	81
6.1.2 Σκοπός του Δείκτη και συλλεγόμενα στοιχεία.....	82
6.1.3 Αναθεώρηση του Δείκτη και Στατιστική ταξινόμηση.....	82
6.1.4 Ανάλυση των Δεικτών κύκλου εργασιών και όγκου στο λιανικό εμπόριο.....	83
6.1.5 Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή δείγματος επιχειρήσεων.....	84
6.1.6 Κατάρτιση του Δείκτη κύκλου εργασίας στο λιανικό εμπόριο.....	86
6.1.7 Υπολογισμός του Δείκτη όγκου στο λιανικό εμπόριο.....	90
6.1.8 Αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή των χρονοσειρών του Δείκτη.....	90
6.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ....	91
6.2.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία.....	91
6.2.2 Σκοπός του Δείκτη.....	91
6.2.3 Αναθεώρηση του Δείκτη και Στατιστική ταξινόμηση.....	91
6.2.4 Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή δείγματος επιχειρήσεων.....	92
6.2.5 Κάλυψη Δείκτη.....	94
6.2.6 Ανάλυση του Δείκτη.....	95
6.2.7 Κατάρτιση του Δείκτη απασχολούμενων ατόμων στο λιανικό εμπόριο...	95
6.2.8 Αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή των χρονοσειρών του Δείκτη.....	97

6.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟ ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	98
6.3.1 Γενικά.....	98
6.3.2 Σκοπός του Δείκτη και χρησιμοποιούμενοι ορισμοί.....	98
6.3.3 Γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη του δείκτη - Στατιστική ταξινόμηση.....	100
6.3.4 Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή δείγματος επιχειρήσεων.....	100
6.3.5 Κατάρτιση του Δείκτη κύκλου εργασιών στο χονδρικό εμπόριο.....	101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο : ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

7.1 ΝΕΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	105
7.1.1 Γενικά.....	105
7.1.2 Σκοπός των Δεικτών και χρησιμοποιούμενοι ορισμοί.....	106
7.1.3 Αρχική και τρέχουσα κατάρτιση των Δεικτών - Στατιστική ταξινόμηση.....	108
7.1.4 Γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη του Δείκτη.....	109
7.1.5 Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή δείγματος επιχειρήσεων.....	112
7.1.6 Κατάρτιση των Δεικτών κύκλου εργασιών στο τομέα Υπηρεσιών.....	113

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο : ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

8.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΕΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ.....	117
8.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΕΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ.....	119
8.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ.....	122
8.4 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ.....	126

ΕΠΙΛΟΓΟΣ	128
-----------------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	129
---------------------------	-----

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Α) ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1

Συντελεστές Στάθμισης του Δ.Τ.Κ. στα έτη 1999,2005 και 2009..... 20

Πίνακας 2

Πληθυσμιακοί συντελεστές στάθμισης των πόλεων τιμοληψίας του Δ.Τ.Κ..... 21

Πίνακας 3

Συντελεστές στάθμισης των ειδών του Εν.Δ.Τ.Κ. (%)τα έτη 2009 και 2010, με έτος βάσης 2005=100,0..... 31

Πίνακας 4

Ο αριθμός των ανέργων τον Ιανουάριο το 2010 και 2011..... 41

Πίνακας 5

Ο αριθμός των ανέργων τον Ιανουάριο το 2010 και 2011..... 41

Πίνακας 6

Συντελεστές στάθμισης των εκροών του γεωργικού δείκτη, με έτος βάσης το 2005..... 46

Πίνακας 7

Συντελεστές στάθμισης των εισροών του γεωργικού δείκτη, με έτος βάσης το 2005..... 47

Πίνακας 8

Συντελεστές στάθμισης του Δείκτη τιμών παραγωγού στη βιομηχανία, με έτος βάσης 2005=100,0..... 57

Πίνακας 9

Μέσοι ετήσιοι γενικοί δείκτες τιμών παραγωγού στη βιομηχανία (συνόλου, εγχώριας και εξωτερικής αγοράς) και ετήσιες μεταβολές..... 60

Πίνακας 10

Συντελεστές στάθμισης κατηγοριών Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής, με έτος βάσης 2005=100,0..... 62

Πίνακας 11

Μέσοι ετήσιοι Δείκτες Βιομηχανικής Παραγωγής, με έτος βάσης 2005=100,0..... 65

Πίνακας 12

Συντελεστές στάθμισης του Δείκτη τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία
με έτος βάσης 2005=100,0..... 69

Πίνακας 13

Κατανομή μεγέθους δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων του
Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο..... 85

Πίνακας 14

Κατανομή μεγέθους δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων του
Δείκτη Απασχολούμενων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο..... 94

Πίνακας 15

Τάξεις μεγέθους κύκλου εργασιών και μέγεθος δείγματος ερευνώμενων
επιχειρήσεων του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο..... 101

Πίνακας 16

Κατανομή μεγέθους δείγματος κατά τους διημήφιους κλάδους του Δείκτη Κύκλου
Εργασιών στο τομέα Υπηρεσιών..... 113

B) ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1

Συντελεστές στάθμισης ομάδων ειδών του Δ.Τ.Κ..... 20

Διάγραμμα 2

Συντελεστές στάθμισης ομάδων ειδών του Εν.Δ.Τ.Κ..... 32

Διάγραμμα 3

Δείκτη Ανεργίας ανά περιφέρεια της Ελλάδας..... 42

Διάγραμμα 4

Συντελεστές στάθμισης του Δείκτη τιμών παραγωγού στη βιομηχανία,
με έτος βάσης 2005=100,0..... 57

Διάγραμμα 5

Συντελεστές στάθμισης του γενικού Δείκτη τιμών εισαγωγών της βιομηχανίας
κατά κύριες ομάδες βιομηχανικών κλάδων..... 70

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι αριθμοδείκτες είναι σχετικοί αριθμοί που δείχνουν τις ποσοστιαίες μεταβολές απλών ή σύνθετων μεγεθών μεταξύ δύο καταστάσεων και άρχισαν να εφαρμόζονται στον οικονομικό τομέα σαν τιμάριθμοι. Αλλά, εξαιτίας των πολλών πλεονεκτημάτων τους επεκτάθηκαν γρήγορα σε πολλούς τομείς της οικονομικής δραστηριότητας και των κοινωνικών, βιολογικών κ.λ.π. φαινομένων. Στην εποχή μας, δεν υπάρχει τομέας της επιστήμης που να μην κάνει χρήση των αριθμοδεικτών. Οι περισσότεροι από τους δείκτες αυτούς, καταρτίζονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην ΕΣΥΕ).

Στην παρούσα πτυχιακή αναλύονται οι αριθμοδείκτες που καταρτίζονται στην Ελλάδα, ξεκινώντας από τον δείκτη που είναι γνωστό σε όλους ως τιμάριθμος ή αλλιώς Δείκτης Τιμών Καταναλωτή και θεωρείται από τους πιο σημαντικούς δείκτες. Αμέσως μετά, ακολουθεί ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή που παρέχει στοιχεία για την σύγκριση των τιμών της Ελλάδος με τα υπόλοιπα μέλη-κράτη της Ε.Ε., καθώς και ο γνωστός σε όλους, δείκτη ανεργίας.

Στη συνέχεια αναλύονται οι δείκτες εισροών και εκροών στη γεωργία-κτηνοτροφία, καθώς και οι δείκτες που αφορούν τον τομέα της βιομηχανίας, όπως είναι ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής και ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία. Ακολουθεί ανάλυση των δεικτών του λιανικού και χονδρικού εμπορίου και του δείκτη κύκλου εργασιών στο τομέα υπηρεσιών. Τέλος, γίνεται αναφορά στους αριθμοδείκτες οικοδόμησης και κατασκευής..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

1.1 Γενικά

Αριθμοδείκτες (ή απλώς δείκτες) είναι στατιστικά μέτρα σε μορφή σχετικών αριθμών (λόγοι ή ποσοστά) που εκφράζουν ποσοτικά, τη μεταβολή μιας μεταβλητής από την κατάσταση σύγκριση της (βάση ή αφετηρία). Η μεταβλητή μπορεί να αναφέρεται στη τιμή, στη ποσότητα ή στην αξία ενός ή περισσότερων αγαθών και γενικότερα οικονομικών μεγεθών.

Γενικά η περίοδος βάσης πρέπει να είναι μία ομαλή περίοδος, δηλαδή κατά τη διάρκεια της να μην έχουν συμβεί ασυνήθιστες-συνταρακτικές φυσικές, οικονομικές, κοινωνικές ή πολιτικές μεταβολές. Συνήθως, στους αριθμοδείκτες χρησιμοποιούμε σαν βάση το 100* κι έτσι μετράμε τις μεταβολές των μεγεθών σε ποσοστά επί τοις εκατό (%).

Όμως, ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στη χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών ως στατιστικά μέτρα σύγκρισης, είναι η απόσταση της περιόδου βάσεως από τη συγκρινόμενη τρέχουσα περίοδο. Η σύγκριση δύο αριθμοδεικτών είναι δυνατή μόνο όταν και οι δύο δείκτες αναφέρονται στην ίδια χρονολογική βάση. Σε αντίθετη περίπτωση, ο δείκτης με την παλαιότερη βάση ανάγεται στην βάση του άλλου δείκτη που έχει τη πιο πρόσφατη βάση.

Σκοπός του αριθμοδείκτη είναι να αποδώσει, με ένα και μόνο αριθμό, το μέσο μέγεθος των πολλών αριθμητικών δεδομένων από τα οποία υπολογίζεται ένα απλό ή σύνθετο μέγεθος. Όπως, δηλαδή ο μέσος αριθμητικός αντιπροσωπεύει ένα σύνολο δεδομένων, έτσι και ο αριθμοδείκτης αντιπροσωπεύει την αλλαγή σε δύο ή περισσότερες ομάδες δεδομένων που συγκεντρώθηκαν σε διάφορες χρονικές περιόδους ή γεωγραφικές θέσεις.

Οι αριθμοδείκτες άρχισαν να εφαρμόζονται στην οικονομία σαν τιμάρημοι. Σήμερα όμως, δεν υπάρχει το τομέας της επιστήμης και της πρακτικής που να μη γίνεται χρήση τους. Σε πολλές από τις μεθόδους πρόβλεψης χρησιμοποιούν τους δείκτες.

* είναι η λεγόμενη κατάσταση βάσης και συμβολίζεται με το μηδέν (0).

1.2 Κατηγορίες Αριθμοδεικτών

Ανάλογα το πλήθος των μεταβλητών που εξετάζονται οι δείκτες διακρίνονται σε: απλούς, όταν παρακολουθούν την εξέλιξη του μεγέθους μιας μόνο μεταβλητής (αγαθού) και σε σύνθετους, όταν παρακολουθούν την εξέλιξη σε περισσότερες από μια μεταβλητές, οι οποίες απεικονίζονται όλες μαζί σε ένα συγκεντρωτικό τελικό αριθμό.

Οι σύνθετοι αριθμοδείκτες διακρίνονται στους:

- σταθμικούς δείκτες, στους οποίους η συμμετοχή κάθε μεταβλητής του δείκτη έχει διαφορετική σημασία (βαρύτητα). Για το λόγο αυτό, η κατάρτιση ενός τέτοιου δείκτη, απαιτεί τον πολλαπλασιασμό των τιμών των αγαθών με κατάλληλους συντελεστές που ονομάζονται συντελεστές στάθμισης. Οι δείκτες αυτοί διακρίνονται σε: τιμάρημο τύπου Laspeyres, τιμάρημο τύπου Paasche, ιδανικό τιμάρημο τύπου Fisher και τιμάρημο τύπου Edgeworth - Marshall.
- αστάθμητους δείκτες, οι οποίοι αναφέρονται σε μεμονωμένα αγαθά ίσης μεταξύ τους σημασίας (βαρύτητας) και μετρούν τις διαχρονικές μεταβολές των τιμών των αγαθών μεταξύ δύο χρονικών περιόδων. Οι κυριότεροι μαθηματικοί τύποι που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση τους είναι: ο μέσος αριθμητικός των σχετικών τιμών, ο μέσος γεωμετρικός των σχετικών τιμών και ο μέσος αρμονικός των σχετικών τιμών.

Στη συνέχεια, οι παραπάνω δείκτες μπορούν να διακριθούν σε δείκτες απόλυτων και σχετικών τιμών. Επίσης, οι αριθμοδείκτες διακρίνονται σε δείκτες σταθερής και κινητής βάσης (αλυσωτούς), ανάλογα τη χρησιμοποιούμενη περίοδο βάσης τους, εάν είναι σταθερή ή κινητή αντίστοιχα. Οι αριθμοδείκτες κινητής βάσης έχουν μεγάλη χρησιμότητα, γιατί μας επιτρέπουν να διαγράψουμε ορισμένα από τα αγαθά που εισέρχονται στον αριθμοδείκτη και δεν υπάρχουν πλέον στην αγορά ή να προσθέσουμε νέα αγαθά στον καταρτιζόμενο αριθμοδείκτη.

Πολλές φορές για την κατάρτιση ενός δείκτη, διατίθενται μόνο οι σχετικές εκατοστιαίες αλλαγές των τιμών από έτος σε έτος, με αποτέλεσμα για τη κατάρτιση του, να γίνεται μετατροπή των ετήσιων λόγων σε αλυσωτό δείκτη.

1.3 Είδη Αριθμοδεικτών

Τους δείκτες μπορούμε να τους διακρίνουμε σε:

- Αριθμοδείκτες τιμών (Price Index Numbers) ή Τιμάριθμοι. Οι δείκτες αυτοί μετρούν την ποσοστιαία μεταβολή (αύξηση ή μείωση) του γενικού επιπέδου των τιμών μεταξύ δύο χρονικών περιόδων. Οι τιμάριθμοι έχουν τεράστια οικονομική σημασία, γιατί με αυτούς μετριέται η μεταβολή της αγοραστικής δύναμης του χρήματος, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την άσκηση σωστής εισοδηματικής πολιτικής, τιμολογιακής κ.λ.π. πολιτικής. (π.χ. τιμαριθμική αναπροσαρμογή μισθών και συντάξεων). Επίσης, με τη χρήση των δεικτών αυτών γίνεται ο αποπληθωρισμός των διάφορων χρηματικών αξιών.
- Αριθμοδείκτες όγκου ή ποσοτήτων (Quantity Index Numbers). Οι δείκτες αυτοί μετρούν τις ποσοστιαίες μεταβολές (διαχρονικές ή διατοπικές) των ποσοτήτων των αγαθών που παράγονται, καταναλώνονται, εισάγονται, εξάγονται, κ.λ.π. μεταξύ δύο χρονικών περιόδων ή δύο γεωγραφικών περιοχών.
- Αριθμοδείκτες αξίας (Value Index Numbers). Οι δείκτες αυτοί μετρούν τις ποσοστιαίες μεταβολές της αξίας διάφορων αγαθών μεταξύ δύο καταστάσεων.

1.4 Στατιστικά κριτήρια επιλογής αριθμοδεικτών

Τα στατιστικά κριτήρια για την επιλογή του καταλληλότερου αριθμοδείκτη ανάλογα με τις ανάγκες και τους σκοπούς κάθε έρευνας, σύμφωνα με τον θεμελιωτή της θεωρίας των αριθμοδεικτών I. Fisher, είναι τα παρακάτω:

➤ Το κριτήριο της αναλογικότητας.

Αυτό ικανοποιείται όταν η τιμή του δείκτη μεταξύ δύο περιόδων μεταβάλλεται ανάλογα με το μέγεθος της μεταβολής των επιμέρους τιμών των αγαθών που το απαρτίζουν.

▪ Το κριτήριο της συνέχειας.

Με δεδομένο τη διαχρονική μεταβολή των καταναλωτικών προτιμήσεων και την ανομοιογένεια των αγαθών που ικανοποιούν την ίδια ανάγκη, το κριτήριο αυτό επιβάλλει κάθε αριθμοδείκτη να λαμβάνει υπόψη του, τις αλλαγές στη δομή και στη ποιότητα των αγαθών που περιλαμβάνονται στο καλάθι του. Με άλλα λόγια το κριτήριο ικανοποιείται από αριθμοδείκτες με μεταβαλλόμενους συντελεστές στάθμισης.

➤ Το κριτήριο αντιστροφής ως προς το χρόνο.

Ένας δείκτης την τρέχουσα περίοδο 1 με βάση τη περίοδο 0, ικανοποιεί το κριτήριο αυτό, αν η τιμή του είναι αντίστροφη εκείνου που προκύπτει από την αντιμετάθεση των περιόδων βάσης και τρέχουσας.

Το κριτήριο αυτό ικανοποιείται από τους ατομικούς (απλούς) δείκτες, ενώ από τους σύνθετους δείκτες ικανοποιείται μόνο από τον αστάθμητο μέσο γεωμετρικό των σχετικών μεγεθών, καθώς και από τους συμβιβαστικούς τιμάριθμους των Edgeworth – Marshall και τον ιδανικό τιμάριθμο του Fisher.

▪ Το κυκλικό κριτήριο.

Το κριτήριο αυτό είναι γενίκευση του προηγούμενου και απαιτεί να ικανοποιείται η σχέση: $Q_{1,0} * Q_{2,1} * \dots * Q_{t,(t-1)} = Q_{t,0}$,

Οι ατομικοί δείκτες και ο αστάθμητος μέσος γεωμετρικός ικανοποιούν το κυκλικό κριτήριο, ενώ από τους σταθμικούς αριθμοδείκτες ικανοποιούν το κριτήριο αυτό μόνο οι τύποι του σταθμικού μέσου αριθμητικού, εφόσον χρησιμοποιηθούν οι σταθεροί συντελεστές στάθμισης.

▪ Το κριτήριο αντιστροφής των παραγόντων.

Το κριτήριο αυτό ικανοποιείται όταν ισχύει:

$$P_{1,0} * Q_{1,0} = V_{1,0} \text{ , όπου } \psi V_{1,0} \text{ δείκτης αξίας}$$

Εκτός από τους απλούς δείκτες το κριτήριο αυτό ικανοποιείται μόνο από τον ιδανικό του Fisher.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

2.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (CONSUMER PRICE INDEX)

2.1.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία

Ο σπουδαιότερος αριθμοδείκτης που καταρτίζεται στην Ελλάδα είναι ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (Δ.Τ.Κ.), ο γνωστός μας τιμάρithμος. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή είναι ένα στατιστικό μέτρο που αντανακλά την εξέλιξη μόνο των τιμών, σε ένα ορισμένο ποσοτικά και ποιοτικά, σύνολο αγαθών και υπηρεσιών, που αγοράζονται από τα νοικοκυριά κατά τη χρονική περίοδο διενέργειας της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών.

Ο Δ.Τ.Κ. καταρτίζονταν μέχρι και το 1958 από την Γενική Στατιστική Υπηρεσία της Τράπεζας Ελλάδος, με την ονομασία Τιμάρithμος Ακρίβειας Ζωής. Ενώ το πρώτο τριμηνιαίο δελτίο με λιανικές τιμές 51 βασικών ειδών, για την εποχή εκείνη, εκδόθηκε το 1912. Από το 1914 μέχρι και το 1923 εξετάζονταν οι λιανικές τιμές σε 51 αρχικά και 55 μετέπειτα είδη, ενώ από το 1923 μέχρι και το 1932 καταγράφονταν οι λιανικές τιμές 62 ειδών. Η τιμοληψία γινόταν αρχικά σε 65 πόλεις και αργότερα σε 106 πόλεις. Η τιμή του κάθε αγαθού πρόκυψε σαν σταθμικός μέσος των επί μέρους τιμών κάθε πόλης με συντελεστή στάθμισης ανάλογο προς τον πληθωρισμό της. Ως τιμάρithμος (κατά την προπολεμική εκείνη περίοδο) κατά το έτος t ήταν:

$$N_t = \frac{\delta_t}{\delta_{t_0}} \times 100$$

όπου:

δ_{t_0} είναι η ετήσια δαπάνη για την συντήρηση μιας τετραμελούς οικογένειας με έτος βάσης t_0 (θεωρήθηκε το μοντέλο της μέσης Ελληνικής αστικής οικογένειας μέχρι το 1938) και

δ_t είναι η ετήσια δαπάνη κατά το έτος t .

Τα είδη του πρώτου αυτού δείκτη διακρίνονταν σε 4 ομάδες που ήταν οι εξής: διατροφή, ενοίκιο, ένδυση-υπόδηση και καθαριότητα-θέρμανση-φωτισμός.

Από το 1932 έως το 1938 εξετάζονταν οι τιμές 28 ειδών διατροφής, 8 ειδών ένδυσης-υπόδησης, 7 ειδών φωτισμού και θέρμανσης και τεσσάρων άλλων ειδών, δηλαδή 48 συνολικά είδη μαζί με τη δαπάνη για ενοίκιο κατοικίας. Οι τιμές λαμβάνονταν από 44 πόλεις, από τις οποίες οι 32 είχαν πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους. Ενώ από το 1950 μέχρι και το 1958 ο τιμάριθμος αφορούσε μόνο την Αθήνα και βασίζονταν σε 40 είδη χωρισμένα σε πέντε ομάδες, ως εξής: τρόφιμα 20 είδη, ενοίκιο - φωτισμός - θέρμανση 6 είδη, ιματισμός 7 είδη και διάφορα άλλα 7 είδη.

Σημειώνεται ότι, η ανάγκη αναθεώρησης των δεικτών που υπήρχαν (κατά τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια) ήταν επιτακτική, ώστε να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη του κοινού και των κρατικών υπηρεσιών προς τους δείκτες μέτρησης των τιμών. Για τον λόγο αυτό, από τον Απρίλιο του 1957 μέχρι και τον Απρίλιο του 1958, η κυβέρνηση πραγματοποίησε την πρώτη Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών, με στόχο την συλλογή αξιόπιστων στοιχείων για την διάρθρωση των δεικτών.

Από το 1959 έως και σήμερα, ο δείκτης αυτός καταρτίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην ΕΣΥΕ), ενώ αναδημοσιεύεται στο «Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο» της Τράπεζας της Ελλάδος. Τα στοιχεία του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή καταρτίζονται μηνιαία, εντός προκαθορισμένων ημερομηνιών που ορίζονται από τα τέλη του προηγούμενου έτους. Τα στοιχεία δημοσιεύονται στα τακτικά δημοσιεύματα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος, δηλαδή στο Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο, τη Συνοπτική Στατιστική Επετηρίδα και τη Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος.

2.1.2 Σκοπός και χρησιμότητα του Δ.Τ.Κ.

Σκοπός του Δείκτη αυτού είναι η μέτρηση του γενικού επιπέδου των τιμών, των αγαθών και των υπηρεσιών που προμηθεύεται το μέσο νοικοκυριό και χρησιμοποιείται:

- Ως όργανο αποπληθωρισμού χρηματικών αξιών (μισθών, ημερομισθίων, συντάξεων, εισοδημάτων κ.λ.π.).
- Για να παρακολουθείται η μεταβολή του γενικού επιπέδου των τιμών (πληθωρισμός).
- Για να μετράμε την αγοραστική δύναμη του χρήματος.

- Για την τιμαριθμική αναπροσαρμογή μισθών, ημερομισθίων, συντάξεων, εισοδημάτων, μισθωμάτων (Ν. 2741/1999) κ.λ.π.
- Για την άσκηση σωστής οικονομικής και εισοδηματικής πολιτικής. Επίσης, κατά την σύνταξη του κρατικού προϋπολογισμού, λαμβάνεται υπόψη η πιθανή διαμόρφωση του δείκτη.
- Για να διαγνωστεί η καλή ή κακή οικονομική πορεία της χώρας (στην περίπτωση αυτή εξετάζονται και κάποιοι άλλοι οικονομικοί δείκτες).

2.1.3 Αναθεώρηση του Δείκτη - Νέος Δείκτης

Ο δείκτης εκπληρώνει το σκοπό του εφόσον η σύνθεση της κατανάλωσης (πρότυπο) δεν έχει υποστεί διαχρονικά ουσιώδεις μεταβολές. Σε αντίθετη περίπτωση, ο δείκτης δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στον προορισμό του και χρειάζεται αναθεώρηση.

Οι αναθεωρήσεις του Δ.Τ.Κ. έχουν σκοπό κυρίως, την αναθεώρηση των συντελεστών στάθμισης και την ανανέωση του δείγματος των ειδών (αγαθών και υπηρεσιών), λαμβάνοντας υπόψη ένα πιο σύγχρονο πρότυπο κατανάλωσης, που προκύπτει από την πλέον πρόσφατη Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών (Ε.Ο.Π.). Παράλληλα, στις αναθεωρήσεις αυτές επανεξετάζεται και τροποποιείται, όταν κριθεί απαραίτητο, η μεθοδολογία αντιμετώπισης ορισμένων ειδικών θεμάτων που σχετίζονται με την κατάρτιση του δείκτη, με σκοπό τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας και αξιοπιστίας του. Για παράδειγμα, η εποχικότητα των ειδών (νωπά φρούτα και λαχανικά, είδη ένδυσης, πετρέλαιο θέρμανσης κλπ.), οι προσφορές και εκπτώσεις και τα δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα κ.α.

Η τελευταία αναθεώρηση του Δ.Τ.Κ. βασίστηκε στα αποτελέσματα της Ε.Ο.Π., περιόδου 2004-2005 και από τον Απρίλιο 2006 δημοσιεύεται ο αναθεωρημένος Δ.Τ.Κ με έτος βάσης 2005=100,0. Ο νέος Δείκτης, όπως ισχύει μέχρι σήμερα, είναι δείκτης σταθερής βάσης. Ο δείκτης αυτός, προσαρμοσμένος στις πρόσφατες καταναλωτικές δαπάνες των ιδιωτικών νοικοκυριών της Χώρας, απεικονίζει ακριβέστερα τη διαχρονική εξέλιξη των μεταβολών των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών, που συνθέτουν το "καλάθι" αγορών του μέσου νοικοκυριού.

Το έργο της αναθεώρησης του Δ.Τ.Κ. ανατίθεται στην Επιτροπή Αναθεώρησης Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, στην οποία μετέχουν, εκτός από τους υπηρεσιακούς παράγοντες της Γ.Γ. Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (πρώην ΕΣΥΕ) και εκπρόσωποι άλλων φορέων και συνδικαλιστικών οργανώσεων (Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Υπουργείο Ανάπτυξης, Τράπεζα της Ελλάδος, ΣΕΒ, ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ), καθώς και ειδικοί επιστήμονες και εμπειρογνώμονες.

Η αρχική κατάρτιση του Δ.Τ.Κ., για τις αστικές περιοχές της Χώρας, έγινε από την πρώην ΕΣΥΕ το 1959, με περίοδο βάσης τον Ιούνιο του εν λόγω έτους, και ακολούθησαν οι μετέπειτα αναθεωρήσεις του δείκτη, με βάση τα έτη 1969, 1973 (περίοδο βάσης ο Ιανουάριος του 1973), 1974, 1982, 1988, 1994 και 1999. Επισημαίνεται ότι στην αναθεώρηση του Δ.Τ.Κ. με έτος βάσης 1999=100,0, έγινε επέκταση του δείκτη από τις αστικές περιοχές στο σύνολο της Χώρας, καλύπτοντας τις αστικές, τις ημιαστικές και τις αγροτικές περιοχές.

2.1.4 Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών (Ε.Ο.Π.)

Τη βάση για την κατάρτιση του Δ.Τ.Κ. αποτελεί η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών, η οποία διενεργείται από την ΕΣΥΕ σε δείγμα νοικοκυριών όλης της χώρας. Η Ε.Ο.Π. αποσκοπεί στη συγκέντρωση στοιχείων που αναφέρονται στις καταναλωτικές συνήθειες του συνόλου των νοικοκυριών της χώρας, δηλαδή σε όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά, ανεξαρτήτως μεγέθους, σύνθεσης και οικονομικής ή κοινωνικής θέσης του υπεύθυνου του νοικοκυριού. Επισημαίνεται ότι από την Ε.Ο.Π. δεν καλύπτονται τα κάθε είδους συλλογικά νοικοκυριά (νοσοκομεία, γηροκομεία, οικοτροφεία κλπ), καθώς και οι ξένοι επισκέπτες στη χώρα (τουρίστες).

Η τελευταία Ε.Ο.Π. διενεργήθηκε κατά την περίοδο Φεβρουαρίου 2004 - Ιανουαρίου 2005 και κάλυψε όλες τις περιοχές της χώρας (αστικές, ημιαστικές, αγροτικές). Το κλάσμα δειγματοληψίας της έρευνας ήταν 2%, που απέφερε ένα συνολικό δείγμα 6.555 νοικοκυριών. Για την επιλογή του δείγματος των νοικοκυριών εφαρμόστηκε η μέθοδος της πολυσταδιακής στρωματοποιημένης δειγματοληψίας επιφανειών.

2.1.5 Πληθυσμιακή κάλυψη του Δείκτη και ταξινόμηση των ειδών

Ως προς την πληθυσμιακή κάλυψη του δείκτη καλύπτονται τα ιδιωτικά νοικοκυριά, ενώ εξαιρούνται τα συλλογικά νοικοκυριά (γηροκομεία, οικοτροφεία κ.λ.π.) και οι ξένοι επισκέπτες στη χώρα μας (τουρίστες).

Η ομαδοποίηση των αγαθών και υπηρεσιών του Δ.Τ.Κ. γίνεται σύμφωνα με τη διεθνή ταξινόμηση COICOP και ειδικότερα, όπως αυτή έχει προσαρμοσθεί για τις ανάγκες των Εναρμονισμένων Δεικτών Τιμών Καταναλωτή (HICP), των Κρατών-μελών της Ε.Ε., δημιουργώντας την ταξινόμηση COICOP/HICP.

Συγκεκριμένα, η ομαδοποίηση των ειδών του δείκτη, γίνεται σύμφωνα με την τελευταία έκδοση της παραπάνω ταξινόμησης, η οποία είναι η COICOP/HICP rev.Dec.99. Μετά την καθιέρωση της έκδοσης αυτής, χρησιμοποιείται σύστημα κωδικών, τόσο στο επίπεδο των βασικών ομάδων (2ψήφια ανάλυση), των ομάδων (3ψήφια ανάλυση) και των υποομάδων (4ψήφια ανάλυση), όσο και στο επίπεδο των ειδών (5ψήφια ανάλυση) και των παραλλαγών των ειδών (8ψήφια ανάλυση).

2.1.6 Συντελεστής στάθμισης των ειδών και του πληθυσμού

Οι συντελεστές στάθμισης των ειδών που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του αναθεωρημένου Δ.Τ.Κ., υπολογίστηκαν με βάση τα αποτελέσματα της Ε.Ο.Π. 2004/05. Οι συντελεστές στάθμισης υπολογίζονται ως ποσοστά επί τοις χιλίοις (%) συμμετοχής των δαπανών για κάθε ομάδα, υποομάδα και είδος (αγαθού ή υπηρεσίας) στο σύνολο των δαπανών του μέσου νοικοκυριού.

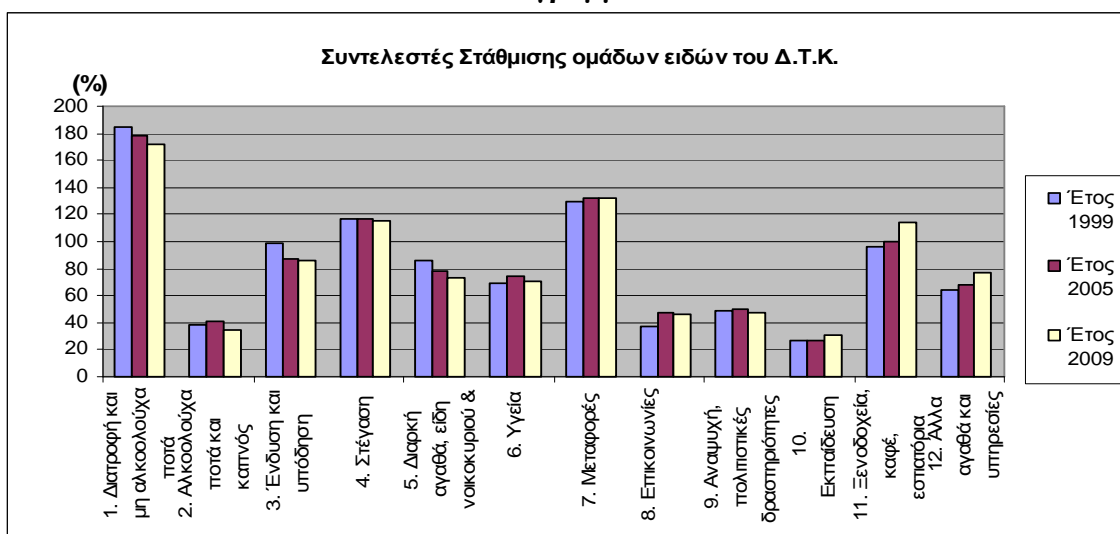
Στον παρακάτω πίνακα και διάγραμμα περιέχονται οι συντελεστές στάθμισης των ειδών για τα έτη 1999,2005 και 2009, όπου και μπορούμε να κάνουμε την ανάλογη σύγκριση:

Πίνακας 1
 Συντελεστές Στάθμισης του Δ.Τ.Κ. στα έτη 1999,2005 και 2009.

ΟΜΑΔΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	Έτος 1999	Έτος 2005	Έτος 2009
1. Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	184,89	178,21	171,22
2. Αλκοολούχα ποτά και καπνός	38,87	41,60	34,80
3. Ένδυση και υπόδηση	99,06	87,01	86,4
4. Στέγαση	117,13	116,51	115,88
5. Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού & υπηρεσίες	86,41	78,22	73,63
6. Υγεία	69,07	74,55	70,73
7. Μεταφορές	129,81	132,21	132,39
8. Επικοινωνίες	37,55	47,02	45,56
9. Αναμυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες	49,01	50,30	47,77
10. Εκπαίδευση	27,43	26,63	30,41
11. Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια	96,61	100,19	114,09
12. Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	64,17	67,56	77,11

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Μεθολογικό Σημείωμα 2007 Αναθ. Δ.Τ.Κ. και Στοιχεία έρευνας, 2009.

Διάγραμμα 1

Πηγή: Βάσει στοιχείων του πίνακα 1.

Οι πληθυσμιακούς συντελεστές, που θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό του Δ.Τ.Κ., θα προκύψουν ως ποσοστά (%) του πληθυσμού κάθε πόλης τιμοληγίας στο σύνολο του πληθυσμού της Χώρας, με βάση τα αποτελέσματα της Γενικής Απογραφής Πληθυσμού του 2001. Σημειώνεται ότι, κατά τον υπολογισμό των πληθυσμιακών συντελεστών στάθμισης, λαμβάνεται υπόψη, εκτός από τον πληθυσμό της κάθε πόλης, και ο πληθυσμός της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής που αυτή αντιπροσωπεύει. Επισημαίνεται ότι για την (πληθυσμιακή) στάθμιση ορισμένων

ειδών του Δείκτη (π.χ. αστικές συγκοινωνίες), για τα οποία υπάρχουν ακριβή στοιχεία της αξίας κατανάλωσης κατά περιοχή, χρησιμοποιούνται τα στοιχεία αυτά, αντί των αναφερόμενων πληθυσμιακών συντελεστών στάθμισης.

Η συλλογή των τιμών των ειδών του Δ.Τ.Κ. διενεργείται σε 24 πόλεις, με σκοπό την αντιπροσωπευτική κάλυψη και των 13 περιφερειών της χώρας, από την πλευρά της τιμοληψίας. Τα κριτήρια με τα οποία επιλέχθηκαν οι εν λόγω πόλεις, είναι το μέγεθος και οι ιδιαιτερότητες των αγορών τους, η διατήρηση της συνέχειας και της συγκρισιμότητας του δείκτη και το προκαλούμενο κόστος τιμοληψίας. Οι πόλεις τιμοληψίας με τους αντίστοιχους πληθυσμιακούς συντελεστές στάθμισης, είναι οι εξής:

Πίνακας 2

Πληθυσμιακοί συντελεστές στάθμισης των πόλεων τιμοληψίας του Δ.Τ.Κ.

ΠΟΛΕΙΣ ΤΙΜΟΛΗΨΙΑΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ (%)
Αθήνα -Πειραιάς	40,64
Θεσσαλονίκη	12,74
Πάτρα	5,81
Λάρισα	4,9
Ηράκλειο	4,83
Καβάλα	3,23
Ιωάννινα	2,83
Καλαμάτα	2,55
Βόλος	2,45
Κοζάνη	2,43
Κομοτηνή	2,4
Μυτιλήνη	1,9
Σέρρες	1,85
Λαμία	1,79
Κέρκυρα	1,75
Ρόδος	1,75
Τρίπολη	1,58
Έδεσσα	1,44
Μεσολόγγι	0,72
Άγιος Νικόλαος	0,7
Λευκάδα	0,5
Άμφισσα	0,44
Ηγουμενίτσα	0,42
Γρεβενά	0,35

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ειδική Ενημερωτική Έκθεση Δ.Τ.Κ. 2008.

2.1.7 Τιμοληψία - Πηγές τιμοληψίας

Οι πηγές τιμοληψίας ανάλογα τα είδη, διακρίνονται σε πολυκαταστήματα, ειδικά καταστήματα, supermarkets, υπαίθριες αγορές και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Για ορισμένα είδη, που η τιμή τους καθορίζεται κεντρικά (ηλεκτρικό ρεύμα, τηλέφωνο, εισιτήρια συγκοινωνιών, κλπ.), τα απαραίτητα στοιχεία συγκεντρώνονται από τις αντίστοιχες επιχειρήσεις ή οργανισμούς και λοιπές αρμόδιες υπηρεσίες.

Η τιμοληψία των ειδών του δείκτη γίνεται από καταστήματα λιανικής πώλησης, επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, λαϊκές αγορές κ.λ.π., που θεωρούνται αντιπροσωπευτικές των κλάδων των καταστημάτων, όπου γίνονται οι περισσότερες αγορές των νοικοκυριών της χώρας, στις 24 επιλεγείσες πόλεις για την τιμοληψία. Τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας των πηγών τιμοληψίας, βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή τους, είναι ο όγκος των διενεργούμενων πωλήσεων, η γεωγραφική τους εγκατάσταση, καθώς και η δυνατότητα διάθεσης, σε συνεχή βάση, των ειδών για τα οποία συλλέγονται τιμές.

Από το υπάρχον δείγμα πηγών τιμοληψίας, διατηρούνται εκείνες που εξακολουθούν να είναι αντιπροσωπευτικές, ενώ αντικαθίσταται όσες δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις επιλογής τους. Εκτός από την αντικατάσταση των μη αντιπροσωπευτικών πηγών τιμοληψίας του υφιστάμενου δείγματος, στο νέο δείκτη έγινε επέκταση του δείγματος αυτού (σε όλες τις ανωτέρα πόλεις), προκειμένου να αντιμετωπισθεί η τιμοληψία των νέων ειδών, αλλά και να βελτιωθεί η αντιπροσωπευτικότητα του δείκτη, από την πλευρά της τιμοληψίας. Στο πλαίσιο αυτό, αυξήθηκε ο αριθμός των συλλεγόμενων τιμών ανά είδος, για τα είδη των supermarkets στις έξι πόλεις με τους μικρότερους συντελεστές στάθμισης.

Το μέγεθος δείγματος των πηγών τιμοληψίας, κατά πόλη, εξαρτάται από το μέγεθος αγοράς της κάθε περιοχής. Ο αριθμός των πηγών τιμοληψίας για όλα τα είδη του δείκτη (εκτός των ενοικίων) ανέρχεται συνολικά σε 4.500 καταστήματα ή επιχειρήσεις. Οι τιμές των ενοικίων αναφέρονται σε ένα τυχαίο στρωματοποιημένο δείγμα 4.500 ενοικιαζόμενων κατοικιών, στο σύνολο της χώρας. Ο υπολογισμός του υποδείκτη ενοικίων (κάθε μήνα) βασίζεται στις τιμές ενοικίων κατοικιών ενός κυλιόμενου υποδείγματος 350 περίπου ενοικιαζόμενων κατοικιών.

2.1.8 Επιλογή των ειδών

Η σύνθεση του «καλαθιού της νοικοκυράς», η επιλογή δηλαδή, των αγαθών και υπηρεσιών που υπεισέρχονται στον υπολογισμό του Δείκτη έγινε με βάση τα αποτελέσματα της ΕΟΠ 2004/05, καθώς και μετά από ειδική έρευνα της αγοράς. Για κάθε υποομάδα επιλέγηκε, ο αναγκαίος αριθμός ειδών, ώστε να διασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του ατομικού δείκτη της υποομάδας και να μπορεί να υπάρχει η δυνατότητα διαχρονικής παρακολούθησης (συλλογής τιμών) των μεταβολών των τιμών των εν λόγω ειδών.

Τα είδη αγαθών και υπηρεσιών του αναθεωρημένου Δ.Τ.Κ. ανέρχονται συνολικά, σε 784 και αναπτύσσονται στη συνέχεια σε πολύ μεγαλύτερο αριθμό ποικιλιών / παραλλαγών. Σε σχέση με τον προηγούμενο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, προστέθηκαν εκατόν ένα νέα είδη και αφαιρέθηκαν σαράντα δύο παλαιά είδη.

2.1.9 Ειδικός Προσδιορισμός - Αντικατάσταση των ειδών

Για όλα τα είδη που επιλέχθηκαν για τιμοληψία, έχει καθοριστεί ο ειδικός προσδιορισμός, δηλαδή όλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την ποιότητα, την εμπορική εμφάνιση και γενικά την ταυτότητα των αγαθών (μάρκα, ποικιλία, βάρος, συσκευασία κλπ.), ώστε να αποφεύγονται μεταβολές τιμών οφειλόμενες σε διαφορές του ειδικού προσδιορισμού. Ο ειδικός προσδιορισμός είναι πιθανό να είναι διαφορετικός όχι μόνο σε κάθε πόλη τιμοληψίας, αλλά ακόμα και στα διάφορα καταστήματα της ίδιας πόλης, γιατί καθορίζεται βάσει των καταναλωτικών συνηθειών κάθε περιοχής.

Στην περίπτωση κατά την οποία ένα ειδικά προσδιορισμένο είδος (ποικιλία) δεν προσφέρεται στην αγορά ή έπαψε να είναι σημαντικό, από πλευράς κατανάλωσης, λόγω εμφάνισης νέων ποικιλιών, τότε γίνεται αντικατάσταση αυτού με άλλο αγαθό που κατέλαβε τη θέση του στην αγορά.

2.1.10 Ειδικές Περιπτώσεις Αντιμετώπισης

1^η Περίπτωση:

Για την αντιμετώπιση της εποχικότητας των νοπών λαχανικών και φρούτων εφαρμόζεται η μέθοδος των μεταβαλλόμενων (μηνιαίως) συντελεστών στάθμισης των επιμέρους ειδών λαχανικών και φρούτων, κατά την οποία διατηρούνται σταθεροί οι συντελεστές στάθμισης των υποομάδων «νωπά λαχανικά» και «νωπά φρούτα». Για τα λοιπά είδη, που δεν προσφέρονται ακριβώς τα ίδια καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (όπως είναι τα είδη ένδυσης και υπόδησης, το πετρέλαιο θέρμανσης, τα εισιτήρια κινηματογράφων και θεάτρων, ορισμένα είδη σπορ κλπ.), κατά τους μήνες που δεν προσφέρονται στην αγορά, επαναλαμβάνεται η τελευταία παρατηρούμενη κανονική τιμή τους.

2^η Περίπτωση:

Οι μειωμένες τιμές, λόγω ειδικών προσφορών ή ειδικών εκπτώσεων, που ισχύουν για ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών (π.χ. μέλη συνεταιρισμών), δε λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Αντίθετα, οι μειωμένες τιμές των γενικών προσφορών και εκπτώσεων λαμβάνονται υπόψη κατά την τιμοληψία. Οι γενικές εκπτώσεις στην Ελλάδα είναι θεσμοθετημένες, διακρίνονται σε χειμερινές και θερινές και τα τελευταία χρόνια έχουν περιορισθεί κυρίως, στα είδη ένδυσης και υπόδησης.

3^η Περίπτωση:

Οι αυξημένες τιμές, από τη χορήγηση των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα σε ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών (σερβιριζόμενα είδη, υπηρεσίες κουρείων και κομμωτηρίων, ταξί), λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που διαρκεί η εν λόγω χορήγηση (από 3 - 4 εβδομάδες για τα Χριστούγεννα και 2 εβδομάδες για το Πάσχα). Επειδή τα τελευταία χρόνια, η χορήγηση των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα δεν αποτελεί γενική τακτική από όλες τις αναφερόμενες κατηγορίες επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, η σχετική αντιμετώπιση της επιβάρυνσης των τιμών από τη χορήγηση των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα, στο νέο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, γίνεται μεμονωμένα για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις που προβαίνουν (σύμφωνα με την τιμοληψία) στην εν λόγω χορήγηση.

4^η Περίπτωση:

Η αντιμετώπιση των αναπροσαρμογών των τιμολογίων των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας (ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ κ.ά.) γίνεται με τον υπολογισμό των μέσων σταθμισμένων μεταβολών των αντίστοιχων κατά περίπτωση τιμολογίων, όπως αυτές προκύπτουν για το σύνολο των νοικοκυριών της Χώρας, βάση του Κανονισμού 2646/98.

Ο υπολογισμός των υποδεικτών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας γίνεται σε δύο στάδια. Αρχικά, υπολογίζονται οι υποδείκτες των παρεχόμενων τηλεφωνικών υπηρεσιών ανά εταιρεία (πάροχο), για τις εταιρείες που έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς. Στο επόμενο στάδιο, υπολογίζεται ο μεσοσταθμικός δείκτης των ανωτέρω υποδεικτών. Στην περίπτωση αυτή, οι συντελεστές στάθμισης είναι τα συνολικά έσοδα κάθε εταιρείας από την παροχή των τηλεφωνικών υπηρεσιών προς τα ιδιωτικά νοικοκυριά, κατά το έτος βάσης.

2.1.11 Υπολογισμός του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή

Ο υπολογισμός του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή γίνεται με χρήση παραλλαγής του τύπου Laspeyres, που έχει ως εξής :

$$I^t = \sum_{i=1}^k R_i^t W_i, \quad I = 1, 2, 3, \dots, k$$

όπου:

I^t είναι ο γενικός δείκτης της τρέχουσας περιόδου (μήνα t),

R_i^t είναι ο ατομικός δείκτης του είδους i (ή ομάδας ομοειδών ειδών), για το οποίο υπάρχει συντελεστής στάθμισης,

$W_i = \frac{p_i^0 q_i^0}{\sum_{i=1}^k p_i^0 q_i^0}$ είναι ο αντίστοιχος συντελεστής στάθμισης (βάσει της ΕΟΠ) του είδους i, όπου p_i^0 και q_i^0 είναι αντίστοιχα, οι τιμές και οι ποσότητες του είδους i, κατά την περίοδο βάσης 0.

Ο υπολογισμός των ατομικών δεικτών R_i^t γίνεται ως ακολούθως:

- Καταρχήν υπολογίζεται ο ατομικός (τοπικός) δείκτης τιμών κάθε πόλης y (όπου $y=1,2,\dots,m$), από όλες τις πηγές τιμοληψίας της j (όπου $j=1,2,\dots,n$), για ένα συγκεκριμένο είδος i (όπου $i=1,2,\dots,k$), σύμφωνα με το γεωμετρικό μέσο των τιμών όλων των πηγών τιμοληψίας της πόλης αυτής, για το δεδομένο είδος.

Δηλαδή:

$$R_{iy}^t = \frac{\left[\prod_{j=1}^n p_{i y j}^t \right]^{1/n}}{\left[\prod_{j=1}^n p_{i y j}^0 \right]^{1/n}}$$

όπου:

R_{iy}^t είναι ο ατομικός δείκτης της πόλης y , για το είδος i , κατά το μήνα t .

- Στη συνέχεια, υπολογίζεται ο ατομικός δείκτης τιμών του συνόλου της Χώρας R_i^t , για το είδος i , ως μέσος σταθμικός των ατομικών δεικτών των πόλεων, για το ίδιο είδος.

$$R_i^t = \sum_{y=1}^m R_{iy}^t G_y, \quad \text{όπου: } G_y \text{ είναι ο πληθυσμιακός συντελεστής στάθμισης της πόλης } y.$$

2.2 ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ HARMONIZED INDEX OF CONSUMER PRICES

2.2.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία

Στις 23 Οκτωβρίου 1995, το Συμβούλιο των Υπουργών υιοθέτησε τον υπ' αριθ. 2494/95 Κανονισμό, ο οποίος θεσπίζει τη νομική βάση για την εφαρμογή εναρμονισμένης μεθοδολογίας υπολογισμού Δεικτών Τιμών Καταναλωτή στα Κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).

Κατά το πρώτο στάδιο εφαρμογής του ανωτέρω Κανονισμού, τα Κράτη-μέλη προέβησαν στην κατάρτιση προσωρινών Δ.Τ.Κ., οι οποίοι βασίζονταν, σχεδόν εξ' ολοκλήρου, στους υφιστάμενους εθνικούς Δ.Τ.Κ. Οι προσωρινοί Δ.Τ.Κ. καταρτίστηκαν για να μειωθούν οι διαφορές στην κάλυψη αγαθών και υπηρεσιών που παρατηρούνταν μεταξύ των εθνικών Δ.Τ.Κ., και για αυτό δεν συμπεριλάμβαναν καθόλου τις υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης, καθώς και ορισμένα άλλα στοιχεία που δεν καλύπτονταν ή των οποίων η επεξεργασία γινόταν κατά διαφορετικό τρόπο στους εθνικούς Δ.Τ.Κ. των Κρατών-μελών. Οι εν λόγω προσωρινοί δείκτες υπολογίστηκαν σε επίπεδο μόνο γενικού δείκτη, είχαν ως βάση το έτος 1994=100,0 και δημοσιεύονταν από τα Κράτη-μέλη και τη Eurostat καθ' όλη τη διάρκεια του 1996 (με αναδρομικά στοιχεία από το έτος 1994).

Οι Εν.Δ.Τ.Κ., σύμφωνα με το δεύτερο στάδιο εφαρμογής του ανωτέρω Κανονισμού, αντικατέστησαν τους προσωρινούς Δ.Τ.Κ. και καταρτίζονται από τα Κράτη-μέλη μέχρι σήμερα. Οι Εν.Δ.Τ.Κ. άρχισαν να δημοσιεύονται από τις 7 Μαρτίου 1997 (με αναδρομικά στοιχεία από τον Ιανουάριο του 1995) και είχαν ως βάση το έτος 1996=100,0, μέχρι και το Δεκέμβριο του 2005. Από τον Ιανουάριο 2006 και εξής, οι Εναρμονισμένοι Δείκτες Τιμών Καταναλωτή όλων των Κρατών-μελών της ΕΕ υπολογίζονται με βάση το έτος 2005=100,0.

Οι δείκτες αυτοί, αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό του Ευρωπαϊκού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (EICP - European Index of Consumer Prices) και του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της Νομισματικής Ένωσης (MUICP - Monetary Union Index of Consumer Prices), οι οποίοι παρέχουν τα επίσημα μέτρα πληθωρισμού στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη, αντίστοιχα.

Εκτός από το βασικό Κανονισμό-πλαίσιο υπ' αριθ. 2494/95 του Συμβουλίου, «για τη θέσπιση εναρμονισμένων δεικτών τιμών καταναλωτή», έχουν υιοθετηθεί, μέχρι σήμερα, άλλοι δεκαέξι (16) Κανονισμοί του Συμβουλίου και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚ), οι οποίοι θεσπίζουν συγκεκριμένα μέτρα εφαρμογής που διέπουν την κατάρτιση των Εν.ΔΤΚ. Στην Ελλάδα ο Εν.Δ.Τ.Κ. καταρτίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην ΕΣΥΕ), παράλληλα με τον Εθνικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

2.2.2 Χαρακτηριστικά των Εν.Δ.Τ.Κ.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των Εν.ΔΤΚ είναι ότι πρέπει να καταρτίζονται σύμφωνα με μια σειρά τεχνικών μέτρων, όπως αυτά ορίζονται από τους ανωτέρω Κανονισμούς. Τα κυριότερα από τα τεχνικά αυτά μέτρα είναι τα ακόλουθα:

- Χρησιμοποίηση ενιαίας ταξινόμησης των ειδών (COICOP/HICP).
- Επιλογή του τύπου υπολογισμού των ατομικών δεικτών.
- Ανανέωση των συντελεστών στάθμισης των ειδών ετησίως.
- Κάλυψη των ειδών και κατάρτιση συγκεκριμένων υποδεικτών.
- Γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη όλης της χώρας.
- Ελάχιστες προδιαγραφές για την τιμοληψία και τη δειγματοληψία.
- Προσαρμογές λόγω ποιοτικών διαφορών των ειδών.
- Ενιαία αντιμετώπιση των τιμολογίων των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας.
- Κοινό έτος βάσης (2005=100,0) και αναδρομικός υπολογισμός στοιχείων από τον Ιανουάριο 1996 και μετά.

2.2.3 Σκοπός και χρησιμότητα των Εν.Δ.Τ.Κ.

Οι Εν.Δ.Τ.Κ. χρησιμεύουν για την παρακολούθηση ενός από τα κριτήρια εισόδου στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Συγκεκριμένα, οι Εν.Δ.Τ.Κ. υπολογίζονται για να παρέχουν στοιχεία για τις διεθνείς συγκρίσεις του πληθωρισμού και ειδικότερα, για την εκτίμηση του κριτηρίου σύγκλισης, της σταθερότητας των τιμών, όπως απαιτείται από τη Συνθήκη για την ΟΝΕ. Σε κάθε Κράτος-μέλος της ΕΕ καταρτίζεται ο Εν.Δ.Τ.Κ., χρησιμοποιώντας μια εναρμονισμένη μεθοδολογία, η οποία αναπτύχθηκε από Ευρωπαίους στατιστικούς, υπό την καθοδήγηση της Eurostat.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, ο σκοπός του Εν.Δ.Τ.Κ. είναι η μέτρηση του πληθωρισμού μέσω του δείκτη τιμών καταναλωτή επί μιας συγκρίσιμης βάσης, λαμβάνοντας υπόψη διαφορές σε εθνικούς ορισμούς. Ο Εν.Δ.Τ.Κ. βασίζεται στις τιμές αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρονται στην οικονομική επικράτεια του Κράτους-μέλους, για την άμεση ικανοποίηση των αναγκών των καταναλωτών. Ο Εν.Δ.Τ.Κ. δεν είναι δείκτης κόστους ζωής, δεν χρησιμοποιείται στο εσωτερικό ενός κράτους ως δείκτης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής ή διαπραγμάτευσης μισθών και δεν προορίζεται να αντικαταστήσει τον εθνικό Δ.Τ.Κ.

2.2.4 Γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη των Εν.Δ.Τ.Κ.

Η γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη των Εν.Δ.Τ.Κ. καθορίζεται από τον Κανονισμό υπ' αριθ. 1688/98 του Συμβουλίου, ο οποίος ορίζει ότι ο Εν.Δ.Τ.Κ. κάθε Κράτους-μέλους πρέπει να καλύπτει όλες τις τελικές νομισματικές καταναλωτικές δαπάνες που πραγματοποιούνται στην οικονομική επικράτεια του Κράτους-μέλους.

Συνεπώς, η γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη του Εν.Δ.Τ.Κ. κάθε Κράτους-μέλους (δηλαδή και του Εν.Δ.Τ.Κ. της Ελλάδος) συμπεριλαμβάνει:

- τις δαπάνες όλων των ιδιωτικών νοικοκυριών (ανεξάρτητα από την περιοχή στην οποία διαμένουν - αστική, ημιαστική ή αγροτική - και ανεξάρτητα με τη θέση τους, όσον αφορά στην κατανομή του εισοδήματος),
- τις δαπάνες των ξένων επισκεπτών (τουριστών) στη Χώρα και
- τις δαπάνες των ατόμων που διαμένουν σε ιδρύματα (οικοτροφεία, οίκοι ευγηρίας, νοσοκομεία, κλπ.).

Αντίθετα, εξαιρούνται της κάλυψης του δείκτη ενός Κράτους-μέλους (συνεπώς και του ελληνικού Εν.Δ.Τ.Κ.) οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για επιχειρηματικούς σκοπούς και οι δαπάνες των μόνιμων κατοίκων του Κράτους-μέλους, όταν βρίσκονται στο εξωτερικό.

Ο ελληνικός Εν.Δ.Τ.Κ. καλύπτει το σύνολο της χώρας. Συγκεκριμένα, καλύπτονται και οι 13 Περιφέρειες της Ελλάδος. Η τιμοληψία των ειδών του Εν.Δ.Τ.Κ. διενεργείται στις ίδιες ακριβώς πόλεις της Ελλάδος (24 στον αριθμό) με εκείνες του εθνικού Δ.Τ.Κ.

2.2.5 Ταξινόμηση των ειδών και κατάρτιση των υποδεικτών

Η ταξινόμηση των αγαθών και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στον Εν.Δ.Τ.Κ. βασίζεται στη διεθνή ταξινόμηση COICOP και ιδιαίτερα, όπως αυτή έχει προσαρμοσθεί για τις ανάγκες των Εν.Δ.Τ.Κ., δημιουργώντας την ταξινόμηση COICOP / HICP.

Στον ισχύοντα Εν.Δ.Τ.Κ. εφαρμόζεται η ταξινόμηση COICOP/HICP rev.Dec.99 (τελευταία έκδοση της ανωτέρω ταξινόμησης), όπως ορίζεται από τον Κανονισμό υπ' αριθ. 1749/99 της Επιτροπής των ΕΚ. Σύμφωνα με την εν λόγω ταξινόμηση, τα είδη που υπεισέρχονται στον υπολογισμό του Εν.Δ.Τ.Κ. ταξινομούνται σε δώδεκα βασικές ομάδες με διψήφιο κωδικό, σε τριάντα εννέα ομάδες με τριψήφιο κωδικό, και σε ενενήντα τρεις υποομάδες με τετραψήφιο κωδικό.

Για καθεμία από τις ανωτέρω βασικές ομάδες, ομάδες και υποομάδες προβλέπεται η κατάρτιση υποδείκτη του Εν.Δ.Τ.Κ., σύμφωνα με τον Κανονισμό 1749/99 της Επιτροπής των ΕΚ, ο οποίος τροποποίησε τον παλαιότερο Κανονισμό 2214/96, σχετικά με τη διαβίβαση και διάχυση υποδεικτών του Εν.Δ.Τ.Κ. Έτσι, οι υποδείκτες του Εν.Δ.Τ.Κ. ανέρχονται συνολικά σε 144. Στον ελληνικό όμως, Εν.Δ.Τ.Κ. οι καταρτιζόμενοι υποδείκτες ανέρχονται συνολικά σε 140, δεδομένου ότι για 4 υποομάδες αγαθών και υπηρεσιών δεν καταρτίζονται υποδείκτες, λόγω μικρού συντελεστή στάθμισης (κάτω του 1/1000) ή μη ύπαρξης σχετικής δαπάνης.

Οι υποομάδες αυτές αγαθών και υπηρεσιών είναι οι ακόλουθες:

- Ζεστό νερό, ατμός και πάγος, με κωδικό COICOP/HICP 0455.
- Επισκευές επίπλων και καλυμμάτων δαπέδου, με κωδικό COICOP/HICP 0513.
- Επισκευές μεγάλων ειδών αναψυχής, με κωδικό COICOP/HICP 0923.
- Άλλες ασφαλίσσεις, με κωδικό COICOP/HICP 1255.

2.2.6 Συντελεστές στάθμισης των ειδών

Στις δαπάνες για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης των ειδών που υπεισέρχονται στον υπολογισμό του Εν.Δ.Τ.Κ. συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες των ιδιωτικών νοικοκυριών, οι δαπάνες των ξένων επισκεπτών και οι δαπάνες των ατόμων που διαμένουν σε ιδρύματα, ενώ εξαιρούνται οι δαπάνες των μόνιμων κατοίκων, όταν βρίσκονται στο εξωτερικό. Οι συντελεστές στάθμισης των ειδών

ενημερώνονται κάθε Ιανουάριο με τις τιμές του προηγούμενου Δεκεμβρίου. Οι συνήθεις πηγές προέλευσης των στοιχείων δαπανών για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης των ειδών του Εν.Δ.Τ.Κ. είναι οι Εθνικοί Λογαριασμοί και η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ).

Η ανανέωση των συντελεστών στάθμισης, η οποία είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της αξιοπιστίας τους, διέπεται από τον Κανονισμό 2454/97 της Επιτροπής των ΕΚ, σχετικά με τα ελάχιστα πρότυπα για την ποιότητα των συντελεστών στάθμισης των Εν.Δ.Τ.Κ.

Στον ελληνικό Εν.Δ.Τ.Κ., οι συντελεστές στάθμισης των ειδών προκύπτουν με βάση τα στοιχεία των Εθνικών Λογαριασμών, σε συνδυασμό με τα στοιχεία της πλέον πρόσφατης ΕΟΠ, αλλά και στοιχεία διοικητικών πηγών (π.χ. ΔΕΚΟ), για τον υπολογισμό κυρίως, συντελεστών ενδοστάθμισης. Οι συντελεστές στάθμισης των ειδών του ελληνικού Εν.Δ.Τ.Κ. σε ποσοστά επί τοις χιλίοις (%), όπως αυτοί έχουν διαμορφωθεί τα έτη 2009 και 2010, για τις 12 βασικές ομάδες ειδών εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

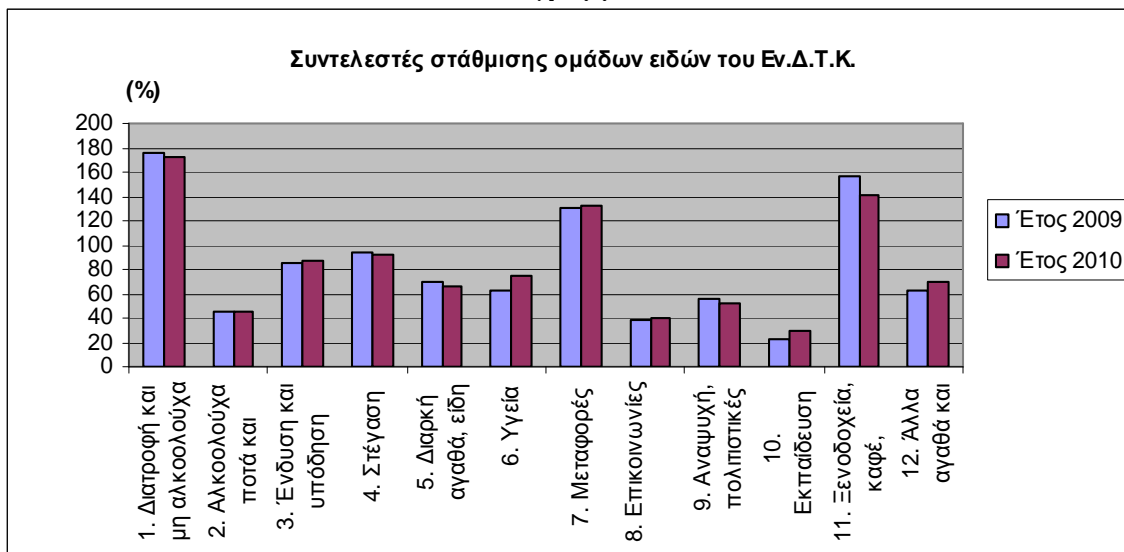
Πίνακας 3

Συντελεστές στάθμισης των ειδών του Εν.Δ.Τ.Κ. (%) τα έτη 2009 και 2010, με έτος βάσης 2005=100,0.

ΟΜΑΔΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΝ.Δ.Τ.Κ.	ΕΤΟΣ 2009	ΕΤΟΣ 2010
1. Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	175,93	172,65
2. Αλκοολούχα ποτά και καπνός	45,83	45,88
3. Ένδυση και υπόδηση	85,82	86,92
4. Στέγαση	93,99	92,35
5. Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού & υπηρεσίες	68,76	65,28
6. Υγεία	62,94	74,31
7. Μεταφορές	130,96	132,01
8. Επικοινωνίες	37,73	39,99
9. Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες	56,17	52,66
10. Εκπαίδευση	22,55	28,9
11. Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια	156,18	140,18
12. Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	63,15	68,89

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Στοιχεία έρευνας 2009.

Διάγραμμα 2

Πηγή: Βάσει στοιχείων του πίνακα 3.

2.2.7 Κάλυψη ειδών των Εν.Δ.Τ.Κ.

Η κάλυψη ειδών των Εν.Δ.Τ.Κ. καθορίστηκε αρχικά (από 01-01-1977) με τον Κανονισμό 1749/96 της Επιτροπής των ΕΚ και στη συνέχεια επεκτάθηκε η κάλυψη αγαθών και υπηρεσιών από 01-01-2000, με τον Κανονισμό 1687/98 του Συμβουλίου. Τα είδη των Εν.Δ.Τ.Κ. που συμπεριλήφθηκαν από 01-01-2000 με το νέο κανονισμό είναι οι ιατρικές, οδοντιατρικές και παραϊατρικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες του τομέα της εκπαίδευσης, ορισμένα είδη ασφαλίσεων και οι οικονομικές υπηρεσίες.

Τέλος, η κάλυψη των ειδών ολοκληρώθηκε 01-01-2001, σύμφωνα με τον Κανονισμό 2166/99 του Συμβουλίου, με τη συμπερίληψη των υπηρεσιών νοσοκομειακής περίθαλψης και των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας. Αντίθετα, παραμένουν εκτός κάλυψης των Εν.Δ.Τ.Κ η ασφάλιση ζωής, η ιδιοκατοίκηση, η πορνεία, τα ναρκωτικά, τα τυχερά παίγνια και οι έμμεσα μετρούμενες υπηρεσίες χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης.

Ο Κανονισμός 1749/96 της Επιτροπής των ΕΚ ορίζει ότι τα προσφάτως νέα αγαθά και υπηρεσίες, που δηλώνονται ως σημαντικά από Κράτη-μέλη, θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον Εν.Δ.Τ.Κ. ενός Κράτους-μέλους, υπό την προϋπόθεση ότι ο συντελεστής στάθμισης του νέου αγαθού / υπηρεσίας είναι μεγαλύτερος του 1/1000 της συνολικής στάθμισης (για το συγκεκριμένο Κράτος-μέλος). Στον ελληνικό Εν.Δ.Τ.Κ., η πληροφόρηση για τα προσφάτως νέα αγαθά και υπηρεσίες παρέχεται

από τους τιμολήπτες και αξιολογείται από την Κεντρική Υπηρεσία σε συνδυασμό με πληροφορίες προερχόμενες από εμπορικές οργανώσεις, περιοδικά, διαδίκτυο κλπ.

2.2.8 Συχνότητα συλλογής τιμών - Συλλεγόμενες τιμές - Τιμές τιμολογίων

Ο Κανονισμός 701/2006 του Συμβουλίου των ΕΚ θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα για τις περιόδους διενέργειας της τιμοληψίας στους Εν.Δ.Τ.Κ, δηλαδή η τιμοληψία πραγματοποιείται επί μία τουλάχιστον εργάσιμη εβδομάδα, στα μέσα ή περί τα μέσα του ημερολογιακού μήνα στον οποίο αναφέρεται ο δείκτης. Για προϊόντα που είναι γνωστό ότι παρουσιάζουν συνήθως έντονες και ακανόνιστες μεταβολές τιμών μέσα στον ίδιο μήνα (π.χ. νωπά φρούτα και λαχανικά, καύσιμα), η τιμοληψία πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια χρονικής περιόδου μεγαλύτερης από μία εργάσιμη εβδομάδα.

Στον ελληνικό Εν.Δ.Τ.Κ. η αντιμετώπιση της συχνότητας διενέργειας της τιμοληψίας (η οποία είναι ίδια με αυτή του εθνικού Δ.Τ.Κ.) είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις του αναφερόμενου Κανονισμού 701/2006, δεδομένου ότι οι τιμές των νωπών φρούτων και λαχανικών, των νωπών ψαριών, του πετρελαίου θέρμανσης και της βενζίνης συλλέγονται μια φορά κάθε εβδομάδα, ενώ οι τιμές των λοιπών ειδών συλλέγονται μια φορά το μήνα, κατά κυκλικό τρόπο, ώστε να αναφέρονται σε ολόκληρο το μήνα.

Οι τιμές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των Εν.Δ.Τ.Κ. είναι οι πραγματικά καταβαλλόμενες τιμές από τα νοικοκυριά, για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, στο πλαίσιο νομισματικών συναλλαγών. Στις εν λόγω τιμές συμπεριλαμβάνονται οι επιβαλλόμενοι φόροι πωλήσεων επί των προϊόντων (π.χ. ΦΠΑ) και οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 2602/00 στους Εν.Δ.Τ.Κ, η αντιμετώπιση των μειωμένων τιμών μεμονωμένων αγαθών και υπηρεσιών που είναι πιθανό ή αναμένεται να επανέλθουν στις συνήθεις τιμές, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των δεικτών. Το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις που έχουμε μειωμένες τιμές λόγω εκπτώσεων ή προσφορών, όταν αυτές αναφέρονται στην αγορά μεμονωμένων αγαθών και υπηρεσιών, ισχύουν για όλους τους καταναλωτές αδιακρίτως, είναι γνωστές στον αγοραστή κατά τη στιγμή που συμφωνεί με τον

πωλητή για την αγορά του προϊόντος, και αναμένεται να έχουν σημαντική επίδραση στις ποσότητες που αγοράζονται από τους καταναλωτές.

Ο Κανονισμός 2646/98 της Επιτροπής των ΕΚ ορίζει τα ελάχιστα πρότυπα για την αντιμετώπιση των τιμών των τιμολογίων επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας στους Εν.Δ.Τ.Κ. Η αντιμετώπιση των μειωμένων τιμών και των τιμών των τιμολογίων επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας στον ελληνικό Εν.Δ.Τ.Κ. είναι σύμφωνη με τα οριζόμενα στους ανωτέρω Κανονισμούς και δε διαφέρει από εκείνη των αντίστοιχων τιμών στον εθνικό Δ.Τ.Κ.

2.2.9 Υπολογισμός των Εν.Δ.Τ.Κ.

Ο Κανονισμός 2494/95 ορίζει ότι οι Εν.Δ.Τ.Κ. θα πρέπει να είναι δείκτες τύπου Laspeyres. Στον εν λόγω Κανονισμό δεν γίνεται αναφορά για το αν οι Εν.Δ.Τ.Κ. θα πρέπει να είναι αλυσωτοί ή σταθερής βάσης. Έτσι, οι Εν.Δ.Τ.Κ. της Γαλλίας, της Ιταλίας, του Λουξεμβούργου, της Αυστρίας, της Σουηδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Νορβηγίας είναι αλυσωτοί, σε αντίθεση με αυτούς των υπόλοιπων κρατών μελών συμπεριλαμβανομένου και της Ελλάδας, που είναι σταθερής βάσης. Οι Εν.Δ.Τ.Κ. έχουν κοινή περίοδο αναφοράς των συντελεστών στάθμισης και από τον Ιανουάριο του 2006 ορίζεται ως έτος βάσης των δεικτών το 2005=100,0, σύμφωνα με τον κανονισμό υπ' αριθ. 1708/05 του συμβουλίου.

Επιπλέον, οι συντελεστές στάθμισης των ειδών (σε επίπεδο 4ψηφίου της COICOP/HICP) των Εν.Δ.Τ.Κ. των Κρατών-μελών ενημερώνονται σε ετήσια βάση (κάθε Ιανουάριο) με τις τιμές Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους. Η ακολουθούμενη μεθοδολογία ανανέωσης των συντελεστών στάθμισης είναι η εξής:

Ο συντελεστής στάθμισης w_h^T ενός συγκεκριμένου 4ψηφίου h , τον Ιανουάριο του έτους T και με $R_h^{12,T-1}$ και $R_h^{12,T-2}$ να είναι οι ατομικοί δείκτες του εν λόγω 4ψηφίου το Δεκέμβριο του έτους $T-1$ και το Δεκέμβριο του έτους $T-2$, είναι ο εξής:

$$w_h^T = \frac{w_h^{T-1} R_h^{12,T-1}}{R_h^{12,T-2}}$$

Ο Κανονισμός 1749/96 ορίζει ότι οι ατομικοί δείκτες κάθε πόλης τιμοληψίας για ένα συγκεκριμένο είδος, το οποίο τιμοληπτεύεται στις πηγές τιμοληψίας της πόλης,

υπολογίζονται με τη χρήση είτε του αριθμητικού είτε του γεωμετρικού μέσου των τιμών του εν λόγω είδους από όλες τις πηγές τιμοληψίας της πόλης. Σημειώνεται ότι, στον ελληνικό Εν.Δ.Τ.Κ. γίνεται χρήση του γεωμετρικού μέσου (όπως και στον εθνικό Δ.Τ.Κ.), οι δε τιμές των ειδών που υπεισέρχονται στον υπολογισμό του δείκτη αυτού δε διαφέρουν από εκείνες που υπεισέρχονται στον υπολογισμό του εθνικού Δ.Τ.Κ., αφού αναφέρονται στα ίδια ακριβώς προϊόντα (με τους ίδιους ειδικούς προσδιορισμούς) και συλλέγονται στις ίδιες ακριβώς πηγές και πόλεις τιμοληψίας με εκείνες του εθνικού Δ.Τ.Κ.

Κατά συνέπεια, ο ατομικός δείκτης του συνόλου της Χώρας για ένα συγκεκριμένο τιμοληπτόμενο είδος είναι, όπως και στον εθνικό Δ.Τ.Κ., ο μέσος σταθμικός των ατομικών δεικτών των πόλεων τιμοληψίας για το εν λόγω είδος, όπου οι χρησιμοποιούμενοι συντελεστές στάθμισης είναι οι πληθυσμιακοί συντελεστές των πόλεων τιμοληψίας (οι ίδιοι με τους χρησιμοποιούμενους στον εθνικό Δ.Τ.Κ.). Πιο συγκεκριμένα, ο υπολογισμός των ανωτέρω ατομικών δεικτών R_i^t γίνεται κατά τη διαδικασία υπολογισμού του εθνικού Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, ως ακολούθως:

Καταρχάς υπολογίζεται ο ατομικός (τοπικός) δείκτης τιμών κάθε πόλης, y (όπου $y = 1, 2, \dots, m$), από όλες τις πηγές τιμοληψίας της, j (όπου $j = 1, 2, \dots, n$), για ένα συγκεκριμένο τιμοληπτόμενο είδος i (όπου $i = 1, 2, \dots, k$), σύμφωνα με το γεωμετρικό μέσο των τιμών όλων των πηγών τιμοληψίας της πόλης αυτής, για το δεδομένο είδος.

Δηλαδή:

$$R_{iy}^t = \frac{\left[\prod_{j=1}^n p_{iyj}^t \right]^{1/n}}{\left[\prod_{j=1}^n p_{iyj}^0 \right]^{1/n}}$$

όπου:

R_{iy}^t είναι ο ατομικός δείκτης της πόλης y , για το είδος i , κατά το μήνα t ,

p_{iyj}^t, p_{iyj}^0 οι τιμές του είδους i στην πηγή τιμοληψίας j της πόλης y , κατά το μήνα t και κατά την περίοδο βάσης 0 αντίστοιχα.

Στη συνέχεια, υπολογίζεται ο ατομικός δείκτης τιμών του συνόλου της Χώρας R_i^t , για το είδος i , ως μέσος σταθμικός των ατομικών δεικτών των πόλεων, για το ίδιο είδος.

$$R_i^t = \sum_{y=1}^m R_{iy}^t G_y ,$$

όπου:

G_y είναι ο συντελεστής στάθμισης (πληθυσμιακός) της πόλης y .

2.2.10 Διαβίβαση και δημοσίευση στοιχείων του Εν.Δ.Τ.Κ.

Ο Γενικός Εν.Δ.Τ.Κ. και οι ατομικοί δείκτες μέχρι το επίπεδο 4ψηφίου κωδικού της COICOP/HICP διαβιβάζονται από όλα τα Κράτη-μέλη στη Eurostat σε μηνιαία βάση, υπό τυποποιημένη μορφή και σύμφωνα με συγκεκριμένο ετήσιο χρονοδιάγραμμα που συμφωνείται (από όλες τις πλευρές), από τον προηγούμενο χρόνο.

Από τον Απρίλιο 2006 και εξής, ο ελληνικός Εν.Δ.Τ.Κ., ακολουθώντας την πρακτική της Eurostat και των περισσότερων Κρατών-μελών της Ε.Ε., όσον αφορά τη δημοσίευση των στοιχείων των Εν.Δ.Τ.Κ., δημοσιεύεται με στρογγυλοποίηση δύο δεκαδικών ψηφίων, αντί της μέχρι τότε δημοσίευσης με ένα δεκαδικό ψηφίο. Αντίθετα, οι μεταβολές του Εν.Δ.Τ.Κ. εξακολουθούν να υπολογίζονται επί τη βάση δεικτών με άπειρα δεκαδικά ψηφία και να δημοσιεύονται με στρογγυλοποίηση ενός δεκαδικού ψηφίου.

Τα στοιχεία του δείκτη ανακοινώνονται μηνιαία, με το προβλεπόμενο δελτίο τύπου και δημοσιεύονται στα τακτικά δημοσιεύματα της Ελληνική Στατιστική Αρχής (πρώην ΕΣΥΕ), δηλαδή στο Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο, τη Συνοπτική Επετηρίδα και τη Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος.

2.2.11 Σύγκριση του Εν.Δ.Τ.Κ. με τον Εθνικό Δ.Τ.Κ.

Μεταξύ του εθνικού Δ.Τ.Κ. και του Εν.Δ.Τ.Κ. της Ελλάδος υπάρχουν ομοιότητες, αλλά και διαφορές.

Οι κυριότερες ομοιότητες είναι οι εξής:

- Ίδιο έτος βάσης (2005=100,0).
- Ίδια γεωγραφική κάλυψη, δεδομένου ότι και οι δύο δείκτες αναφέρονται στο σύνολο της χώρας.
- Ίδιες πόλεις τιμοληψίας και ίδια κάλυψη ειδών.
- Χρήση της ίδιας ταξινόμησης ειδών (COICOP/HICP).
- Ίδιες πηγές και συχνότητα τιμοληψίας, καθώς και ίδια στοιχεία τιμών.
- Χρήση του ίδιου τύπου για τον υπολογισμό των ατομικών δεικτών των πόλεων τιμοληψίας (γεωμετρικός μέσος όρος).
- Ίδια αντιμετώπιση της εποχικότητας των ειδών, των μειωμένων τιμών και των ελλειπουσών τιμών.
- Ίδιες ημερομηνίες ανακοίνωσης των στοιχείων και των δύο δεικτών.

Οι σημαντικότερες διαφορές είναι οι ακόλουθες:

- Διαφορετική πληθυσμιακή κάλυψη, δεδομένου ότι ο ελληνικός Εν.Δ.Τ.Κ. καλύπτει όλες τις καταναλωτικές δαπάνες που πραγματοποιούνται στην οικονομική επικράτεια της Ελλάδος ανεξάρτητα από ποιους γίνονται, ενώ ο εθνικός Δ.Τ.Κ. καλύπτει τις καταναλωτικές δαπάνες στη Χώρα και στο εξωτερικό μόνο των ιδιωτικών νοικοκυριών.
- Διαφορετικοί συντελεστές στάθμισης των ειδών και χρήση διαφορετικών πηγών στοιχείων για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης.
- Οι συντελεστές στάθμισης των ειδών του Εν.Δ.Τ.Κ. ενημερώνονται κάθε Ιανουάριο με τις τιμές του προηγούμενου Δεκεμβρίου. Στον εθνικό Δ.Τ.Κ. δεν προβλέπεται και δε γίνεται τέτοια ενημέρωση.

Κατά συνέπεια, ο Εν.Δ.Τ.Κ. δεν μπορεί να συγκριθεί πλήρως με τον εθνικό Δ.Τ.Κ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

3.1 Γενικά Στοιχεία

Κάθε χώρα έχει ένα ορισμένο μέγεθος πληθυσμού, που διακρίνεται σε:

- Εργατικό δυναμικό, που είναι το σύνολο των ατόμων τα οποία μπορούν και θέλουν να δουλέψουν.
- Απασχολούμενους, που είναι τα άτομα τα οποία εργάζονται.
- Άνεργους, που είναι τα άτομα τα οποία μπορούν και θέλουν να εργαστούν, αλλά δεν μπορούν να βρουν απασχόληση.

Το μέγεθος της ανεργίας μπορεί να μετρηθεί ως απόλυτο μέγεθος και η σημασία του αριθμού αυτού εξαρτάται από το μέγεθος του εργατικού δυναμικού. Για το λόγο αυτό, η ανεργία μετριέται ως ποσοστό επί τοις εκατό του εργατικού δυναμικού, ως εξής:

$$\text{Ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{Αριθμός Ανέργων}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \times 100$$

Η μέτρηση της ανεργίας είναι δύσκολη, διότι τα μεγάλα τμήματα του πληθυσμού βρίσκονται σε ενδιάμεσες καταστάσεις, μεταξύ εργασίας, ανενεργού πληθυσμού (αδράνειας) και ανεργίας.

Ο ορισμός της ανεργίας που χρησιμοποιείται στις στατιστικές απαιτεί όχι μόνο ο ενδιαφερόμενος να αναζητεί εργασία, αλλά να είναι και διαθέσιμος για εργασία. Αυτός ο περιοριστικός ορισμός έχει ως αποτέλεσμα την ελάφρυνση των στατιστικών ανεργίας και τη μεταφορά των ατόμων στον ανενεργό πληθυσμό με διάφορους πλασματικούς τρόπους.

3.2 Αίτια της Ανεργίας

Η βασική αιτία της ανεργίας είναι το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης μιας χώρας και ο χαμηλός ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας της. Ο βαθμός ανεργίας εντείνεται με την ύπαρξη μακροχρόνιων διαθρωτικών προβλημάτων και δυσλειτουργιών που διατηρούνται στις αγορές συντελεστών παραγωγής, χρήματος και προϊόντος. Επίσης το επίπεδο εκπαίδευσης και σύγχρονης εξειδίκευσης, καθώς και ο αριθμός των

οικονομικών προσφύγων που γίνονται αποδεκτοί κατά περιόδους σε μία χώρα, επηρεάζουν αρνητικά, το ποσοστό ανεργίας.

3.3 Είδη ανεργίας βάσει των αιτιών που την προκαλούν.

Η ανεργία ανάλογα με τα αίτια που την προκαλούν διακρίνεται σε:

- Ανεργία τριβής: είναι συμβατή με την πλήρη απασχόληση και οφείλεται στην έλλειψη ενός αποτελεσματικού συστήματος πληροφοριών για την ύπαρξη ανέργων και επιχειρήσεων με κενές θέσεις εργασίας, για τις οποίες οι άνεργοι έχουν τα απαραίτητα προσόντα και την επαγγελματική εξειδίκευση.
- Διαρθρωτική ανεργία: παρατηρείται σε περιόδους ταυτόχρονης ανόδου του πληθωρισμού και της ανεργίας και οφείλεται συνήθως στην έλλειψη ευελιξίας στην αγορά εργασίας, είτε λόγω της ισχυροποίησης των εργατικών συνδικάτων και των υψηλών μισθολογικών απαιτήσεων είτε λόγω της υπερβολικής ρύθμισης της αγοράς εργασίας και της προστασίας των εργαζομένων.
- Εποχική ανεργία: αφορά κυρίως τον αγροτικό και τουριστικό τομέα που παρουσιάζουν συστηματικές μεταβολές στην παραγωγική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του έτους. Χαρακτηριστικό της ανεργίας αυτής είναι ότι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο, είναι προσωρινή και μικρής σχετικά διάρκειας.
- Ανεργία ελλιπούς ζήτησης: αποτελεί τη λεγόμενη ακούσια ανεργία. Το οικονομικό σύστημα αναπαράγει τις συνθήκες που δημιουργούν την ανεργία, χωρίς να υπάρχει ένας εγγενής μηχανισμός που να επαναφέρει το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας και το επίπεδο απασχόλησης στα επίπεδα πλήρους απασχόλησης.
- Ανεργία ως αποτέλεσμα μικρών ρυθμών ανάπτυξης: οφείλεται στο γεγονός ότι ο δυναμικός ρυθμός αύξησης της παραγωγής, είναι μεγαλύτερος του ρυθμού αύξησης που πραγματοποιείται.
- Τεχνολογική ανεργία: οφείλεται στις τεχνολογικές εξελίξεις οι οποίες καταργούν θέσεις εργασίας μέσω της υποκατάστασης του εργατικού δυναμικού από τις μηχανές και την πληροφορική. Ιστορικά, όμως έχει αποδειχθεί ότι η εφαρμογή νέων τεχνολογιών ήταν μάλλον δημιουργική, καθώς καταργούνται θέσεις εργασίας χαμηλού κόστους και παραγωγικότητας και δημιουργούνται άλλες πιο παραγωγικές και υψηλότερης αξίας, ενώ αυξάνεται συνολικά και η απασχόληση μέσω της μεγέθυνσης της οικονομίας.

3.4 Αρνητικές συνέπειες της ανεργίας

Η ανεργία έχει της έξης συνέπειες:

- Προκαλεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία.
- Σημαίνει απώλεια εισοδήματος, μειώνει την κοινωνική θέση, δημιουργεί προβλήματα αυτοσεβασμού και οικογενειακών τριβών για τον άνεργο και την οικογένειά του.
- Επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους άνεργους.

Σε περιόδους παρατεταμένης ύφεσης το κοινωνικό κόστος της ανεργίας μεγεθύνεται ακόμη περισσότερο με την αύξηση της εγκληματικότητας, την κρίση των θεσμών αρωγής και με την γενική υποχώρηση της κοινωνικής συνοχής. Η μακροχρόνια ανεργία θεωρείται ευρέως ως η βασική αιτία της φτώχειας, πριν από τον αλκοολισμό, τη διάλυση της οικογένειας και την τοξικομανία.

3.5 Ο Δείκτης ανεργίας στην Ελλάδα

Ο Δείκτης ανεργίας που έχει αυτή τη περίοδο η Ελλάδα, είναι ο μεγαλύτερος τουλάχιστον από το 1998 και φέρνει την Ελλάδα στην 4η χειρότερη θέση μεταξύ των μεγαλύτερων 50 κρατών του κόσμου. Μεγαλύτερα επίπεδα ανεργίας αντιμετωπίζουν μόνο η Νότια Αφρική, η Ισπανία και η Ιρλανδία, ενώ στην 7η χειρότερη θέση βρίσκεται η Πορτογαλία. Το ποσοστό ανεργίας στη χώρα μας, είναι υψηλότερο σε άτομα ηλικιακής ομάδας από 30-54 ετών και στις γυναίκες σε σύγκριση με τους άντρες.

Σύμφωνα με το παρακάτω πίνακα, το σύνολο των ανέργων με κριτήριο την αναζήτηση εργασίας για τον μήνα Ιανουάριο 2011 ανήλθε σε 689.558 άτομα, έναντι 615.286 ατόμων που ήταν τον Ιανουάριο του 2010, δηλαδή παρατηρείται αύξηση των ανέργων κατά 12,07%. Αντίστοιχα η ποσοστιαία μεταβολή για το σύνολο των εγγεγραμμένων μη αναζητούντων εργασία τον Ιανουάριο του 2011 σε σχέση με τον προηγούμενο Ιανουάριο 2010 είναι 4,98%, δηλαδή παρατηρείται μια μείωση στους άνεργους αυτούς.

Πίνακας 4

Ο αριθμός των ανέργων τον Ιανουάριο το 2010 και 2011.

Εγγεγραμμένη Άνεργοι	Άνεργοι (αναζητούντες για εργασία)	Λοιποί (Μη αναζητούντες για εργασία)
Ιανουάριος 2010	615.286	152.316
Ιανουάριος 2011	689.558	144.734
Ποσοστιαία Μεταβολή	12,07%	4,98%

Πηγή: ΟΑΕΔ, Συνοπτική Έκθεση Στοιχείων Ανέργων και Επιδοτούμενων Ιανουάριος 2010 και 2011.

Στον παρακάτω πίνακα και διάγραμμα εμφανίζεται ο αριθμός των ανέργων που αναζητούν εργασία ανά Περιφέρεια της Ελλάδος και η αντίστοιχη ποσοστιαία κατανομή του ανά Περιφέρεια για τον μήνα Ιανουάριο 2010 και 2011.

Πίνακας 5

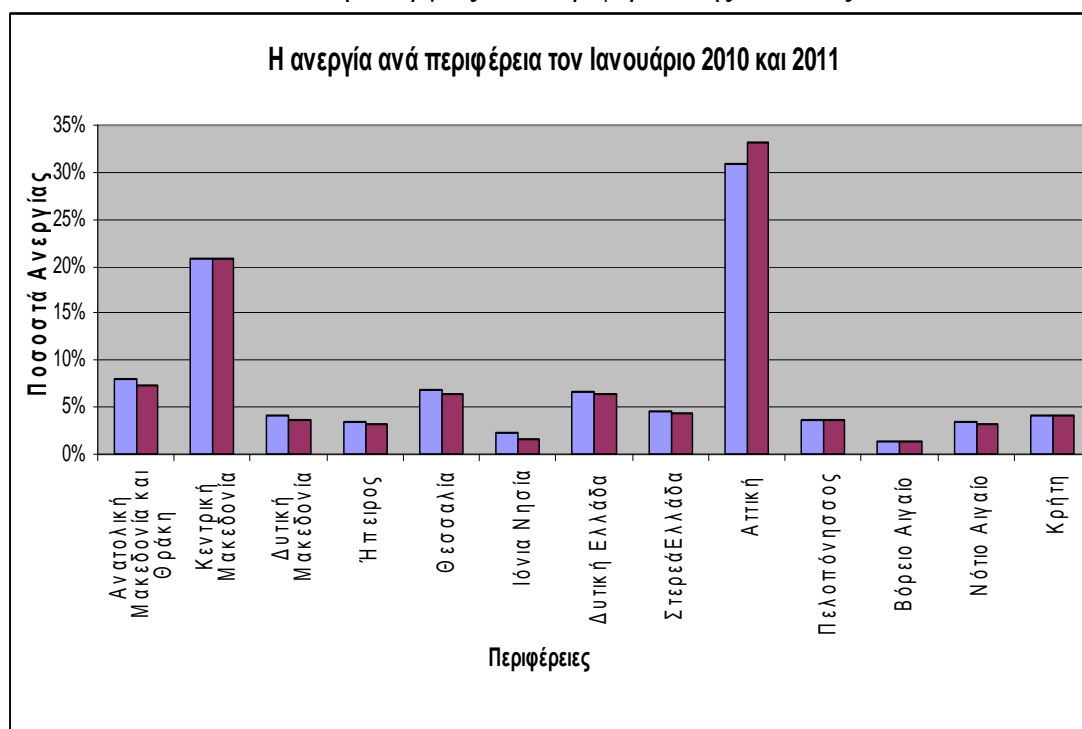
Ο αριθμός των ανέργων τον Ιανουάριο το 2010 και 2011.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑΖΗΤΟΥΝΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2010 ΚΑΙ 2011	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2010		ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2011	
	Αριθμός Ατόμων	Ποσοστό	Αριθμός Ατόμων	Ποσοστό
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	48880	7,94%	51.202	7,43%
Κεντρική Μακεδονία	128561	20,89%	143.609	20,83%
Δυτική Μακεδονία	24845	4,04%	25.912	3,76%
Ήπειρος	20998	3,41%	22.764	3,30%
Θεσσαλία	42409	6,89%	44.549	6,46%
Ιόνια Νησιά	13500	2,19%	10.977	1,59%
Δυτική Ελλάδα	41081	6,68%	44.147	6,40%
Στερεά Ελλάδα	27574	4,48%	30.024	4,35%
Αττική	189548	30,81%	229.316	33,26%
Πελοπόννησος	23087	3,75%	25.622	3,72%
Βόρειο Αιγαίο	8006	1,30%	10.194	1,48%
Νότιο Αιγαίο	20852	3,39%	22.151	3,21%
Κρήτη	25945	4,22%	29.091	4,22%
ΣΥΝΟΛΟ	615286	100,00%	689.558	100,00%

Πηγή: ΟΑΕΔ, Συνοπτική Έκθεση Στοιχείων Ανέργων και Επιδοτούμενων Ιανουάριος 2010 και 2011.

Από τον πίνακα 5 προκύπτει ότι το υψηλότερο ποσοστό ανέργων που αναζητούν εργασία τον Ιανουάριο του 2011 εμφανίζεται στην Περιφέρεια Αττικής με 33,26% , έναντι 30,81% που ήταν τον αντίστοιχο μήνα του 2010. Αντίθετα, το χαμηλότερο ποσοστό ανέργων παρουσιάζεται στο Βόρειο Αιγαίο με 1,48% τον Ιανουάριο του 2011 , έναντι 1,30% που ήταν το αντίστοιχο μήνα του 2010.

Διάγραμμα 3
Δείκτη Ανεργίας ανά περιφέρεια της Ελλάδας

Πηγή: Βάσει στοιχείων του πίνακα 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ-ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

4.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΚΑΙ ΕΚΡΟΩΝ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ - ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

4.1.1 Γενικά

Οι καταρτιζόμενοι γεωργικοί δείκτες τιμών είναι περιγραφικό στατιστικό μέτρο της διαχρονικής σχετικής μεταβολής των τιμών που απολαμβάνουν οι παραγωγοί στον τομέα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, κατά την πώληση των γεωργικών προϊόντων που παράγουν (Δείκτης Τιμών Εκροών) και των τιμών που καταβάλλουν για την αγορά των μέσων που απαιτούνται στην παραγωγική διαδικασία (Δείκτης Τιμών Εισροών).

Η κατάρτιση των γεωργικών δεικτών από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην ΕΣΥΕ) άρχισε το έτος 1967, με έτος βάσης το 1966=100. Οι δείκτες με τη σημερινή τους μορφή καταρτίζονται από τον Ιανουάριο 2005, οπότε και αντικατέστησαν τους προηγούμενους αντίστοιχους δείκτες με έτος βάσης το 2000, δηλαδή αυτή αποτελεί την τελευταία αναθεώρηση με έτος βάσης το 2005=100. Με βάση τις συμφωνίες των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Eurostat, έχει γίνει αποδεκτό, για λόγους συγκρισιμότητας, οι δείκτες αυτοί να αναθεωρούνται κάθε πέντε έτη και συγκεκριμένα τα έτη που λήγουν σε (0) και (5).

Τα στοιχεία των γεωργικών δεικτών ανακοινώνονται μηνιαία στο προβλεπόμενο δελτίο τύπου, εντός προκαθορισμένων ημερομηνιών (από τα τέλη του προηγούμενου έτους), περίπου 45 ημέρες μετά το μήνα αναφοράς των στοιχείων και δημοσιεύονται στο Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο, στη Συνοπτική Στατιστική Επετηρίδα, στη Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος, καθώς και στις ειδικές εκδόσεις της Eurostat για την γεωργία και την κτηνοτροφία.

4.1.2 Κάλυψη Δεικτών

Οι γεωργικοί δείκτες τιμών καλύπτουν τις συναλλαγές προϊόντων και υπηρεσιών του τομέα γεωργίας και κτηνοτροφίας. Κατ' εξαίρεση, καλύπτονται οι συναλλαγές ελαιόλαδου και μούστου-οίνου, που ταξινομούνται στο μεταποιητικό τομέα, όταν η μεταποίηση και παραγωγή τους γίνεται από τη γεωργική εκμετάλλευση και θεωρείται ως δραστηριότητα του τομέα της γεωργίας.

Οι διενεργούμενες συναλλαγές μεταξύ των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων (παραγωγών) με τις εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, αναφέρονται στις πωλήσεις των παραγόμενων προϊόντων, καθώς και στις αγορές ειδών και τη μίσθωση υπηρεσιών απαραίτητων για τη παραγωγική διαδικασία. Στις εκροές και στις εισροές, η επιλογή των τιμοληπτούμενων προϊόντων και των ποικιλιών τους γίνεται σύμφωνα με το μέγεθος της συμμετοχής τους στο γεωργικό εισόδημα και στις συνολικές δαπάνες του έτους βάσης 2005.

4.1.3 Καταρτιζόμενοι Δείκτες

Οι γεωργικοί δείκτες τιμών διακρίνονται στις εξής βασικές κατηγορίες:

- Δείκτες τιμών εκροών προϊόντων γεωργίας και κτηνοτροφίας, δηλαδή δείκτες απολαμβανόμενων τιμών χωρίς εισοδηματικές ενισχύσεις. Η κατηγορία αυτή υποδιαιρείται σε δύο ομάδες, της φυτικής και της ζωικής παραγωγής, οι δείκτες των οποίων συνθέτουν τον Γενικό Δείκτη Εκροών.
- Δείκτες τιμών εισροών προϊόντων-υπηρεσιών στη γεωργία και κτηνοτροφία, δηλαδή δείκτες καταβαλλόμενων τιμών, οι οποίοι περιλαμβάνουν τους εξής δείκτες:
 - Γενικός δείκτης τιμών εισροών στη γεωργία-κτηνοτροφία, ο οποίος καταρτίζεται από τη σύνθεση των δεικτών τιμών των ομάδων των αναλώσιμων μέσων παραγωγής και των υλικών αγαθών σχηματισμού παγίου κεφαλαίου.
 - Δείκτης τιμών των αναλώσιμων μέσων της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής (υλικά αγαθά και βοηθητικές υπηρεσίες).
 - Δείκτης τιμών υλικών αγαθών σχηματισμού παγίου κεφαλαίου στο γεωργοκτηνοτροφικό τομέα της παραγωγής.

4.1.4 Αλλαγές σε σχέση με τη προηγούμενη αναθεώρηση των Γεωργικών Δεικτών

Σε σχέση με τους Γεωργικούς Δείκτες Τιμών με έτος βάσης το 2000=100,0, έχουν σημειωθεί οι ακόλουθες αλλαγές:

➤ Εκροές

Προϊόντα που διαγράφονται: κριθάρι ζυθοποιίας, λεμόνια κονσερβοποιίας, δέρματα βοοειδών.

Νέα προϊόντα: κρεμμυδάκια χλωρά, λοιπά δρεπτά άνθη (αντικαθιστούν τις γλαδιόλες), γλαστρικά φυτά (φίκος, ορτανσία, αζαλέα κ.α.).

Συγχωνεύσεις: τα προϊόντα ελαιόλαδο lampante και ελαιόλαδο semi fine συγχωνεύονται στο προϊόν ελαιόλαδο lampante μειονεκτικό.

Επίσης με βάση το μεθοδολογικό εγχειρίδιο της Eurostat για την κατάρτιση των γεωργικών δεικτών τιμών, τα καρπούζια και τα πεπόνια περιλαμβάνονται πλέον στην ομάδα των φρέσκων λαχανικών και τα ζαχαρότευτλα στην ομάδα των βιομηχανικών φυτών.

➤ Εισροές

Προϊόντα που διαγράφονται: καπνόπανο, μπουζί, πλατίνες, προϊόντα με αμίαντο.

Νέα προϊόντα: κλούβες πλαστικές - χαρτοκιβώτια, καλλιεργητής.

4.1.5 Συντελεστές στάθμισης

➤ Εκροές

Για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης του δείκτη τιμών εκροών, χρησιμοποιείτε η μέση αξία παραγωγής ως το γινόμενο της μέσης ποσότητας παραγωγής των ετών 2005-2006 και της ετήσιας τιμής διάθεσης των προϊόντων κατά το έτος 2005. Ο υπολογισμός της μέσης ποσότητας παραγωγής των ετών 2005-2006, κρίνεται απαραίτητη, λόγω της ιδιαιτερότητας που έχει η γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή να επηρεάζεται από τις καιρικές συνθήκες. Ειδικά, για το ελαιόλαδο υπολογίζεται η μέση παραγωγή δύο διετιών (2003-2004 και 2005-2006), λόγω της

μεταβλητότητας που υπάρχει στην παραγόμενη ποσότητα ανά γεωργικό έτος. Από τη συνολική ετήσια παραγωγή των προϊόντων αφαιρείτε η ποσότητα παραγωγής που προορίζεται για αυτοκατανάλωση των παραγωγών, ενώ συμπεριλαμβάνονται οι συναλλαγές των προϊόντων μεταξύ των παραγωγών, σύμφωνα με τη μεθοδολογία της αυτόνομης αγροτικής εκμετάλλευσης.

Συγκεκριμένα ακολουθείται η μεθοδολογία της Eurostat (όπως και στις αναθεωρήσεις των ετών 1995 και 2000), της θεωρούμενης αυτόνομης αγροτικής εκμετάλλευσης, σε αντικατάσταση της προηγούμενης ενιαίας αγροτικής εκμετάλλευσης στο σύνολο της Χώρας. Με αυτό τον τρόπο, υπάρχει σύγκλιση των μεθοδολογικών εννοιών της κατάρτισης των γεωργικών δεικτών τιμών και των οικονομικών λογαριασμών στη γεωργία και στη κτηνοτροφία.. Οι συντελεστές στάθμισης των ομάδων/υποομάδων που αποτελούν τις εκροές, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 6

Συντελεστές στάθμισης των εκροών του γεωργικού δείκτη, με έτος βάσης το 2005.

ΟΜΑΔΕΣ, ΥΠΟ-ΟΜΑΔΕΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	ΕΤΗΣΙΟΙ
Γενικός Δείκτης Εκροών, περιλαμβανομένων φρούτων και λαχανικών	100.000
Γενικός Δείκτης Εκροών, εξαιρουμένων φρούτων και λαχανικών	67.214
Φυτική Παραγωγή, περιλαμβανομένων φρούτων και λαχανικών	71.504
Φυτική Παραγωγή, εξαιρουμένων φρούτων και λαχανικών	38.718
Δημητριακά και σπόροι	6.952
Βιομηχανικά Φυτά	13.977
Κτηνοτροφικά Φυτά	3.293
Λαχανικά και κηπευτικά	17.827
Πατάτες και σπόροι	2.762
Φρούτα	14.959
Κρασί	288
Ελαιόλαδο	11.428
Λοιπά φυτικά προϊόντα	18
Ζωική Παραγωγή	28.496
Κρέατα	13.786
Ζωικά Προϊόντα	14.710

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ενημερωτικό Σημείωμα των Δεικτών Τιμών Εισροών και Εκροών στη Γεωργία – Κτηνοτροφία, Ιούλιος 2010.

➤ Εισροές

Οι συντελεστές στάθμισης των εισροών υπολογίζονται σύμφωνα με τις δαπάνες του έτους βάσης 2005, για κάθε κατηγορία δεικτών χωριστά στις ομάδες των αναλώσιμων μέσων παραγωγής και του σχηματισμού παγίου κεφαλαίου, με στοιχεία που προέρχονται από τους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας, του έτους 2005. Οι συντελεστές στάθμισης των ομάδων/υποομάδων που αποτελούν τις εισροές, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 7

Συντελεστές στάθμισης των εισροών του γεωργικού δείκτη, με έτος βάσης το 2005.

ΟΜΑΔΕΣ, ΥΠΟ-ΟΜΑΔΕΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	ΕΤΗΣΙΟΙ
Γενικός Δείκτης	100.000
Αναλώσιμα αγαθά και υπηρεσίες	64.792
Σπόροι	5.393
Ενέργεια και λιπαντικά	16.335
Λιπάσματα	4.626
Γεωργικά φάρμακα	4.128
Κτηνιατρικά φάρμακα	1.505
Ζωοτροφές	25.461
Συντήρηση και επισκευή μηχανολογικού εξοπλισμού & εγκαταστάσεων	1.739
Συντήρηση και επισκευή κτιριακών εγκαταστάσεων	223
Λοιπά αγαθά και υπηρεσίες	5.382
Αγαθά και υπηρεσίες για το σχηματισμό παγίου κεφαλαίου	35.208
Μηχανήματα και εξοπλισμός	29.219
Μηχανήματα και άλλος εξοπλισμός	9.615
Περιστρεφόμενα μονοαξονικά μηχανήματα	1.635
Μηχανήματα καλλιέργειας	976
Μηχανήματα συγκομιδής	1.425
Μηχανήματα και εγκαταστάσεις	5.579
Εξοπλισμός μεταφοράς	19.604
Γεωργικοί ελκυστήρες	1.895
Λοιπά οχήματα	17.709
Γεωργικά κτίρια	5.989

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ενημερωτικό Σημείωμα των Δεικτών Τιμών Εισροών και Εκροών στη Γεωργία – Κτηνοτροφία, Ιούλιος 2010.

4.1.6 Περίοδος βάσης

Για τη σύγκριση των τρεχουσών μηνιαίων τιμών με την τιμή περιόδου βάσης και τον υπολογισμό των σχετικών τιμών, ανά πηγή τιμοληψίας για κάθε προϊόν, χρησιμοποιείτε ως τιμή βάσης, η μέση ετήσια τιμή ανά πηγή τιμοληψίας του έτους 2005. Στα προϊόντα με εποχικότητα διάθεσης στο εμπόριο ανά γεωργικό έτος (όπως καπνά, σταφίδα, ζαχαρότευτλα, βαμβάκι), για τα οποία η παραγωγή τους καλύπτει δύο ημερολογιακά έτη, η τιμή βάσης υπολογίζετε με στοιχεία από δύο γεωργικά έτη, ώστε να είναι συγκρίσιμα τα στοιχεία με τους άλλους δείκτες τιμών, σύμφωνα με την κοινή μεθοδολογία της Eurostat και άλλων διεθνών οργανισμών.

4.1.7 Συλλεγόμενες τιμές

➤ Εκροές

Στην τρέχουσα αναθεώρηση με έτος βάσης το 2005=100,0, οι συλλεγόμενες τιμές που απολαμβάνουν οι παραγωγοί, δεν συμπεριλαμβάνουν εισοδηματικές ενισχύσεις (επιδότησεις) στο προϊόν ή στη στρεμματική απόδοση. Σύμφωνα με τη κοινή μεθοδολογία των Κρατών-Μελών της Ε.Ε., που εφαρμόζεται από την Eurostat, οι συλλεγόμενες τιμές είναι οι τιμές διάθεσης των προϊόντων από τους παραγωγούς (χωρίς επιδοτήσεις) και θεωρούνται ως τιμές παραγωγού χωρίς να περιλαμβάνουν ΦΠΑ, μεταφορικά έξοδα και διάφορες κρατήσεις υπέρ τρίτων.

Οι συλλεγόμενες τιμές αναφέρονται σε τιμές που απολαμβάνει ο παραγωγός κατά την πώληση των προϊόντων του, στο «εμπόριο» ή στην «αγορά», δηλαδή στις εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, με τη παράδοση των προϊόντων στο χώρο της αγροτικής εκμετάλλευσης. Όταν τα προϊόντα παραδίδονται στο χώρο του αγοραστή, τότε αφαιρείται από την τιμή πώλησης του προϊόντος και η δαπάνη μεταφοράς του.

➤ Εισροές

Οι συλλεγόμενες τιμές που καταβάλλουν οι παραγωγοί όταν αγοράζουν προϊόντα ή χρησιμοποιούν υπηρεσίες για τη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή, είναι απαλλαγμένες από ΦΠΑ και μεταφορικά έξοδα και αναφέρονται:

- σε συναλλαγές που πραγματοποιούνται τοις μετρητοίς, με πηγή τιμοληψίας το χώρο του καταστήματος πώλησης των προϊόντων και

- σε συναλλαγές που διενεργούνται με τα καταστήματα πώλησης μηχανημάτων τριτογενούς, κατά την αγορά μηχανημάτων για το σχηματισμό του παγίου κεφαλαίου της γεωργικής - κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης.

4.1.8 Πηγές τιμοληψίας

Ως πηγές τιμοληψίας χρησιμοποιούνται οι γεωργικοί συνεταιρισμοί που υπάρχουν στους νομούς της Χώρας και συλλέγουν τα γεωργικά προϊόντα, καθώς και οι εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις που αγοράζουν τα προϊόντα απευθείας από τους παραγωγούς. Επίσης, συλλέγονται τιμές από διάφορους οργανισμούς, που συγκεντρώνουν τα προϊόντα από τους παραγωγούς, όπως οι σταφιδικές ενώσεις (π.χ. Παναγιειάλιος Ένωση, ΚΣΟΣ) ή που συλλέγουν στοιχεία τιμών πώλησης των προϊόντων (Οργανισμός Βάμβακος, Οργανισμός Καπνού, ΟΠΕΚΕΠΕ κλπ).

Τα στοιχεία των τιμών για τις εκροές συγκεντρώνονται από 734 πηγές τιμοληψίας ενώ τα στοιχεία των τιμών για τις εισροές συγκεντρώνονται από 709 πηγές τιμοληψίας. Επίσης, για την κατάρτιση των δεικτών τιμών γεωργικών κτιρίων χρησιμοποιούνται στοιχεία κόστους των υλικών κατασκευής και της αμοιβής εργασίας από τους δείκτες τιμών κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (πρώην ΕΣΥΕ).

4.1.9 Εποχικότητα προϊόντων

Η εποχικότητα χαρακτηρίζει την γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή και έχει σαν αποτέλεσμα ορισμένα προϊόντα να μην είναι διαθέσιμα στην αγορά για όλους τους μήνες ενός ημερολογιακού έτους. Κατά συνέπεια οι ετήσιοι συντελεστές στάθμισης των προϊόντων αυτών επιμερίζονται σε εκείνους τους μήνες για τους οποίους αυτά διατίθενται στην αγορά.

4.1.10 Υπολογισμός των Δεικτών τιμών εισροών και εκροών στη γεωργία - κτηνοτροφία

Οι μηνιαίοι γεωργικοί δείκτες τιμών εισροών και εκροών, καταρτίζονται με βάση τον υπολογισμό των ατομικών δεικτών τιμών των προϊόντων και των αντίστοιχων μηνιαίων συντελεστών στάθμισης για κάθε προϊόν.

Ο γενικός δείκτης κάθε κατηγορίας τιμών (εισροών και εκροών) υπολογίζεται για κάθε τρέχουσα περίοδο t , ως μέσος σταθμικός των ατομικών δεικτών των ειδών της τρέχουσας περιόδου t , σύμφωνα με την παραλλαγή του τύπου του Laspeyres :

$$I^t = \sum_{i=1}^n R_i^t W_i$$

όπου:

I^t είναι ο γενικός δείκτης τιμών εισροών και εκροών της τρέχουσας περιόδου t ,

R_i^t είναι ο ατομικός δείκτης τιμών του είδους i κατά την τρέχουσα περίοδο t , με βάση 100,0 στο έτος βάσης 0,

W_i ο συντελεστής στάθμισης του είδους i (προκύπτει από την αξία παραγωγής του είδους i κατά το έτος βάσης 0), με :

$$W_i = \frac{p_i^0 q_i^0}{\sum_{i=1}^k p_i^0 q_i^0}, \quad \sum_{i=1}^n W_i = 1$$

όπου:

p_i^0 και q_i^0 είναι η τιμή και η ποσότητα του είδους i , κατά την περίοδο βάσης 0,

$i = 1, 2, \dots, n$ τα είδη,

t η τρέχουσα μηνιαία ή ετήσια περίοδος.

Στους δείκτες τιμών εισροών στη γεωργία-κτηνοτροφία (αναλώσιμα μέσα - σχηματισμός παγίου κεφαλαίου), ο ατομικός δείκτης τιμών R_i^t του προϊόντος i κατά την τρέχουσα περίοδο t στο σύνολο της χώρας, υπολογίζεται ως μέσος αριθμητικός των σχετικών τιμών των νομών που τιμοληπτούνται την περίοδο t .

Στους δείκτες τιμών εκροών (φυτική και ζωική παραγωγή) ο ατομικός δείκτης R_i^t του προϊόντος i κατά την τρέχουσα περίοδο t στο σύνολο της χώρας, υπολογίζεται ως μέσος σταθμικός των σχετικών τιμών των νομών που τιμοληπτούνται την περίοδο t , με στάθμιση την παραγωγή ανά νομό του προϊόντος i κατά έτος βάσης 2005.

Οι μέσοι ετήσιοι ατομικοί δείκτες των τιμών εισροών υπολογίζονται ως απλοί αριθμητικοί μέσοι των μηνιαίων δεικτών ενώ οι μέσοι ετήσιοι ατομικοί δείκτες τιμών εκροών υπολογίζονται ως μέσοι σταθμικοί των μηνιαίων δεικτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

5.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

5.1.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία

Ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία αναθεωρείται, όπως και οι άλλες μεταβλητές του Κανονισμού των Βραχυχρόνιων Στατιστικών, κάθε πέντε έτη και ειδικότερα με έτος βάσης το ημερολογιακό έτος που λήγει σε 0 ή 5, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κανονισμού 1165/98.

Κατά την τελευταία 15ετία, οι Δείκτες Τιμών Παραγωγού έγιναν διεθνώς οι πλέον σημαντικοί και κατάλληλοι δείκτες για την παρακολούθηση των τιμών στο πρώτο στάδιο της συναλλαγής προϊόντων και υπηρεσιών μετά την παραγωγή τους και αντικατέστησαν άλλους παρεμφερείς δείκτες τιμών, τόσο στα πλαίσια Διεθνών Οργανισμών όσο και εθνικών φορέων άσκησης οικονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής.

Η κατάρτιση του Δείκτη Τιμών Παραγωγού Βιομηχανικών Προϊόντων άρχισε το έτος 1982 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην ΕΣΥΕ), με έτος βάσης 1980=100,0. Σε πρώτη φάση καταρτίστηκαν δείκτες για τα καταναλωτικά και κεφαλαιουχικά αγαθά και στη συνέχεια για τα ενδιάμεσα αγαθά. Η πρώτη αναθεώρηση, με έτος βάσης 1990=100,0, έγινε σύμφωνα με την ομαδοποίηση των προϊόντων σε διαρκή, καταναλωτικά, αναλώσιμα καταναλωτικά, επενδυτικά-κεφαλαιουχικά, ενδιάμεσα και ενεργειακά αγαθά. Η αρχική κατάρτιση και η πρώτη αναθεώρηση αφορούσε μόνο τα προϊόντα που διατίθενται στην εσωτερική αγορά και τα σχετικά αποτελέσματα τους αποστέλλονταν στη Eurostat, χωρίς να δημοσιεύονται στην Ελλάδα.

Στη συνέχεια, η δεύτερη αναθεώρηση του δείκτη έγινε με έτος βάσης 1995=100,0. Σε αυτήν την αναθεώρηση περιλήφθηκαν στο δείκτη για πρώτη φορά, εκτός από τα προϊόντα που διατίθενται στην εσωτερική αγορά και τα προϊόντα που διατίθενται στην εξωτερική αγορά. Με την ολοκλήρωση της αναθεώρησης αυτής το 2003, άρχισε η δημοσίευση του Νέου Δείκτη Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία στο εσωτερικό της χώρας.

Ακολούθησε η Τρίτη αναθεώρηση, με έτος βάσης 2000=100,0 , κατά την οποία έγινε επιπλέον, η διάκριση των προϊόντων που διατίθενται στην εξωτερική αγορά, σε εκείνα που προορίζονται για τις χώρες της ευρωζώνης και εκείνα που προορίζονται για τις χώρες εκτός της ευρωζώνης. Αυτή η διάκριση των δεικτών της εξωτερικής αγοράς, η οποία άρχισε από το έτος 2004, έγινε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Κανονισμού 1158/2005, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που τροποποίησε τον αρχικό Κανονισμό 1165/1998.

Η τελευταία αναθεώρηση του δείκτη με έτος βάσης 2005=100,0, έγινε στο πλαίσιο των υποχρεώσεων των Κανονισμών 1165/1988 και 1158/2005. Στην αναθεώρηση αυτή, εκτός από την αλλαγή των σταθμίσεων και του έτους βάσης, έγινε επιπλέον η εφαρμογή των νέων ταξινομήσεων των κλάδων οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ.2 και των προϊόντων CPA 2008. Ο σκοπός της αναθεώρησης είναι η προσαρμογή του δείκτη στις συναλλαγές - πωλήσεις των παραγόμενων προϊόντων, που ισχύουν κατά το έτος βάσης, δηλαδή το έτος 2005.

Τα στοιχεία του δείκτη ανακοινώνονται κάθε μήνα, με το προβλεπόμενο δελτίο τύπου, περίπου 27 με 30 ημέρες μετά το τέλος του μηνά αναφοράς. Οι ημερομηνίες ανακοίνωσης καθορίζονται από τα τέλη του προηγούμενου έτους και περιλαμβάνονται στο ημερολόγιο δελτίων τύπου της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Τα στοιχεία με έτος βάσης 2005=100,0 , δημοσιεύονται από τον Φεβρουάριο 2009 με πρώτο μήνα αναφοράς τον Ιανουάριο 2009. Η διάθεση των χρονοσειρών του δείκτη με το ίδιο έτος βάσης (2005) γίνεται, αναδρομικά, από τον Ιανουάριο του 2000.

5.1.2 Σκοπός και θεωρητικό υπόβαθρο του Δείκτη

Ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία έχει σκοπό τη μέτρηση της μηνιαίας μεταβολής των τιμών των προϊόντων που παράγονται στην εγχώρια αγορά και διατίθενται σε αυτή ή εξάγονται σε χώρες εκτός και εντός της ευρωζώνης.

Οι υποδείκτες των δύο αγοραστικών ζωνών, εντός και εκτός της ευρωζώνης, συνθέτουν το δείκτη τιμών παραγωγού εξωτερικής αγοράς (ως σύνολο) και σε συνδυασμό με το δείκτη τιμών παραγωγού εγχώριας αγοράς δίνουν το δείκτη τιμών παραγωγού για το σύνολο της αγοράς (εγχώριας και εξωτερικής). Η ομαδοποίηση των δεικτών σε κάθε επίπεδο της NACE (τάξεων, ομάδων, κατηγοριών, τίτλων),

καθώς και στις κύριες ομάδες βιομηχανικών κλάδων παρέχει τη δυνατότητα υπολογισμού των δεικτών, σε κάθε αγοραστική ζώνη, στο σύνολο της εξωτερικής αγοράς, στο σύνολο της εγχώριας και στο σύνολο της αγοράς.

Η μέτρηση της μηνιαίας μεταβολής του δείκτη ικανοποιεί την ανάγκη πληροφόρησης της βραχυχρόνιας και μεσοχρόνιας εξέλιξης της οικονομικής δραστηριότητας σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιτρέπει τη μηνιαία παρακολούθηση της εξέλιξης των τιμών σε διαφορετικά στάδια της μεταποιητικής διαδικασίας και παρέχει τη δυνατότητα υπολογισμού των πραγματικών μεταβολών των οικονομικών δραστηριοτήτων, αφαιρώντας την επίδραση της μεταβολής των τιμών μέσω της διενέργειας αποπληθωριστικών διαδικασιών. Επιπλέον, οι τιμές παραγωγού παρέχουν πληροφορίες στην επιχειρηματική κοινότητα για την εξέλιξη των αγορών και των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.

5.1.3 Καταρτιζόμενοι Δείκτες

Οι πωλήσεις των παραγόμενων προϊόντων κατά το έτος 2005, διακρίνονται σε πωλήσεις προς την εγχώρια (εσωτερική) αγορά και σε πωλήσεις προς την εξωτερική αγορά. Οι πωλήσεις προς την εξωτερική αγορά διακρίνονται σε πωλήσεις προς τις Χώρες της Ευρωζώνης και σε πωλήσεις προς τις λοιπές Χώρες, εκτός της Ευρωζώνης. Σύμφωνα με την τελευταία αυτή διάκριση των συναλλαγών καταρτίζονται αντίστοιχα οι δύο υποδείκτες της εξωτερικής αγοράς (Ευρωζώνης και τρίτων Χωρών), στο πλαίσιο των απαιτήσεων της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE).

Με βάση την αναφερόμενη διάκριση των συναλλαγών οι καταρτιζόμενοι δείκτες διακρίνονται, ως εξής:

- Δείκτη Τιμών Παραγωγού (σύνολο εγχώριας και εξωτερικής αγοράς).
- Δείκτη Τιμών Παραγωγού για την Εγχώρια Αγορά.
- Δείκτη Τιμών Παραγωγού για την Εξωτερική Αγορά (εξαγωγές).
- Δείκτη Τιμών Παραγωγού για την Εξωτερική Αγορά Ευρωζώνης.
- Δείκτη Τιμών Παραγωγού για την Εξωτερική Αγορά εκτός Ευρωζώνης.

5.1.4 Στατιστική ταξινόμηση και επιλογή προϊόντων

Για λόγους που αφορούν στη διάρθρωση του δείκτη και τη δυνατότητα ένταξης των τιμών των προϊόντων που συλλέγονται σε ομάδες, γίνεται χρήση των παρακάτω στατιστικών ταξινομήσεων:

- Σε επίπεδο προϊόντων, η νέα ταξινόμηση της Eurostat: CPA 2008, σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου, αριθμ. 451/2008.
- Σε επίπεδο κλάδων οικονομικών δραστηριοτήτων (τάξεων, ομάδων, κλάδων, υποτομέων, τομέων), η νέα ταξινόμηση της Eurostat NACE Αναθ. 2, σύμφωνα με τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Σε επίπεδο κύριων ομάδων βιομηχανικών κλάδων, η κατανομή των διψήφιων και τριψήφιων κλάδων της NACE Αναθ.2 σε κατηγορίες ομαδοποιημένης ταξινόμησης, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Επιτροπής, αριθ. 656/2007.

Με βάση τις ανωτέρω ταξινομήσεις γίνεται η επιλογή των προϊόντων του δείκτη σε επίπεδο εξαψήφιου κωδικού. Κριτήρια για την επιλογή των προϊόντων είναι το μέγεθος των πωλήσεων εντός της οικονομικής δραστηριότητας στην οποία υπάγονται, (επιλέγονται τα πλέον αντιπροσωπευτικά είδη κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας), καθώς και η δυνατότητα συγκέντρωσης τιμών για τα προϊόντα αυτά, διαχρονικά. Πιο συγκεκριμένα, επιλέγηκαν να παρακολουθούνται 398 προϊόντα εγχώριας αγοράς και 172 προϊόντα εξωτερικής αγοράς. Από τα 172 προϊόντα της εξωτερικής αγοράς, 145 διατίθενται σε Χώρες της Ευρωζώνης και 155 διατίθενται σε Χώρες εκτός Ευρωζώνης.

Η δομή του αναθεωρημένου Δ.Τ.Π. (2005=100,0) συγκρινόμενη με τον προηγούμενο Δ.Τ.Π. (2000=100,0) είναι διαφορετική, καθώς ορισμένα νέα προϊόντα προστέθηκαν και παράλληλα κάποια μη αντιπροσωπευτικά προϊόντα αφαιρέθηκαν. Οι κυριότερες αλλαγές στο νέο Δ.Τ.Π. ήταν η προσθήκη του τριψήφιου κωδικού 35.2 «Υπηρεσίες διανομής φυσικού αερίου» και του νέου διψήφιου 33 «Υπηρεσίες επισκευής και εγκατάστασης μηχανημάτων και εξοπλισμού».

5.1.5 Πηγές και υπολογισμός των συντελεστών στάθμισης

Για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης του έτους βάσης 2005 χρησιμοποιήθηκαν:

- Τα αποτελέσματα της έρευνας PRODCOM 2005 (η αξία πωλήσεων ανά προϊόν - 8ψήφιο κωδικό prodcom) τα οποία αντιστοιχήθηκαν στη νέα PRODCOM 2008.
- Τα στοιχεία εξαγωγών του εξωτερικού εμπορίου του 2005 (αξίες πωλήσεων), που περιλαμβάνουν μόνο τις μεταποιητικές επιχειρήσεις. Με αυτό τον τρόπο δεν περιελήφθησαν οι εξαγωγές προϊόντων που δεν παράχθηκαν στην Ελλάδα αλλά είχαν εισαχθεί. Η έρευνα του εξωτερικού εμπορίου είναι κωδικοποιημένη με βάση τη συνδυασμένη ονοματολογία (CN8), για την οποία υπάρχει αντιστοίχιση με την κωδικοποίηση PRODCOM 2008.
- Τα στοιχεία εξαγωγών της Ετήσιας Βιομηχανικής Έρευνας (ΕΒΕ) 2005, για τον κλάδο διύλισης πετρελαίου. Η ΕΒΕ, στον κλάδο αυτό, καταγράφει το σύνολο των εξαγωγών (τριγωνικό εμπόριο), ενώ οι στατιστικές εξωτερικού εμπορίου καταγράφουν μέρος των εξαγωγών.
- Τα αποτελέσματα της Ετήσιας Έρευνας Ορυχείων και Λατομείων, έτους 2005.
- Ιδιαίτεροι υπολογισμοί για το ελαιόλαδο, άλλα προϊόντα γεωργίας, καθώς και την παραγωγή των σφαγείων (προϊόντα κρέατος). Οι υπολογισμοί βασίστηκαν, κυρίως, στην Ετήσια Έρευνα Γεωργίας - Κτηνοτροφίας του έτους 2005.
- Στοιχεία αξίας πωλήσεων νερού από την Ετήσια Έρευνα Ύδρευσης, έτους 2005.
- Στοιχεία αξίας πωλήσεων του έτους 2005, από διοικητικές πηγές (διανομής φυσικού αερίου από τη ΔΕΠΑ, ηλεκτρικής ενέργειας από τη ΔΕΗ).
- Για συγκρίσεις χρησιμοποιήθηκαν τα αποτελέσματα της ΕΒΕ 2005.

Κατά βάση με τα στοιχεία των πωλήσεων προϊόντων της PRODCOM και των εξαγωγών του εξωτερικού εμπορίου (των μεταποιητικών επιχειρήσεων), υπολογίστηκαν οι σταθμίσεις για το σύνολο της παραγωγής, την εγχώρια αγορά και τις εξαγωγές. Η PRODCOM καταγράφει την αξία πωλήσεων των προϊόντων σε CPA ταξινομήση, όλων των καταστημάτων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας με κωδικούς C,D και E της NACE Αναθ.1.1, με μέση ετήσια απασχόληση 10 άτομα και άνω. Πρόκειται δηλαδή για μια απογραφική έρευνα με αξιοπιστία όσον αφορά τα αποτελέσματα της.

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις δύο λεπτομερείς έρευνες συγκρίθηκαν με αυτά της EBE, η οποία είναι η μόνη έρευνα που περιλαμβάνει όλες τις μεταβλητές που απαιτούνται (συνολική αξία πωλήσεων σε εγχώρια αγορά και εξαγωγές). Σε ορισμένες περιπτώσεις κλάδων για τους οποίους η αναλογία εγχώριας και εξωτερικής αγοράς παρουσίασε σημαντικές αποκλίσεις (συγκρίνοντας τα αποτελέσματα των δύο ερευνών), έγινε λεπτομερέστερη εξέταση για το ποια εκτίμηση ήταν η πλέον αντιπροσωπευτική.

Η κατάρτιση των δεικτών τιμών παραγωγού προϋποθέτει: σταθμίσεις αξίας πωλήσεων προϊόντων και τιμές προϊόντων. Έτσι, η εννοιολογική συνέπεια ανάμεσα στις τιμές και στις σταθμίσεις ισχύει σε επίπεδο CPA προϊόντος. Επισημαίνεται ότι η PRODCOM είναι έρευνα προϊόντων και όχι κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, όπως συμβαίνει με την EBE. Λαμβάνοντας υπόψη τις δευτερεύουσες δραστηριότητες (και ειδικότερα του εμπορίου) των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, υπάρχουν διαφορές όταν γίνονται ομαδοποιήσεις των προϊόντων της PRODCOM σε ομοιογενείς κλάδους παραγωγικής δραστηριότητας μεταξύ των αποτελεσμάτων της PRODCOM και της EBE για τα καταστήματα με μέση ετήσια απασχόληση 10 άτομα και άνω.

Για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης των δεικτών στα διάφορα επίπεδα (προϊόντων, οικονομικών δραστηριοτήτων, κύριων ομάδων βιομηχανικών κλάδων) και για τη διάκριση αυτών σε εγχώρια και εξωτερική αγορά, ελήφθησαν υπόψη οι συνολικές αξίες πώλησης των προϊόντων παραγωγής της εγχώριας βιομηχανίας (αποτελέσματα PRODCOM 2005) που διατέθηκαν, κατά το έτος 2005, στην εγχώρια και εξωτερική αγορά. Αντίστοιχα, οι πωλήσεις προς την εξωτερική αγορά (εξαγωγές) διακρίθηκαν ανάλογα με τον προορισμό των προϊόντων σε Χώρες Ευρωζώνης και λοιπές Χώρες από τα στοιχεία της έρευνας εξωτερικού εμπορίου.

Αναφορικά με τα καταστήματα με απασχόληση μικρότερη των 10 ατόμων, από το έτος 2002 και μετά, γίνονται εκτιμήσεις των χαρακτηριστικών των καταστημάτων, με συνδυασμό των στοιχείων του μητρώου των επιχειρήσεων και των αποτελεσμάτων της έρευνας στα καταστήματα, με μέση ετήσια απασχόληση 10 – 19 άτομα και με τη χρήση ενός αμερόληπτου εκτιμητή. Εκτός των υποθέσεων που γίνονται για τις εκτιμήσεις των κλάδων της μικρής βιομηχανίας, σε περίπτωση που επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν στους υπολογισμούς των σταθμίσεων, θα έπρεπε να διατυπωθεί

σειρά νέων υποθέσεων όσον αφορά τις πωλήσεις προϊόντων καθώς και την κατανομή τους σε εγχώρια αγορά και εξαγωγές. Γι' αυτό το λόγο κρίθηκε αναγκαίο να μην χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία της εκτίμησης της μικρής βιομηχανίας.

Οι συντελεστές στάθμισης κατά κύριες ομάδες βιομηχανικών κλάδων και κατά αγορά είναι οι εξής:

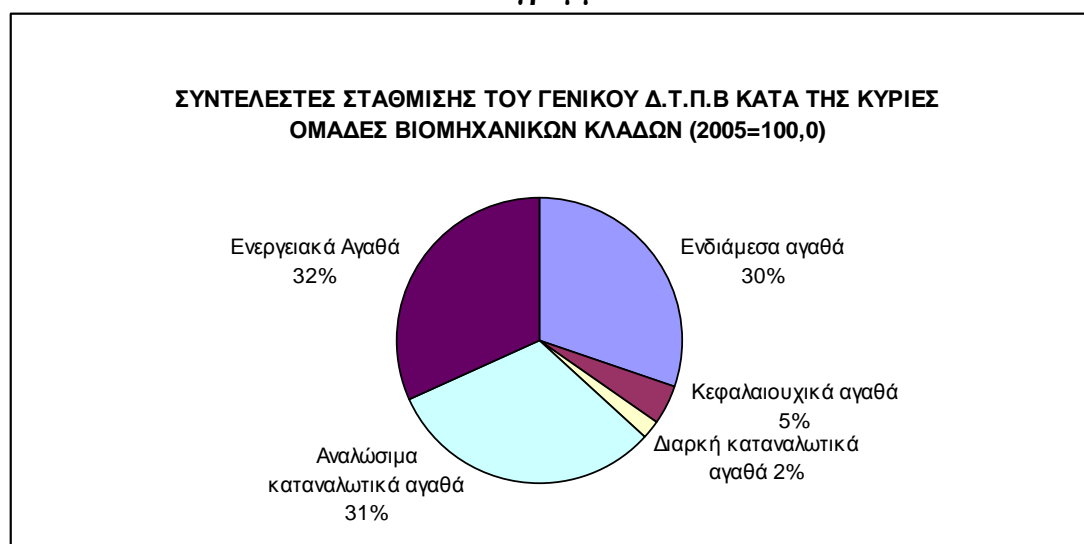
Πίνακας 8

Συντελεστές στάθμισης του Δείκτη τιμών παραγωγού στη βιομηχανία, με έτος βάσης 2005=100,0.

ΚΥΡΙΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΓΧΩΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ	ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ
Σύνολο Βιομηχανίας	100.000	77.714	22.286	9.460	12.826
Ενδιάμεσα αγαθά	30.305	20.926	9.379	4.235	5.144
Κεφαλαιουχικά αγαθά	4.541	3.591	950	364	586
Διαρκή καταναλωτικά αγαθά	1.818	1.341	477	283	194
Αναλώσιμα καταναλωτικά αγαθά	31.725	24.660	7.065	4.016	3.049
Ενεργειακά Αγαθά	31.611	27.196	4.415	562	3.853

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ειδική Ενημερωτική Έκδοση Δείκτη Τιμών Παραγωγού, σελ 5.

Διάγραμμα 4

Πηγή: Βάσει στοιχείων του πίνακα 8.

5.1.6 Συλλογή τιμών και πηγές τιμοληψίας

Οι τιμές που επιλέγονται για την κατάρτιση του Δ.Τ.Π.Β αναφέρονται κυρίως, στις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων που παράγουν και πωλούν τα επιλεγέντα, προς τιμοληψία είδη και των επιχειρήσεων που τα αγοράζουν, ανεξάρτητα εάν τα είδη αυτά στη συνέχεια χρησιμοποιηθούν ως πρώτες ύλες για την παραγωγή άλλων προϊόντων ή μεταπωληθούν. Οι τιμές συγκεντρώνονται από μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων (περίπου 1.700), οι οποίες εδρεύουν στην Αττική και σε 42 άλλους Νομούς της Χώρας.

Για τις τιμές των προϊόντων, που διατίθενται στην εγχώρια αγορά, συλλέγονται οι βασικές τιμές πώλησης, δηλαδή οι τιμές χωρίς το Φ.Π.Α. και παρόμοιους εκπεστέους φόρους που συνδέονται άμεσα με τον κύκλο εργασιών, καθώς και όλους τους άλλους δασμούς και λοιπούς φόρους στα προϊόντα. Επιπλέον, στις βασικές τιμές περιλαμβάνονται και τυχόν επιδοτήσεις προϊόντος, που λαμβάνονται από την παραγωγική μονάδα. Για τις τιμές των προϊόντων που διατίθενται στην εξωτερική αγορά, συλλέγονται τιμές FOB.

Το δείγμα των προϊόντων και των μονάδων που επιλέγονται βασίζεται στην cut-off μέθοδο. Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή, η επιλογή των επιχειρήσεων/καταστημάτων βασίζεται στο μέγεθος του κύκλου εργασιών, έτσι ώστε οι επιλεγόμενες μονάδες να καλύπτουν περίπου το 70% του συνολικού τζίρου κάθε τετραμήφιου κλάδου, του έτους 2005. Οι πληροφορίες για τις τιμές αναφέρονται κατά κύριο λόγο στα μέσα του μήνα αναφοράς, με μηνιαία περιοδικότητα, ενώ σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναφέρονται στις μέσες τιμές της μηνιαίας αυτής περιόδου.

Οι πηγές τιμοληψίας (επιχειρήσεις), τόσο για την εγχώρια όσο και για την εξωτερική αγορά, επιλέγηκαν με βασικό κριτήριο την αξία συναλλαγών που πραγματοποίησαν αυτές, κατά το έτος βάσης 2005, στο εσωτερικό και στην αλλοδαπή (με διάκριση Ευρωζώνης και μη), ανεξάρτητα από τον τόπο της έδρας της επιχείρησης.

5.1.7 Ειδικότερα θέματα

Για κάθε προϊόν που επιλέγεται να παρακολουθείται, καθορίζονται πλήρως και με μεγάλη ακρίβεια τα χαρακτηριστικά, που το προσδιορίζουν (ποικιλία, βάρος,

συσκευασία, άλλα ποιοτικά χαρακτηριστικά), καθώς και αυτά που συνδέονται με τη συναλλαγή του (συνήθης ποσότητα, εκπτώσεις, τρόπος πληρωμής κ.λ.π).

Συνήθεις είναι οι περιπτώσεις διακοπής ή έλλειψης τιμών και οι προσωρινές ή οριστικές τιμές. Στην περίπτωση διακοπής τιμών, λόγω εποχικότητας, εφαρμόζεται η μέθοδος «επανάληψης των τελευταίων τιμών», κατά το διάστημα της διακοπής τους. Εάν ορισμένα είδη ή παραλλαγές προϊόντων παύουν να είναι αντιπροσωπευτικά ή μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά, με τα οποία προσδιορίζονται, τότε χρησιμοποιούνται νέα είδη ή παραλλαγές, οι οποίες αντικαθιστούν τις παλαιότερες. Στις περιπτώσεις αυτές ο υπολογισμός των τιμών τους για το έτος βάσης γίνεται με τη χρήση των δεικτών παραγωγού της ομάδας στην οποία ανήκουν.

5.1.8 Υπολογισμός του Δείκτη τιμών παραγωγού στη βιομηχανία

Ο υπολογισμός του Δ.Τ.Π. γίνεται με χρήση παραλλαγής του τύπου Laspeyres, που έχει ως εξής :

$$I^{(t)} = \sum_{i=1}^k R_i^{(t)} w_i, \quad I = 1, 2, 3, \dots, k$$

όπου:

$I^{(t)}$ είναι ο γενικός δείκτης της τρέχουσας περιόδου (μήνα t),

$R_i^{(t)}$ είναι ο ατομικός δείκτης του προϊόντος κατά την τρέχουσα περίοδο (μήνα t),

$w_i = \frac{p_i^0 q_i^0}{\sum_{i=1}^k p_i^0 q_i^0}$ είναι ο αντίστοιχος συντελεστής στάθμισης του προϊόντος i, όπου p_i^0 και q_i^0 είναι αντίστοιχα, οι τιμές και οι ποσότητες του προϊόντος i, κατά την περίοδο βάσης 0.

Ο ατομικός δείκτης R_i^t του προϊόντος i είναι ο απλός μέσος αριθμητικός των σχετικών τιμών των παραλλαγών του προϊόντος αυτού από όλες τις πηγές τιμοληψίας (επιχειρήσεις). Δηλαδή :

$$R_i^{(t)} = \frac{1}{N_i} \sum_{j=1}^N \left(\frac{p_{ij}^{(t)}}{p_{ij}^{(0)}} 100 \right)$$

όπου:

N_i είναι το πλήθος των παραλλαγών του προϊόντος i από όλες τις πηγές τιμοληψίας,

$p_{ij}^{(t)}$ είναι η τιμή της j παραλλαγής του προϊόντος i κατά την τρέχουσα περίοδο t και

$P_{ij}^{(0)}$ είναι η τιμή της j παραλλαγής του προϊόντος i κατά την περίοδο βάσης 0.

Οι ανωτέρω υπολογισμοί χρησιμοποιούν τους ατομικούς δείκτες και εφαρμόζονται, τόσο για την εγχώρια όσο και την εξωτερική αγορά, με διάκριση σε ευρωζώνη και μη. Ο Γενικός Δ.Τ.Π, ως σύνθεση των επιμέρους δεικτών εγχώριας και εξωτερικής αγοράς, υπολογίζεται ως μέσος σταθμικός των δύο επιμέρους δεικτών, εγχώριας και εξωτερικής αγοράς.

Πίνακας 9

Μέσοι ετήσιοι γενικοί δείκτες τιμών παραγωγού στη βιομηχανία (συνόλου, εγχώριας και εξωτερικής αγοράς) και ετήσιες μεταβολές.

Έτος	Μέσος Ετήσιος Γενικός Δείκτης (Σύνολο Αγοράς)	%	Μέσος Ετήσιος Γενικός δείκτης Εγχώριας Αγοράς	%	Μέσος Ετήσιος Γενικός δείκτης Εξωτερικής Αγ.	%
1980	9,4		9,0		10,4	
1981	11,7	24,5%	11,2	24,2%	13,1	25,1%
1982	13,4	14,1%	13,1	16,8%	14,1	8,1%
1983	16,1	20,5%	15,8	20,8%	16,9	19,6%
1984	19,6	21,7%	18,7	18,4%	21,9	29,6%
1985	23,7	20,5%	22,4	19,7%	26,7	22,1%
1986	27,1	14,7%	26,5	18,2%	28,6	7,2%
1987	29,6	8,9%	28,8	8,7%	31,4	9,5%
1988	32,6	10,4%	31,8	10,3%	34,7	10,6%
1989	37,0	13,5%	35,7	12,2%	40,4	16,5%
1990	42,5	14,8%	42,2	18,4%	43,1	6,7%
1991	48,4	13,9%	48,3	14,3%	48,7	13,0%
1992	53,6	10,7%	54,0	11,8%	52,5	7,8%
1993	58,7	9,4%	58,8	9,0%	58,1	10,6%
1994	63,6	8,4%	63,6	8,1%	63,4	9,2%
1995	69,6	9,4%	69,4	9,1%	70,0	10,3%
1996	74,0	6,3%	73,3	5,7%	75,5	7,8%
1997	76,2	2,9%	75,9	3,4%	76,7	1,6%
1998	78,2	2,7%	78,0	2,9%	78,5	2,3%
1999	79,9	2,1%	79,9	2,4%	79,6	1,5%
2000	85,9	7,5%	84,1	5,2%	90,4	13,6%
2001	88,3	2,8%	87,1	3,6%	91,0	0,7%
2002	90,0	2,0%	89,1	2,3%	92,1	1,1%
2003	91,5	1,6%	91,2	2,3%	91,8	-0,3%
2004	95,0	3,9%	94,4	3,5%	96,4	5,0%
2005	100,0	5,3%	100,0	5,9%	100,0	3,7%
2006	106,7	6,7%	107,3	7,3%	104,8	4,8%
2007	110,9	4,0%	111,7	4,1%	108,0	3,0%
2008	121,2	9,2%	123,0	10,0%	114,9	6,4%
2009	114,1	-5,8%	115,8	-5,8%	108,0	-6,0%
2010	121,7	6,7%	122,9	6,1%	117,5	8,8%

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Στοιχεία έρευνας-χρονοσειρές 2010.

5.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

5.2.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία

Ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στην Ελλάδα, καταρτίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην ΕΣΥΕ) από το έτος 1959 και εξής. Στην αρχική κατάρτιση του δείκτη περιλαμβάνονταν μόνο οι κυριότεροι κλάδοι της βιομηχανίας και αργότερα προστέθηκαν τα ορυχεία-μεταλλεία και ο ηλεκτρισμός-φωταέριο. Έτσι, σε πλήρη κάλυψη, ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής καταρτίστηκε από την πρώην ΕΣΥΕ το 1962, με βάση το έτος 1959 (1959=100,0) και ακολούθησαν οι μετέπειτα αναθεωρήσεις του δείκτη, με βάση τα έτη 1970, 1980, 1993, 1995, 2000 και πρόσφατα με βάση το έτος 2005=100,0.

Σημειώνεται ότι, από την αναθεώρηση με βάση το έτος 1980 (1980 = 100,0), η ονομασία του δείκτη ήταν «Δείκτης Παραγωγής Ορυχείων, Βιομηχανίας, Ηλεκτρισμού-Φυσικού Αερίου-Νερού», αλλά από την αναθεώρηση με βάση το έτος 2000 (2000 = 100,0), επανήλθε η προηγούμενη ονομασία, δηλαδή «Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής».

Τα στοιχεία του Δ.Β.Π. ανακοινώνονται μηνιαία, εντός των προκαθορισμένων ημερομηνιών, σαράντα ημέρες μετά το τέλος του μήνα αναφοράς των στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά ανακοινώνονται με το προβλεπόμενο δελτίο τύπου και δημοσιεύονται στα τακτικά δημοσιεύματα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, δηλαδή στο Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο, τη Συνοπτική Στατιστική Επετηρίδα και τη Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος. Η διάθεση των χρονοσειρών του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής, με βάση το έτος 2005 (2005 = 100,0), γίνεται αναδρομικά από τον Ιανουάριο του 2000.

5.2.2 Αναθεώρηση του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής

Η παρούσα αναθεώρηση του δείκτη με έτος βάσης 2005, βασίστηκε στα αποτελέσματα της Ετήσιας Έρευνας Παραγωγής και Πωλήσεων Βιομηχανικών Προϊόντων (PRODCOM), της Ετήσιας Βιομηχανικής Έρευνας (ΕΒΕ) και της Ετήσιας Στατιστικής Έρευνας Ορυχείων (ΕΣΕΟ), οι οποίες διενεργούνται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Η εν λόγω αναθεώρηση έγινε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)

«περί βραχυχρόνιων στατιστικών», σύμφωνα με τον οποίο οι βραχυχρόνιοι δείκτες αναθεωρούνται κάθε πέντε έτη και συγκεκριμένα με έτος βάσης που λήγει σε 0 ή 5.

5.2.3 Στατιστική ταξινόμηση και Συντελεστές στάθμισης

Βασική υποχρέωση της τρέχουσας αναθεώρησης του Δ.Β.Π. (2005=100,0) είναι η εφαρμογή της νέας στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων της Eurostat, NACE Αναθ.2, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και η εφαρμογή της νέας στατιστικής ταξινόμησης προϊόντων CPA 2008, σύμφωνα με τον Κανονισμό 451/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Ο αναθεωρημένος δείκτης καλύπτει τους τομείς της νέας ταξινόμησης NACE Αναθ.2 της Eurostat Β,Γ,Δ και Ε, δηλαδή τους κλάδους των ορυχείων - λατομείων, της μεταποίησης και της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και νερού.

Πίνακας 10

Συντελεστές στάθμισης κατηγοριών Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής,
με έτος βάσης 2005=100,0.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ (%)
Β. ΟΡΥΧΕΙΑ	6,05
Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	69,82
Δ. ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	20,84
Ε. ΝΕΡΟ	3,29

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ειδική Ενημερωτική Έκδοση Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής 2010, σελ 6.

5.2.4 Σκοπός του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής

Ο Δ.Β.Π. καλύπτει εθνικές ανάγκες καθώς και ανάγκες των Ευρωπαίων και άλλων χρηστών. Ως μηνιαίος δείκτης εκφράζει τη μηνιαία μεταβολή του όγκου της παραγωγής στους κλάδους ορυχείων - λατομείων, της μεταποίησης και της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και νερού. Ειδικότερα, σκοπός του Δ.Β.Π. είναι η σύγκριση του μεγέθους (όγκου) της εκάστοτε τρέχουσας μηνιαίας παραγωγής στους ανωτέρω κλάδους, προς την αντίστοιχη παραγωγή μιας δεδομένης σταθερής περιόδου, η οποία λαμβάνεται ως βάση. Ο δείκτης αυτός δείχνει την εξέλιξη της προστιθέμενης αξίας του κόστους συντελεστών παραγωγής σε σταθερές τιμές.

5.2.5 Ερευνώμενα προϊόντα και καταστήματα/επιχειρήσεις

Τα ερευνώμενα προϊόντα για την κατάρτιση του αναθεωρημένου Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής (2005=100,0) ανέρχονται σε 349. Η μέτρηση των ερευνώμενων προϊόντων γίνεται σε φυσικές μονάδες παραγωγής ή σε αξία παραγωγής ή σε αξία πωλήσεων, ανάλογα με τις σχετικές προδιαγραφές για κάθε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

Η μονάδα δειγματοληψίας για τη συλλογή των στοιχείων της έρευνας είναι η επιχείρηση. Το μέγεθος του δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων στον αναθεωρημένο Δ.Β.Π. (2005=100,0), ανέρχεται συνολικά σε 1.468 επιχειρήσεις. Ειδικά, για την κατηγορία της μεταποίησης οι ερευνώμενες επιχειρήσεις έχουν απασχόληση από 10 άτομα και άνω, ενώ δεν υπάρχει τέτοιος περιορισμός για τις λοιπές κατηγορίες του δείκτη. Η κάλυψη σε όγκο παραγωγής από τις ερευνώμενες επιχειρήσεις του δείγματος ανέρχεται σε ποσοστό περίπου 96% της συνολικής παραγωγής.

Η επιλογή των ερευνώμενων προϊόντων και των επιχειρήσεων του δείγματος έγινε με την εφαρμογή της κατευθυνόμενης δειγματοληψίας κατά τρόπο ώστε α) να παράγουν τα προϊόντα που επελέγησαν και β) η παραγωγή τους ως προς τα παραγόμενα προϊόντα να υπερβαίνει το 70% της συνολικής παραγωγής σε διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας PRODCOM έτους 2005.

5.2.6 Υπολογισμός του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής

Ο αναθεωρημένος Δ.Β.Π. (2005=100,0), όπως και ο προηγούμενος αντίστοιχος Δείκτης (2000=100,0), αναφέρεται στο σύνολο της χώρας και ο υπολογισμός του γίνεται με τη χρήση του τύπου Laspeyres.

Για κάθε τετραψήφιο κλάδο k που συμμετέχει στην έρευνα, ο δείκτης παραγωγής υπολογίζεται ως εξής:

$$I_{kt} = \left(\sum_{j=1}^N w_{kt,0} \frac{q_{ki,t}}{q_{ki,0}} \right) \times 100$$

όπου:

N το πλήθος των ερευνώμενων προϊόντων του τετραψήφιου κλάδου k ,

q_{kit} η μηνιαία ποσότητα του προϊόντος i που παράγεται από τις επιχειρήσεις του δείγματος του κλάδου k κατά το μήνα t ,

$q_{ki,0}$ η μέση μηνιαία ποσότητα του προϊόντος i που παράγεται από τις επιχειρήσεις του δείγματος του κλάδου k κατά το έτος βάσης (2005), η οποία υπολογίζεται ως εξής:

$$q_{ki,0} = \frac{\sum_{m=1}^{12} q_{ki,m}}{12}$$

Ακόμη,

$w_{ki,0}$ είναι ο συντελεστής στάθμισης του προϊόντος i στον τετραψήφιο κλάδο k .

$$w_{ki,0} = \frac{p_{ki,0} q_{ki,0}}{N \sum_{i=1} p_{ki,0} q_{ki,0}}$$

όπου:

$p_{ki,0}$ η τιμή του προϊόντος i του τετραψήφιου κλάδου k κατά το έτος βάσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας PRODCOM έτους 2005.

Οι δείκτες των τετραψήφιων κλάδων ανάγονται κατόπιν σε δείκτες τυπικού μηνός (I_{kt}), όπου τυπικός μήνας είναι ο διορθωμένος μήνας ως προς το πλήθος των εργάσιμων ημερών. Σε επίπεδα ανώτερα του τετραψήφιου (τριψήφιοι, διψήφιοι, κατηγορίες κλπ), ο δείκτης για το μήνα t υπολογίζεται ως εξής:

$$I_t = \sum_k w_k I_{kt}$$

όπου:

$$w_k = \frac{X_k}{X}$$

x_k η ετήσια προστιθέμενη αξία των καταστημάτων του κλάδου k για το έτος βάσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ετήσιας Βιομηχανικής Έρευνας.

x η ετήσια προστιθέμενη αξία των τετραψήφιων που συνθέτουν το τριψήφιο ή διψήφιο κ.ο.κ κλάδο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ετήσιας Βιομηχανικής Έρευνας.

5.2.7 Αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή των χρονοσειρών του Δείκτη

Για την αντιμετώπιση της ασυνέχειας μεταξύ της νέας (2005=100,0) και της προηγούμενης (2000=100,0) χρονοσειράς του Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής, λόγω των διαφορετικών ταξινομήσεων (NACE, CPA), έγινε αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή (backcasting) της προηγούμενης χρονοσειράς μέχρι και το Δεκέμβριο 2008, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 472/2008 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το backcasting.

Η χρονοσειρά του αναθεωρημένου Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής (2005=100,0) περιλαμβάνει τους δείκτες που προέρχονται εξ αναγωγής (περίοδος 2000-2004) και τους δείκτες από το 2005 και μετά, οι οποίοι έχουν υπολογισθεί με τα νέα στοιχεία παραγωγής των προϊόντων και των στοιχείων των νέων συντελεστών στάθμισης.

Πίνακας 11

Μέσοι ετήσιοι Δείκτες Βιομηχανικής Παραγωγής, με έτος βάσης 2005=100,0.

	ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	Β. ΟΡΥΧΕΙΑ	Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	Δ. ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	Ε. ΝΕΡΟ
2000	103,40	99,80	107,70	91,90	96,00
2001	100,20	101,90	102,80	91,10	100,20
2002	100,50	112,40	101,80	92,40	103,00
2003	101,00	108,20	101,10	98,70	100,20
2004	101,70	107,90	101,80	99,40	101,80
2005	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2006	100,80	97,10	102,00	98,30	102,40
2007	103,20	96,80	104,20	101,70	103,70
2008	99,00	92,40	99,30	98,90	106,30
2009	89,70	81,50	88,20	94,70	103,00
2010	80,40	62,98	80,54	83,21	93,59

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ειδική Ενημερωτική Έκδοση Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής 2010 σελ 10 και Στοιχεία έρευνας 2010-11.

5.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

5.3.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία

Ο Δείκτης Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία αποτελεί προσθήκη νέας μεταβλητής, που εισάγεται με τον Κανονισμό 1158/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 6ης Ιουλίου 2005, ο οποίος τροποποιεί και συμπληρώνει το βασικό Κανονισμό 1165/98 του Συμβουλίου για τις Βραχυχρόνιες Στατιστικές. Ο Δείκτης αυτός, όπως και οι άλλοι Βραχυχρόνιοι Δείκτες, αναθεωρείται κάθε πέντε έτη και συγκεκριμένα με έτος βάσης το ημερολογιακό έτος που λήγει σε 0 ή 5, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κανονισμού 1165/98.

Μέχρι και το έτος 2004 η μέτρηση της μεταβολής των τιμών των εισαγόμενων βιομηχανικών προϊόντων γινόταν από το Δείκτη Τιμών Τελικών Προϊόντων Προέλευσης Εξωτερικού, δηλαδή ενός δείκτη από εκείνους που συμμετείχαν στη σύνθεση του Δείκτη Τιμών Χονδρικής Τελικών Προϊόντων. Ο τελευταίος αυτός δείκτης καταργήθηκε από τις αρχές του 2005 και αντικαταστάθηκε από το Δείκτη Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία, ο οποίος καταρτίζεται μηνιαία ως αυτοτελής δείκτης.

Η πρώτη δημοσίευση του Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία με τη σημερινή του μορφή, έγινε το Δεκέμβριο 2005 με πρώτο μήνα αναφοράς των στοιχείων τον Οκτώβριο 2005 από την πρώην ΕΣΥΕ, με έτος βάσης το 2000=100,0. Με την ανακοίνωση του Αναθεωρημένου Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία με έτος βάσης 2005=100,0, καταργείται και αντικαθίσταται με αυτόν η προηγούμενη χρονολογική σειρά του, με βάση το έτος 2000=100,0. Ο νέος δείκτης δημοσιεύεται από το Μάρτιο 2009 με πρώτο μήνα αναφοράς των στοιχείων τον Ιανουάριο 2009 και η διαθέσιμη χρονοσειρά του με το ίδιο έτος βάσης αρχίζει από τον Ιανουάριο του 2000.

Σημειώνεται πάντως, ότι η κάλυψη του Δείκτη Τιμών Τελικών Προϊόντων Προέλευσης Εξωτερικού ήταν περιορισμένη, δεδομένου ότι κάλυπτε μόνο τα τελικά προϊόντα (δηλαδή τα προϊόντα που διατίθενται στην εσωτερική αγορά χωρίς περαιτέρω επεξεργασία αυτών από τους κλάδους της εγχώριας βιομηχανίας) και όχι το σύνολο των προϊόντων του τομέα της βιομηχανίας που εισάγονται στη Χώρα.

Η μεθοδολογία κατάρτισης του Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στα μεθοδολογικά εγχειρίδια της Eurostat, καθώς και στους αναφερόμενους Κανονισμούς 1165/98 και 1158/05 της Ε.Ε. για τις βραχυχρόνιες στατιστικές.

5.3.2 Σκοπός και θεωρητικό υπόβαθρο του Δείκτη

Ο Δείκτης Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία (Δ.Τ.Ε.Β) έχει ως σκοπό τη μέτρηση της μηνιαίας μεταβολής των τιμών των προϊόντων των τομέων ορυχείων-μεταλλείων, μεταποίησης και ενέργειας που εισάγονται από το εξωτερικό και μεταβιβάζονται μέσω της αγοράς αυτών, σε μονάδες-επιχειρήσεις του εσωτερικού, ανεξάρτητα του κλάδου δραστηριοποίησης των μονάδων αυτών. Οι εισαγωγές υπηρεσιών εξαιρούνται από το πεδίο της κάλυψης του δείκτη, δεδομένου ότι στην έρευνα εξωτερικού εμπορίου που αποτελεί τη βάση για την παρακολούθηση των τιμών, καλύπτονται μόνο τα αγαθά και τα επιλεγέντα για τιμοληψία είδη πρέπει να διατηρούν συνεχώς την ιδιότητα της συγκρισιμότητας τους (συγκρίσιμα αγαθά).

Με την εισαγωγή της διάκρισης στις χώρες προέλευσης των προϊόντων εισαγωγής των δύο αγοραστικών ζωνών (Χωρών Ευρωζώνης και Λοιπών Χωρών εκτός Ευρωζώνης) καταρτίζονται οι υποδείκτες των αντίστοιχων αγοραστικών ζωνών, οι οποίοι συνθέτουν το Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία, ως σύνολο των εισαγωγών.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η χρησιμότητα του δείκτη γιατί αφενός επιτρέπει την παρακολούθηση της εξέλιξης των τιμών διαφορετικών κατηγοριών ή ομάδων προϊόντων και αφετέρου, ως αποπληθωριστής παρέχει τη δυνατότητα υπολογισμού της μεταβολής του όγκου των εισαγωγών στις στατιστικές του εξωτερικού εμπορίου και των εθνικών λογαριασμών, μετά την αφαίρεση της μεταβολής των τιμών.

5.3.3 Καταρτιζόμενοι Δείκτες - Περίοδος βάσης

Ως περίοδος βάσης για την κατάρτιση και τον υπολογισμό του Αναθεωρημένου Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία χρησιμοποιήθηκε το έτος 2005. Τα στοιχεία των εισαγωγών που χρησιμοποιήθηκαν για την τρέχουσα αναθεώρηση του δείκτη βασίζονται στις εισαγωγές (αξία αγορών) του έτους 2005 και διακρίνονται σε αγορές από Χώρες της Ευρωζώνης και από λοιπές χώρες εκτός Ευρωζώνης. Η

κατάρτιση επιμέρους δεικτών τιμών εισαγωγών προϊόντων από Χώρες της Ευρωζώνης και λοιπές Χώρες εκτός Ευρωζώνης, στο πλαίσιο εφαρμογής του τροποποιητικού Κανονισμού 1158/2005, γίνεται από το έτος 2004 και εξής.

Με βάση την ανωτέρω διάκριση των αγορών, οι καταρτιζόμενοι δείκτες είναι οι εξής:

- Δείκτης Τιμών Εισαγωγών (σύνολο).
- Δείκτης Τιμών Εισαγωγών Ευρωζώνης.
- Δείκτης Τιμών Εισαγωγών εκτός Ευρωζώνης.

5.3.4 Στατιστική ταξινόμηση και επιλογή προϊόντων

Βασική υποχρέωση της τρέχουσας αναθεώρησης του δείκτη είναι η εφαρμογή της νέας στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων της Ε.Ε. (Eurostat), NACE Αναθ.2, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Επιπλέον, στην παρούσα αναθεώρηση είναι αναγκαία και η εφαρμογή της νέας ταξινόμησης προϊόντων CPA 2008, σύμφωνα με τον Κανονισμό 451/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Ειδικότερα, στην παρούσα αναθεώρηση του δείκτη με έτος βάσης το 2005=100,0, χρησιμοποιήθηκαν οι παρακάτω στατιστικές ταξινομήσεις :

- Σε επίπεδο προϊόντων, χρησιμοποιήθηκε η νέα ταξινόμηση της Eurostat: CPA 2008 - Classification of Products by Activity.
- Σε επίπεδο κλάδων οικονομικών δραστηριοτήτων (classes, groups, divisions, sections), χρησιμοποιήθηκε η νέα ταξινόμηση της Eurostat: NACE Rev. 2 - Statistical classification of economic activities in the European Community.
- Σε επίπεδο κύριων ομάδων βιομηχανικών κλάδων, χρησιμοποιήθηκε η κατανομή των 2ψήφιων και 3ψήφιων κλάδων της NACE Rev.2 σε κατηγορίες ομαδοποιημένης ταξινόμησης, σύμφωνα με τον Κανονισμό 656/2007.

Με βάση τις ταξινομήσεις αυτές, έγινε η επιλογή των προϊόντων του δείκτη σε επίπεδο 6ψήφιου κωδικού. Κριτήρια για την επιλογή των προϊόντων ήταν το μέγεθος της αξίας εισαγωγών (αγορών) εντός της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και η δυνατότητα συγκέντρωσης τιμών για τα προϊόντα αυτά σε διαχρονική βάση. Ειδικότερα, επιλέχθηκαν να παρακολουθούνται 458 προϊόντα εισαγωγής. Από αυτά 390 προέρχονται από Χώρες της Ευρωζώνης και 285 από Χώρες εκτός Ευρωζώνης.

5.3.5 Πηγές και υπολογισμός των συντελεστών στάθμισης

Η βασική πηγή στοιχείων που χρησιμοποιήθηκε για τη διαμόρφωση των συντελεστών στάθμισης σε όλα τα επίπεδα του δείκτη, ήταν τα ετήσια στοιχεία εισαγωγών της έρευνας εξωτερικού εμπορίου του έτους 2005. Για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης των δεικτών σε όλα τα επίπεδα (προϊόν, οικονομική δραστηριότητα, ομάδα, κύρια ομάδα βιομηχανικού κλάδου, κ.λ.π.), καθώς και στις ζώνες προέλευσης, ελήφθησαν υπόψη οι αξίες εισαγωγών στα αντίστοιχα επίπεδα τόσο στο σύνολο όσο και στις επιμέρους ζώνες προέλευσης κατά το έτος 2005.

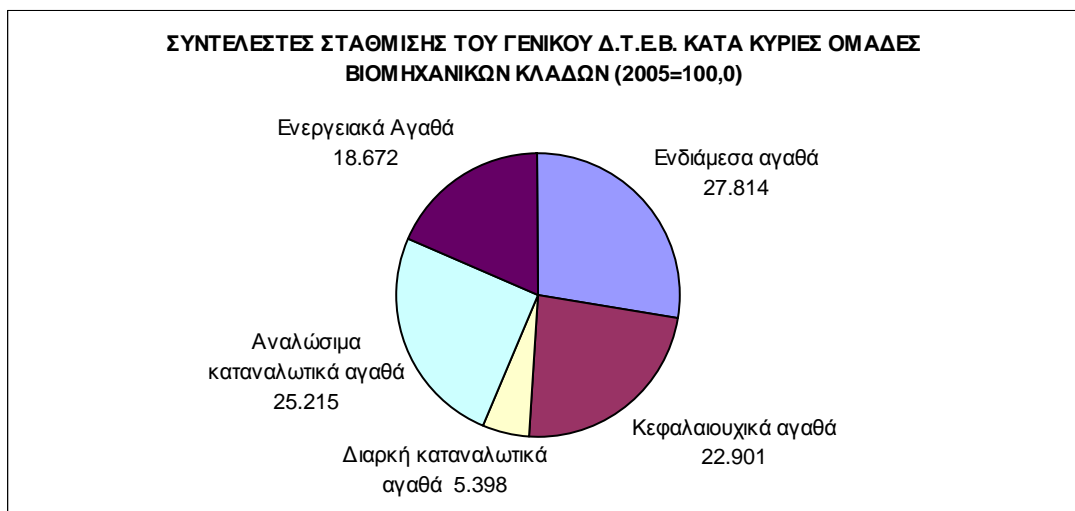
Οι συντελεστές στάθμισης που προκύπτουν από την αξία εισαγωγών του 2005 των βιομηχανικών προϊόντων, με ανάλυση της αξίας από Χώρες Ευρωζώνης και Χώρες εκτός Ευρωζώνης, καθώς και κατά κύριες ομάδες βιομηχανικών κλάδων, εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 12
Συντελεστές στάθμισης του Δείκτη τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία,
με έτος βάσης 2005=100,0.

ΚΥΡΙΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ	ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ
Σύνολο Εισαγωγών	100.000	53.089	46.911
Ενδιάμεσα αγαθά	27.814	16.651	11.163
Κεφαλαιουχικά αγαθά	22.901	15.115	7.786
Διαρκή καταναλωτικά αγαθά	5.398	3.113	2.285
Αναλώσιμα καταναλωτικά αγαθά	25.215	17.446	7.769
Ενεργειακά Αγαθά	18.672	764	17.908

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία 2009, σελ 4.

Διάγραμμα 5

Πηγή: Βάσει στοιχείων του πίνακα 12.

5.3.6 Συγκέντρωση τιμών - Πηγές τιμοληψίας - Γεωγραφική κάλυψη

Οι συλλεγόμενες τιμές εισαγωγών προέρχονται από μονάδες - επιχειρήσεις οι οποίες ενεργούν, ως εισαγωγείς των προϊόντων, που έχουν επιλεγεί στο αρχικό στάδιο και συμμετέχουν στην κατάρτιση του Δ.Τ.Ε. Αυτό σημαίνει ότι οι τιμές αναφέρονται κυρίως, στις συναλλαγές μεταξύ μονάδων - επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες στο εσωτερικό της χώρας και ενεργούν ως εισαγωγείς προϊόντων και μονάδων και επιχειρήσεων εγκατεστημένων στο εξωτερικό που ενεργούν ως εξαγωγείς προϊόντων προς τη Χώρα μας.

Οι τιμές συγκεντρώνονται από 1.011 περίπου επιχειρήσεις οι οποίες εισάγουν προϊόντα και εδρεύουν στην Αττική και σε 32 άλλους Νομούς της Χώρας. Οι τιμές των εισαγόμενων προϊόντων που συλλέγονται είναι τιμές CIF στα σύνορα της Χώρας, εξαιρουμένων όλων των δασμών και φόρων που επιβαρύνουν τις εισαγωγικές επιχειρήσεις. Περιλαμβάνουν δηλαδή το κόστος μεταφοράς και της ασφάλισης των προϊόντων που επιβαρύνουν την επιχείρηση για την εισαγωγή τους.

Οι συναλλαγές μεταξύ μονάδων που ανήκουν στην ίδια επιχείρηση (π.χ. μητρικής και θυγατρικής) λαμβάνονται υπόψη για όσο χρονικό διάστημα οι τιμές έχουν βάση την αγορά ή επηρεάζονται από αυτή και οι διαφορές σε σχέση με τις τιμές της αγοράς είναι ασήμαντες. Οι τιμές αναφέρονται σε πραγματικές τιμές συναλλαγών και όχι σε τιμές τιμοκαταλόγου και επομένως οι εκπτώσεις εκπίπτονται από τις τιμές.

Προκειμένου να εμφανίζεται η πραγματική μεταβολή των τιμών, στο πλαίσιο της κατάρτισης του δείκτη, λαμβάνονται υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στον καθορισμό των τιμών των προϊόντων, με σκοπό τη διόρθωση των ποιοτικών μεταβολών και τη διατήρηση της διαχρονικής συγκρισιμότητάς τους.

Οι συλλεγόμενες πληροφορίες για τις τιμές αναφέρονται κατά κύριο λόγο, στα μέσα του μήνα αναφοράς με μηνιαία περιοδικότητα, ενώ σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναφέρονται στις μέσες τιμές της μηνιαίας αυτής περιόδου. Πάντως, ο δείκτης πρέπει να εκφράζει τη σύγκριση του μέσου επιπέδου τιμών της τρέχουσας περιόδου σε σχέση με το αντίστοιχο επίπεδο της περιόδου βάσης του και αυτό φαίνεται πιο έντονα στις περιπτώσεις προϊόντων με μεγάλη διακύμανση τιμών στη διάρκεια της μηνιαίας περιόδου. Όταν οι συλλεγόμενες τιμές των προϊόντων αναφέρονται σε ξένο νόμισμα, αυτές μετατρέπονται σε ευρώ με βάση τη σχέση ισοτιμίας ευρώ και ξένου νομίσματος, σύμφωνα με τις μέσες μηνιαίες τιμές fixing της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η κάλυψη του δείκτη αναφέρεται στο σύνολο της Χώρας, καθώς η επιλογή των μονάδων - επιχειρήσεων από τις οποίες συλλέγονται οι τιμές εισαγωγών έγινε με βασικό κριτήριο την αξία εισαγωγών που πραγματοποίησαν οι επιχειρήσεις κατά το έτος βάσης 2005, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο τόπος της έδρας τους.

5.3.7 Ειδικότερα θέματα

Για κάθε προϊόν που έχει επιλεγεί στο δείγμα των τιμοληπτούμενων ειδών του δείκτη, καθορίζονται πλήρως και με μεγάλη ακρίβεια τα χαρακτηριστικά που το προσδιορίζουν (ποικιλία, βάρος, συσκευασία, άλλα χαρακτηριστικά), καθώς και αυτά που συνδέονται με τη συναλλαγή του (συνήθης ποσότητα, εκπτώσεις, τρόπος πληρωμής, χώρα προέλευσης κ.λ.π.).

Συνήθεις είναι οι περιπτώσεις διακοπής ή έλλειψης τιμών. Στις περιπτώσεις διακοπής τιμών, λόγω απουσίας συναλλαγών ή εποχικότητας, εφαρμόζεται η μέθοδος «επανάληψης των τελευταίων τιμών», κατά το διάστημα της διακοπής τους. Εάν ορισμένα είδη ή παραλλαγές προϊόντων παύουν να είναι αντιπροσωπευτικά ή μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά με τα οποία προσδιορίζονται ή παύουν εντελώς να εμφανίζονται κατά τις συναλλαγές, τότε χρησιμοποιούνται νέα είδη ή παραλλαγές

τους, οι οποίες αντικαθιστούν τις παλαιότερες. Σε αυτές τις περιπτώσεις εφαρμόζεται η ειδική μέθοδος αλλαγής των τιμών βάσης των υποκατάστατων ειδών.

5.3.8 Υπολογισμός του Δείκτη τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία

Ο υπολογισμός του Δ.Τ.Ε στη Βιομηχανία γίνεται με χρήση παραλλαγής του τύπου Laspeyres, που έχει ως εξής:

$$I^{(t)} = \sum_i R_i^{(t)} w_i \quad , i = 1, 2, \dots, k$$

όπου:

$I^{(t)}$ είναι ο γενικός δείκτης της τρέχουσας περιόδου t ,

$R_i^{(t)}$ είναι ο ατομικός δείκτης του προϊόντος i κατά την τρέχουσα περίοδο t ,

$w_i = \frac{p_i^0 q_i^0}{\sum_{i=1}^k p_i^0 q_i^0}$ είναι ο αντίστοιχος συντελεστής στάθμισης του προϊόντος i , όπου p_i^0 και q_i^0 είναι αντίστοιχα, οι τιμές και οι ποσότητες του προϊόντος i , κατά την περίοδο βάσης 0.

Ο ατομικός δείκτης $R_i^{(t)}$ του προϊόντος i είναι ο απλός μέσος αριθμητικός των σχετικών τιμών των παραλλαγών του προϊόντος αυτού από όλες τις πηγές τιμοληψίας (επιχειρήσεις). Δηλαδή :

$$R_i^{(t)} = \frac{1}{N_i} \sum_{j=1}^N \left(\frac{p_{ij}^{(t)}}{p_{ij}^{(0)}} 100 \right)$$

όπου:

N_i είναι το πλήθος των παραλλαγών του προϊόντος i από όλες τις πηγές τιμοληψίας,

$p_{ij}^{(t)}$ είναι η τιμή της j παραλλαγής του προϊόντος i κατά την τρέχουσα περίοδο t και

$p_{ij}^{(0)}$ είναι η τιμή της j παραλλαγής του προϊόντος i κατά την περίοδο βάσης 0.

Οι ανωτέρω υπολογισμοί εφαρμόζονται για τον υπολογισμό του Γενικού Δείκτη Τιμών Εισαγωγών, καθώς και για τον υπολογισμό των επιμέρους Δεικτών Τιμών Εισαγωγών Ευρωζώνης και εκτός Ευρωζώνης. Ο Γενικός Δείκτης Τιμών Εισαγωγών, ως συνθετικός δείκτης των επιμέρους δεικτών, υπολογίζεται ως σταθμικός μέσος των δύο διακεκριμένων αυτών δεικτών τιμών.

5.4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

5.4.1 Γενικά

Οι Δείκτες Κύκλου Εργασιών και Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία είναι νέοι βραχυχρόνιοι δείκτες και καταρτίζονται μηνιαία, στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου «περί βραχυπρόθεσμων στατιστικών» και των απαιτήσεων του τροποποιητικού Κανονισμού 1158/2005 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η πρώτη κατάρτιση των εν λόγω δεικτών ολοκληρώθηκε το 2006 με έτος βάσης το 2000=100,0 και ακολούθησε η πρόσφατη αναθεώρηση τους με έτος βάσης το 2005=100,0.

Η νέα αυτή αναθεώρηση των δεικτών βασίστηκε στα αποτελέσματα της Ετήσιας Έρευνας Παραγωγής και Πωλήσεων Βιομηχανικών Προϊόντων (PRODCOM), της Ετήσιας Βιομηχανικής Έρευνας (EBE), της Ετήσιας Στατιστικής Έρευνας Ορυχείων (ΕΣΕΟ) και της Ετήσιας Έρευνας Εξωτερικού Εμπορίου, οι οποίες διενεργούνται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Τα στοιχεία των Δεικτών Κύκλου Εργασιών και Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία ανακοινώνονται στα ειδικά διαμορφωμένα Δελτία Τύπου, εντός προκαθορισμένων ημερομηνιών, οι οποίες σύμφωνα με τους αναφερόμενους Κανονισμούς ορίζονται στις 50 ημέρες μετά το τέλος του μήνα αναφοράς των στοιχείων.

5.4.2 Στόχοι των Βραχυχρόνιων Δεικτών στη Βιομηχανία

Η ανάγκη για την κατάρτιση των ανωτέρω δεικτών προέκυψε κυρίως, μετά την υπογραφή της Συνθήκης για την ΟΝΕ, όπου κρίθηκε αναγκαία η ταχεία διάθεση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων που να επιτρέπουν την ανάλυση της οικονομικής εξέλιξης κάθε Κράτους-μέλους, στο πλαίσιο ασκήσεως της οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε.

Ειδικότερα, οι στόχοι στους οποίους αποσκοπεί η κατάρτιση των παραπάνω βραχυχρόνιων δεικτών στη βιομηχανία είναι, κατά περίπτωση, οι ακόλουθοι:

- Ο δείκτης κύκλου εργασιών είναι δείκτης του οικονομικού κύκλου της επιχείρησης και δείχνει τη μηνιαία εξέλιξη της αγοράς αγαθών και υπηρεσιών στη βιομηχανία. Ο στόχος του δείκτη αυτού είναι η μέτρηση της δραστηριότητας

της βιομηχανίας στην αγορά σε όρους αξίας. Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που έχει τιμολογήσει η επιχείρηση στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και τα οποία αντιστοιχούν σε πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών που παρασχέθηκαν σε τρίτους. Οι στόχοι και τα χαρακτηριστικά του δείκτη κύκλου εργασιών ισχύουν και για τους αντίστοιχους δείκτες που αφορούν στη διάκριση μεταξύ εγχώριου και μη εγχώριου κύκλου εργασιών.

- Στόχος του δείκτη νέων παραγγελιών στη βιομηχανία είναι η εξέλιξη της ζήτησης για βιομηχανικά προϊόντα και υπηρεσίες, ως ένδειξη της μελλοντικής παραγωγής στη βιομηχανία. Ο δείκτης αυτός ενδείκνυται και για τον προσδιορισμό του κατά πόσο η ζήτηση προέρχεται από την εγχώρια ή τη μη εγχώρια αγορά.

5.4.3 Στατιστική ταξινόμηση

Βασική υποχρέωση της τρέχουσας αναθεώρησης των Δεικτών Κύκλου Εργασιών και Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία (2005=100,0) είναι η εφαρμογή της νέας στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων της Eurostat, NACE Αναθ.2, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και η εφαρμογή της νέας στατιστικής ταξινόμησης προϊόντων CPA 2008, σύμφωνα με τον Κανονισμό 451/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Ο αναθεωρημένος Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία (2005=100,0) καλύπτει τους τομείς της νέας ταξινόμησης NACE Αναθ.2 της Eurostat, B και C, δηλαδή τους κλάδους ορυχείων - λατομείων και της μεταποίησης .

Ο αναθεωρημένος Δείκτης Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία (2005=100,0) καταρτίζεται μόνο για συγκεκριμένους κλάδους του τμήματος C της νέας ταξινόμησης NACE Αναθ.2., που είναι οι μεταποιητικές βιομηχανίες με αντικείμενο εργασίας: κλωστοϋφαντουργικές ύλες, είδη ένδυσης, χαρτί και προϊόντα από χαρτί, χημικά προϊόντα , βασικά φαρμακευτικά προϊόντα και σκευάσματα, βασικά μέταλλα, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, ηλεκτρολογικός εξοπλισμός, μηχανήματα και είδη εξοπλισμού, μηχανήματα οχήματα, ρυμουλκούμενα, ημιρυμουλκούμενα και λοιπός εξοπλισμός μεταφορών.

5.4.4 Συντελεστές στάθμισης

Για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης των αναθεωρημένων δεικτών στα διάφορα επίπεδα (κλάδων οικονομικών δραστηριοτήτων, κύριων ομάδων βιομηχανικών κλάδων) και με διάκριση σε εγχώρια και στις δύο ζώνες εξωτερικής αγοράς, ελήφθησαν υπόψη οι συνολικές αξίες πώλησης των εγχωρίων παραγόμενων βιομηχανικών προϊόντων που διατέθηκαν κατά το έτος 2005 στην εγχώρια και στις δύο ζώνες εξωτερικής αγοράς, σύμφωνα με τα δεδομένα των ακόλουθων ερευνών της πρώην ΕΣΥΕ:

- της ετήσιας βιομηχανικής έρευνας (ΕΒΕ) του έτους 2005,
- της ετήσιας έρευνας παραγωγής και πωλήσεων βιομηχανικών προϊόντων (PRODCOM) του έτους 2005,
- της ετήσιας έρευνας ορυχείων (μεταλλείων - λατομείων) του έτους 2005 και
- της ετήσιας έρευνας εξωτερικού εμπορίου του έτους 2005, όσον αφορά τα στοιχεία εξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων, τόσο προς τις Χώρες της Ευρωζώνης όσο και προς τις Χώρες εκτός Ευρωζώνης.

Επίσης, για τον υπολογισμό των συντελεστών στάθμισης έγινε διάκριση σε Χώρες Ευρωζώνης και σε Χώρες εκτός Ευρωζώνης, από το επίπεδο προϊόντων μέχρι το επίπεδο συνολικών δεικτών.

5.4.5 Καταρτιζόμενοι Δείκτες

Αναλυτικά οι καταρτιζόμενοι αναθεωρημένοι δείκτες στη βιομηχανία, λαμβάνοντας υπόψη και το διαχωρισμό των συναλλαγών, ως προς τον τόπο προορισμού διάθεσης των παραγόμενων βιομηχανικών προϊόντων (που εντάσσεται στο πλαίσιο των απαιτήσεων του αναφερόμενου τροποποιητικού Κανονισμού του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αριθ.1158/2005), διακρίνονται ως εξής:

- Δείκτες Κύκλου Εργασιών:
 - Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία (σύνολο).
 - Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία Εγχώριας Αγοράς.
 - Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία Εξωτερικής Αγοράς (σύνολο).
 - Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία Εξωτερικής Αγοράς Ευρωζώνης.
 - Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία Εξωτερικής Αγοράς εκτός Ευρωζώνης.

➤ Δείκτες Νέων Παραγγελιών:

- Δείκτης Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία (σύνολο).
- Δείκτης Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία Εγχώριας Αγοράς.
- Δείκτης Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία Εξωτερικής Αγοράς (σύνολο).
- Δείκτης Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία Εξωτερικής Αγοράς Ευρωζώνης.
- Δείκτης Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία Εξωτερικής Αγοράς εκτός Ευρωζώνης.

5.4.6 Μέγεθος δείγματος επιχειρήσεων

Ως μονάδα έρευνας για τη συλλογή των στοιχείων λαμβάνεται η επιχείρηση, το δε μέγεθος του δείγματος των μονάδων ανέρχεται σε 1.200 επιχειρήσεις για την κατάρτιση του Δείκτη Κύκλου Εργασιών και σε 550 επιχειρήσεις για την κατάρτιση του Δείκτη Νέων Παραγγελιών. Σημειώνεται, ότι ειδικά για την κατηγορία της μεταποίησης στους ανωτέρω δείκτες, οι ερευνώμενες επιχειρήσεις έχουν απασχόληση από 10 άτομα και άνω.

5.4.7 Υπολογισμός των Δεικτών κύκλου εργασιών και νέων παραγγελιών στη βιομηχανία

Η μέθοδος και η διαδικασία υπολογισμού των δεικτών περιγράφονται παρακάτω. Ο δείκτης κύκλου εργασιών και νέων παραγγελιών υπολογίζεται αρχικά σε επίπεδο τετραψήφιου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας και στη συνέχεια με την εφαρμογή κατάλληλων συντελεστών στάθμισης υπολογίζεται σε επίπεδο τριψήφιου, διψήφιου και μονοψήφιου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας ή και σε επίπεδο κύριων βιομηχανικών κλάδων.

Συγκεκριμένα, για την κατάρτιση του δείκτη σε τετραψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (έστω k) θα πρέπει από τα στοιχεία του δείγματος των επιχειρήσεων να υπολογιστεί η αξία του κύκλου εργασιών ή των νέων παραγγελιών του τρέχοντος μήνα και κατόπιν η εν λόγω αξία να συγκριθεί με τη μέση μηνιαία αξία του έτους βάσης (2005=100,0), ως εξής:

$$I_{k,t} = \frac{y_{k,t}}{y_{k,0}}$$

όπου:

$Y_{k,t}$ είναι η αξία του κύκλου εργασιών ή των νέων παραγγελιών όλων των επιχειρήσεων του δείγματος του τετραμήφιου κλάδου k το μήνα t ,

$Y_{k,0}$ η μέση μηνιαία αξία του κύκλου εργασιών ή των νέων παραγγελιών των επιχειρήσεων του δείγματος του τετραμήφιου κλάδου k το έτος βάσης 2005.

Ο δείκτης I_t σε επίπεδο τριμήφιου, διμήφιου και μονομήφιου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας ή σε επίπεδο κύριων ομάδων βιομηχανικών κλάδων, υπολογίζεται ως εξής:

$$I_t = \sum_k w_k I_{k,t}$$

όπου:

$$w_k = \frac{Y_{k,0}}{\sum_k Y_{k,0}} \quad (\text{συντελεστής στάθμισης του κλάδου } k),$$

$Y_{k,0}$ είναι η αξία του κύκλου εργασιών όλων των επιχειρήσεων του κλάδου k κατά το έτος βάσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της ετήσιας βιομηχανικής έρευνας και της ετήσιας έρευνας ορυχείων, για τον υπολογισμό του δείκτη κύκλου εργασιών και η αξία των νέων παραγγελιών του κλάδου k κατά το έτος βάσης, σύμφωνα με τα στοιχεία του δείγματος των επιχειρήσεων, για τον υπολογισμό του δείκτη νέων παραγγελιών,

$\sum_k Y_{k,0}$ η συνολική αξία του κύκλου εργασιών ή των νέων παραγγελιών όλων των κλάδων k που συνθέτουν το επίπεδο για το οποίο καταρτίζεται ο δείκτης (τριμήφιος, διμήφιος, μονομήφιος κλάδος).

Οι επιμέρους δείκτες εσωτερικής και εξωτερικής αγοράς (όπου γίνεται διάκριση σε χώρες Ευρωζώνης και χώρες εκτός Ευρωζώνης) υπολογίζονται κατά τον ίδιο τρόπο, με τη διαφορά ότι οι αξίες χωρίζονται σε εκείνες που αφορούν σε προϊόντα προοριζόμενα για εσωτερική κατανάλωση και σε προϊόντα προοριζόμενα για εξαγωγές. Επιπλέον, οι σταθμίσεις χωρίζονται και αυτές σε δύο κατηγορίες (κύκλος εργασιών ή νέες παραγγελίες προϊόντων για εσωτερική κατανάλωση και για εξαγωγές, αντίστοιχα), σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εξωτερικού εμπορίου.

5.4.8 Αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή των χρονοσειρών του Δείκτη

Για την αντιμετώπιση της ασυνέχειας μεταξύ της νέας (2005=100,0) και της προηγούμενης (2000=100,0) χρονοσειράς των Δεικτών Κύκλου Εργασιών και Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία, λόγω των διαφορετικών ταξινομήσεων (NACE, CPA), έγινε αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή (backcasting) των προηγούμενων χρονοσειρών μέχρι και το Δεκέμβριο 2008, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 472/2008 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το backcasting.

Οι χρονοσειρές των αναθεωρημένων Δεικτών Κύκλου Εργασιών και Νέων Παραγγελιών στη Βιομηχανία (2005=100,0) περιλαμβάνουν τους δείκτες που προέρχονται εξ αναγωγής (περίοδος 2000-2004) και τους δείκτες από το 2005 και μετά, οι οποίοι έχουν υπολογισθεί με τα νέα στοιχεία κύκλου εργασιών και νέων παραγγελιών και των στοιχείων των νέων συντελεστών στάθμισης.

5.5 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου, «περί βραχυπρόθεσμων στατιστικών» και των απαιτήσεων του τροποποιητικού Κανονισμού 1158/6-7-2005 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Δ/ση Οικονομικών και Βραχυχρόνιων Δεικτών της Γενικής Γραμματείας Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (πρώην ΕΣΥΕ), προέβη στην κατάρτιση βραχυχρόνιων δεικτών απασχόλησης στον τομέα των κατασκευών με βάση το έτος 2000=100,0 και είναι οι παρακάτω:

- Δείκτης Απασχολούμενων Ατόμων στη Βιομηχανία, με στόχο την παρουσίαση της εξέλιξης της απασχόλησης στη Βιομηχανία.
- Δείκτης Εργασθεισών Ωρών στη Βιομηχανία, με στόχο την παρουσίαση της εξέλιξης του όγκου εργασίας στον βιομηχανικό τομέα που πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο αναφοράς.
- Δείκτης Μισθών και Ημερομισθίων στη Βιομηχανία, με στόχο την παρουσίαση της εξέλιξης των μισθών και ημερομισθίων στον βιομηχανικό τομέα που πληρώθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς.

Η ανάγκη για την κατάρτιση των βραχυχρόνιων δεικτών προέκυψε κυρίως, μετά την υπογραφή της Συνθήκης για την ΟΝΕ, όπου κρίθηκε αναγκαία η ταχεία διάθεση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων που να επιτρέπουν την ανάλυση της οικονομικής εξέλιξης κάθε Κράτους-μέλους, στο πλαίσιο ασκήσεως της οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε. Οι ανωτέρω βραχυχρόνιοι δείκτες στον τομέα της βιομηχανίας καταρτίζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και καλύπτουν το σύνολο Χώρας.

Για την κατάρτιση των αναφερόμενων βραχυχρόνιων δεικτών γίνεται χρήση των παρακάτω ταξινομήσεων:

- σε επίπεδο οικονομικών δραστηριοτήτων, χρησιμοποιείται η ταξινόμηση της Eurostat: NACE Rev.1
- σε επίπεδο προϊόντων, χρησιμοποιείται η ταξινόμηση της Eurostat: CPA.
- σε επίπεδο Κύριων Βιομηχανικών Ομαδοποιήσεων (MIG's), χρησιμοποιείται η κατανομή των κλάσεων της NACE Rev.1 σε κατηγορίες ομαδοποιημένης ταξινόμησης, σύμφωνα με τον κανονισμό της Επιτροπής, υπ' αριθ.586/2001.

Ως μονάδα δειγματοληψίας στους αναφερόμενους δείκτες λαμβάνεται η επιχείρηση/ κατάστημα, το δε μέγεθος δείγματος ερευνώμενων επιχειρήσεων/καταστημάτων ανέρχεται σε 1.500 επιχειρήσεις/καταστήματα.

Οι νέοι βραχυχρόνιοι δείκτες απασχόλησης στον τομέα της βιομηχανίας είναι δείκτες σταθερής βάσης (2000=100,0) και για τον υπολογισμό τους γίνεται χρήση των μεθόδων και των τύπων που περιγράφονται στο μεθοδολογικό εγχειρίδιο της Eurostat «2002 Edition».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

6.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΟΓΚΟΥ ΣΤΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

6.1.1 Γενικά

Ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο αποτελεί συνέχεια του Δείκτη Αξίας Λιανικών Πωλήσεων που καταρτιζόνταν από πρώην ΕΣΥΕ την περίοδο 1963-2004. Μετά την πρώτη κατάρτιση του Δείκτη Αξίας Λιανικών Πωλήσεων το 1963 με βάση τον Ιανουάριο 1963=100,0, ακολούθησαν οι αναθεωρήσεις του δείκτη με βάση τον Ιανουάριο 1967=100,0, τον Ιούνιο 1974=100,0, τον Ιανουάριο 1988=100,0, το έτος 1995=100,0, το έτος 2000=100,0 και το έτος 2005=100,0.

Κατά την προτελευταία αναθεώρηση του ανωτέρω Δείκτη (2000=100,0) στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου «περί βραχυπρόθεσμων στατιστικών», κρίθηκε απαραίτητη η μετονομασία του δείκτη αυτού σε «Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο» και καθιερώθηκε η μέτρηση των μεταβολών του όγκου στο λιανικό εμπόριο, με τον υπολογισμό του «Δείκτη Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο».

Στην τελευταία αναθεώρηση του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο, με έτος βάσης 2005=100,0, εφαρμόστηκε η νέα ταξινόμηση NACE Αναθ.2 και καθιερώθηκε ο παράλληλος υπολογισμός των σειρών των Δεικτών Κύκλου Εργασιών και Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο, με τη συμπερίληψη και χωρίς τη συμπερίληψη των καυσίμων αυτοκινήτων.

Τα στοιχεία του Δείκτη Κύκλου Εργασιών και του Δείκτη Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο ανακοινώνονται μηνιαία εντός προκαθορισμένων ημερομηνιών, εξήντα ημέρες μετά το τέλος του μήνα αναφοράς των στοιχείων. Τα στοιχεία ανακοινώνονται με το προβλεπόμενο Δελτίο Τύπου και δημοσιεύονται στα τακτικά δημοσιεύματα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, δηλαδή στο Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο, τη Συνοπτική Επετηρίδα και τη Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος.

6.1.2 Σκοπός του Δείκτη και συλλεγόμενα στοιχεία

Σκοπός του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο είναι η παρουσίαση της εξέλιξης της αγοράς αγαθών. Ο δείκτης δεν καλύπτει άλλου είδους δραστηριότητες, όπως η παροχή υπηρεσιών, είναι αυτοσταθμιζόμενος και διορθωμένος βάσει των εργασιμών ημερών των μηνών, αλλά δεν είναι διορθωμένος ως προς την εποχικότητα. Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που έχει τιμολογήσει η επιχείρηση στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και τα οποία αντιστοιχούν σε μεταπώληση αγαθών χωρίς κανένα μετασχηματισμό. Τα στοιχεία που συγκεντρώνονται κάθε μήνα αφορούν τις πραγματοποιηθείσες πωλήσεις (λιανικές και χονδρικές), από τις οποίες εξαιρείται ο ΦΠΑ, αλλά συμπεριλαμβάνονται οι άλλοι φόροι και τα τέλη επί των αγαθών.

Ο όγκος των πωλήσεων αντιπροσωπεύει την αξία του κύκλου εργασιών σε σταθερές τιμές και αποτελεί ένα ποσοτικό δείκτη. Μπορεί να υπολογίζεται ως κύκλος εργασιών σε τρέχουσες τιμές, αποπληθωρισμένος, με βάση τον αποπληθωριστή πωλήσεων ή ως ποσοτικός δείκτης που προέρχεται απευθείας από την ποσότητα των πωληθέντων αγαθών.

6.1.3 Αναθεώρηση του Δείκτη και Στατιστική ταξινόμηση

Σύμφωνα με τον αναφερόμενο Κανονισμό 1165/98, ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο, όπως και οι άλλες μεταβλητές των βραχυχρόνιων στατιστικών, αναθεωρείται κάθε 5 έτη και ειδικότερα στα ημερολογιακά έτη που λήγουν σε 0 και 5. Σκοπός των αναθεωρήσεων του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο είναι η προσαρμογή του δείκτη στις εκάστοτε εξελίξεις της διάρθρωσης του λιανικού εμπορίου. Στις αναθεωρήσεις αυτές, εκτός των άλλων, πραγματοποιείται ανανέωση του δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων και ανανέωση των χρησιμοποιούμενων αναγωγικών συντελεστών.

Στην τελευταία αναθεώρηση του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο, με βάση το έτος 2005=100,0, έγινε εφαρμογή της νέας στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ.2, της Ε.Ε. (Eurostat), όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η σημαντικότερη τροποποίηση στο τμήμα του λιανικού εμπορίου της νέας ταξινόμησης NACE Αναθ.2, σε σύγκριση με την προηγούμενη ταξινόμηση NACE

Αναθ.1, είναι ότι ο κλάδος λιανικής πώλησης καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων, κατατάσσεται στο λιανικό εμπόριο, έναντι της κατάταξής του στον ιδιαίτερο κλάδο «εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων και μοτοσικλετών» της ταξινόμησης NACE Αναθ.1.

Ο αναθεωρημένος Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο (2005=100,0), σύμφωνα με τη νέα ταξινόμηση NACE Αναθ.2, καλύπτει τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας με κωδικούς από 4711 έως και 4799. Η τελευταία αναθεώρηση του δείκτη με έτος βάσης 2005 (2005=100,0) βασίστηκε στα στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων που καταρτίστηκε από Διοικητικές πηγές, σύμφωνα με τα στοιχεία κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου του έτους 2005.

6.1.4 Ανάλυση των Δεικτών κύκλου εργασιών και όγκου στο λιανικό εμπόριο

Ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο αναφέρεται στο σύνολο Χώρας. Ο Γενικός Δείκτης συντίθεται από τους επιμέρους δείκτες εννέα κατηγοριών ομαδοποιημένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας. Οι κατηγορίες αυτές δημιουργούνται από την ομαδοποίηση των καλυπτόμενων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας (κωδικοί NACE Rev.2 : 4711-4799).

Σημειώνεται ότι, οι αντίστοιχες κατηγορίες στους προηγούμενους Δείκτες Κύκλου Εργασιών και Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο (2000=100,0) ήταν οκτώ. Η μία επιπλέον κατηγορία στους αναθεωρημένους δείκτες προέκυψε από την ένταξη του κλάδου λιανικής πώλησης καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων στο λιανικό εμπόριο. Επομένως, οι κατηγορίες ομαδοποιημένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στους αναθεωρημένους Δείκτες Κύκλου Εργασιών και Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο, είναι οι ακόλουθες :

1. Μεγάλα καταστήματα τροφίμων (super markets).
2. Πολυκαταστήματα.
3. Τρόφιμα - ποτά - καπνός.
4. Καύσιμα - λιπαντικά αυτοκινήτων.
5. Φαρμακευτικά προϊόντα - καλλυντικά.
6. Ένδυση - υπόδηση.
7. Έπιπλα - ηλεκτρικά είδη - οικιακός εξοπλισμός.

8. Βιβλία - χαρτικά - λοιπά είδη.

9. Πωλήσεις εκτός καταστημάτων.

Ανάλογη με την παραπάνω είναι και η ανάλυση του Δείκτη Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο, με τη διαφορά ότι, η τελευταία κατηγορία (πωλήσεις εκτός καταστημάτων) του Δείκτη Όγκου αφορά μόνο τις πωλήσεις μέσω ταχυδρομικών παραγγελιών (Κωδ. NACE Αναθ.2 : 4791).

6.1.5 Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή δείγματος επιχειρήσεων

Στην έρευνα για την κατάρτιση του αναθεωρημένου Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο(2005=100,0) κρίθηκε σκόπιμο να περιληφθούν 38.347 επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου του ανωτέρω Μητρώου, που ανήκουν στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας με τετραψήφιους κωδικούς από 4711 έως και 4799 της στατιστικής ταξινόμησης NACE Αναθ.2, με ετήσιο κύκλο εργασιών το 2005 ίσο ή μεγαλύτερο των 200.000 ευρώ.

Στην εν λόγω έρευνα καλύπτεται το εμπόριο που διενεργείται εντός και εκτός του χώρου των ανωτέρω επιχειρήσεων. Επιπλέον, στη νέα έρευνα περιλαμβάνονται και τα καταστήματα λιανικής πώλησης καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων (βενζινάδικα), τα οποία σύμφωνα με την προηγούμενη ταξινόμηση NACE Αναθ.1 κατατάσσονταν στον τομέα της εμπορίας αυτοκινήτων.

Η συγκέντρωση των απαιτούμενων στατιστικών στοιχείων από ένα τόσο μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων και μάλιστα σε μηνιαία βάση, κρίθηκε ανέφικτη. Για το λόγο αυτό επελέγη ένα τυχαίο δείγμα μεγέθους 1.609 επιχειρήσεων, από τις οποίες οι 755 έχουν την έδρα τους στην Αττική και οι 854 την υπόλοιπη χώρα, όπου κατανέμονται σε 48 νομούς.

Για την επιλογή των επιχειρήσεων του δείγματος εφαρμόστηκε η μέθοδος της μονοσταδιακής στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας. Σε καθένα από τους τετραψήφιους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, οι επιχειρήσεις που μετέχουν στην έρευνα στρωματοποιήθηκαν περαιτέρω σε 6 τάξεις μεγέθους (στρώματα), με βάση τον ετήσιο κύκλο εργασιών τους κατά το έτος 2005, ως εξής :

1ητάξη :	200.000	-	400.000	Ευρώ
2ητάξη :	400.001	-	900.000	Ευρώ
3ητάξη :	900.001	-	2.500.000	Ευρώ
4ητάξη :	2.500.000	-	10.000.000	Ευρώ
5ητάξη :	10.000.001	-	40.000.000	Ευρώ
6ητάξη :	40.000.001	-		Ευρώ και άνω

Οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην τελευταία (6η) τάξη κύκλου εργασιών (τζίρου) ερευνώνται απογραφικά. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται η κατανομή μεγέθους δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων, κατά ομαδοποιημένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και κατά τάξεις μεγέθους κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων.

Πίνακας 13
Κατανομή μεγέθους δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων του
Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο.

ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΑΞΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)					
		200- 400	401- 900	901- 2500	2501- 10000	10001- 40000	40001 και άνω
1.Μεγάλα καταστήματα τροφίμων	199	44	39	24	33	33	26
2.Πολυκαταστήματα	20	3	5	3	3	3	3
3.Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός	196	58	53	41	34	9	1
4.Καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων	314	20	65	136	85	6	2
5.Φαρμακευτικά προϊόντα - καλλυντικά	183	60	64	20	24	11	4
6.Ενδύση- υπόδηση	201	51	44	44	45	12	5
7.Επιπλα - ηλεκτρικά είδη - οικιακός εξοπλισμός	203	28	40	54	54	22	5
8.Βιβλία-χαρτικά - λοιπά είδη	196	40	46	54	43	9	4
9.Πωλήσεις εκτός καταστημάτων	97	32	28	16	15	6	
ΣΥΝΟΛΟ	1609	336	384	392	336	111	50

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο 2008, σελ 3.

6.1.6 Κατάρτιση του Δείκτη κύκλου εργασιών στο λιανικό εμπόριο

i. Εκτίμηση αξίας κύκλου εργασιών

Για την κατάρτιση του δείκτη θα πρέπει αρχικά να εκτιμηθεί από τις επιχειρήσεις του δείγματος η αξία του κύκλου εργασιών \hat{Y}_m του τρέχοντος μηνός m , η οποία στη συνέχεια θα συγκριθεί με την αντίστοιχη εκτίμηση του προηγούμενου μήνα \hat{Y}_{m-1} .

Η εκτίμηση του κύκλου εργασιών του τρέχοντος μηνός προκύπτει με αναγωγή στο σύνολο των σχετικών στοιχείων που προέρχονται από τις επιχειρήσεις του δείγματος. Αυτό επιτυγχάνεται με τον πολλαπλασιασμό της αξίας κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης με κατάλληλο αναγωγικό συντελεστή και άθροιση των μερικών γινομένων. Ο αναγωγικός συντελεστής α_h κάθε επιχείρησης στο στρώμα h , δίνεται από τον τύπο:

$$\alpha_h = \frac{N_h}{n_h}$$

όπου:

N_h είναι ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων στο στρώμα h ,

n_h είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων του δείγματος στο στρώμα h .

Σημειώνεται ότι, στο τελευταίο (6ο) στρώμα ο αναγωγικός συντελεστής είναι $\alpha_h = 1$, επειδή ερευνώνται απογραφικά όλες οι επιχειρήσεις του στρώματος ($N_h = n_h$).

Η εκτίμηση \hat{Y}_m της αξίας κύκλου εργασιών Y_m του τρέχοντος μηνός m σε ένα οποιοδήποτε τετραψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, δίνεται από τη σχέση:

$$\hat{Y}_m = \sum_{h=1}^6 \sum_{i=1}^{n_h} \alpha_h * y_{mhi}$$

όπου:

y_{mhi} είναι η αξία κύκλου εργασιών του τρέχοντος μηνός m , της i -οστής επιχείρησης του στρώματος h .

Η εκτίμηση της αξίας κύκλου εργασιών σε επίπεδο μεγαλύτερο του τετραψήφιου κλάδου (δηλαδή στις 9 κατηγορίες ομαδοποιημένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας) προκύπτει αθροίζοντας τις επιμέρους εκτιμήσεις των τετραψήφιων κλάδων που συνθέτουν το εκτιμώμενο επίπεδο.

ii. Αναγωγή των αξιών κύκλου εργασιών σε τυπικό μήνα

Οι αρχικά εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών των τετραμήφιων κλάδων αναφέρονται σε ημερολογιακούς μήνες, οι οποίοι είναι άνισοι μεταξύ τους από άποψη εργάσιμων ημερών και ως εκ τούτου, οι αρχικά καταρτιζόμενοι δείκτες δεν είναι συγκρίσιμοι. Η συγκρισιμότητα των μηνιαίων δεικτών των τετραμήφιων κλάδων επιτυγχάνεται με κατάλληλη προσαρμογή των δεικτών, σε δείκτες ίσης χρονικής διάρκειας.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού οι εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών πολλαπλασιάζονται με ειδικό συντελεστή διόρθωσης, ο οποίος είναι διαφορετικός για κάθε μήνα του έτους.

Ο συντελεστής διόρθωσης προκύπτει από τον τύπο:

$$c = \frac{\bar{x}_t}{x_{tm}}$$

όπου:

x_{tm} ο αριθμός των κανονικών εργάσιμων ημερών του ερευνώμενου μήνα m έτους t ,

\bar{x}_t είναι ο μέσος μηνιαίος αριθμός εργάσιμων ημερών δεδομένου έτους t , που δίνεται από τη σχέση:

$$\bar{x}_t = \frac{\sum_{m=1}^{12} x_{tm}}{12}$$

Η αναγωγή του δείκτη σε τυπικό μήνα γίνεται πολλαπλασιάζοντας τις εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών του τρέχοντος μηνός με τον αντίστοιχο διορθωτικό συντελεστή.

iii. Υπολογισμός του δείκτη

Ο υπολογισμός του αναθεωρημένου Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο, γίνεται με την εφαρμογή της μεθόδου της αλύσωσης. Αρχικά, υπολογίζεται ο δείκτης κινητής βάσης, ο οποίος προκύπτει από τη σύγκριση της «εκτιμηθείσας» αξίας κύκλου εργασιών του τρέχοντος μηνός με την αντίστοιχη αξία του προηγούμενου μήνα. Ο σταθερός δείκτης κάθε τετραμήφιου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας

του τρέχοντος μηνός m προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του δείκτη κινητής βάσης με το σταθερό δείκτη του προηγούμενου μήνα.

Το ανωτέρω είναι συνέπεια του τύπου :

$$I_{Y_m} = I_{m,m-1} * I_{Y_{m-1}} \quad \text{και} \quad I_{m,m-1} = \frac{\hat{Y}_m}{\hat{Y}_{m-1}}$$

όπου:

$I_{m,m-1}$ ο δείκτης κινητής βάσης του τρέχοντος μηνός m ως προς τον προηγούμενο μήνα $m-1$,

I_{Y_m} ο σταθερός δείκτης τρέχοντος μηνός m ,

$I_{Y_{m-1}}$ ο σταθερός δείκτης προηγούμενου μήνα $m-1$ και

\hat{Y}_m, \hat{Y}_{m-1} οι αντίστοιχες εκτιμήσεις του κύκλου εργασιών του τρέχοντος και του προηγούμενου μήνα.

Για τον υπολογισμό των σταθερών δεικτών του έτους βάσης 2005 ισχύει :

$$I_{Y_m, 05} = \frac{\hat{Y}_{m, 05}}{\hat{Y}_{05}} * 100$$

όπου:

$\hat{Y}_{m, 05}$ η εκτίμηση του κύκλου εργασιών του μήνα m έτους 2005,

\hat{Y}_{05} η μέση ετήσια εκτίμηση κύκλου εργασιών του έτους 2005.

Δηλαδή:

$$\hat{Y}_{05} = \frac{\sum_{m=1}^{12} \hat{Y}_{m, 05}}{12}$$

Ο σταθερός δείκτης ενός ομαδοποιημένου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας υπολογίζεται ως εξής:

A. Θέτοντας στον αριθμητή και τον παρανομαστή της σχέσης $I_{m,m-1} = \frac{\hat{Y}_m}{\hat{Y}_{m-1}}$

το άθροισμα των επιμέρους αξιών κύκλου εργασιών που συνθέτουν τον υπό έρευνα ομαδοποιημένο κλάδο για τον τρέχοντα και προηγούμενο μήνα αντίστοιχα (κινητός δείκτης).

B. Πολλαπλασιάζοντας τον εν λόγω κινητό δείκτη ομαδοποιημένου κλάδου με το σταθερό δείκτη του προηγούμενου μήνα του αντίστοιχου ομαδοποιημένου κλάδου.

Αν συγκριθεί ο σταθερός δείκτης του ερευνώμενου μήνα προς το σταθερό δείκτη του αντίστοιχου μήνα του προηγούμενου έτους, υπολογίζονται οι ποσοστιαίες μεταβολές (+ ή -), δηλαδή έχουμε:

$$\left[\frac{I_{Y_m}}{I_{Y_{m-12}}} - 1 \right] * 100$$

όπου:

I_{Y_m} , $I_{Y_{m-12}}$ είναι οι δείκτες σταθερής βάσης του μηνός m για το τρέχον και το προηγούμενο έτος αντίστοιχα.

6.1.7 Υπολογισμός του Δείκτη όγκου στο λιανικό εμπόριο

Ο Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο προκύπτει από το Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο, εάν αυτός αποπληθωριστεί με το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Αναλυτικότερα, βάσει των στοιχείων του Δ.Τ.Κ. καταρτίζονται δείκτες - αποπληθωριστές για τις αντίστοιχες ομάδες του Δείκτη Κύκλου Εργασιών.

Συγκεκριμένα, καταρτίζονται αποπληθωριστές για το Γενικό Δείκτη και για τις 8 από τις 9 κατηγορίες ομαδοποιημένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας του δείκτη, σημειώνοντας ότι, δεν υπολογίζεται αποπληθωριστής για την τελευταία κατηγορία «πωλήσεις εκτός καταστημάτων», λόγω αδυναμίας υπολογισμού του απαιτούμενου αποπληθωριστή. Ο αποπληθωρισμός του Δείκτη Κύκλου Εργασιών και η μετατροπή του σε Δείκτη Όγκου γίνεται με τη διαίρεση των επιμέρους Δεικτών Κύκλου Εργασιών με τους αντίστοιχους αποπληθωριστές.

6.1.8 Αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή των χρονοσειρών του Δείκτη

Στην τελευταία αναθεώρηση των Δεικτών Κύκλου Εργασιών και Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο (2005=100,0), κρίθηκε αναγκαίο να υπολογίζονται παράλληλες σειρές για τους αναθεωρημένους αυτούς δείκτες, με τη συμπερίληψη και χωρίς τη συμπερίληψη των καυσίμων. Αυτό έγινε λόγω της ένταξης των καυσίμων στο λιανικό εμπόριο και για λόγους διατήρησης της συγκρισιμότητας με τις προηγούμενες σειρές των Δεικτών Κύκλου Εργασιών και Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο (2000=100,0).

Για τη σύνδεση με τις προηγούμενες σειρές των Δεικτών Κύκλου Εργασιών και Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο (2000=100,0) έγινε αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή (backcasting) των σειρών αυτών, τόσο με τη συμπερίληψη όσο και χωρίς τη συμπερίληψη των καυσίμων μέχρι και το Δεκέμβριο 2008, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 472/2008 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το backcasting. Ο αναδρομικός υπολογισμός ή η αναπροσαρμογή των αναθεωρημένων σειρών των δεικτών (2005=100,0) που περιλαμβάνουν τα καύσιμα είναι εφικτός και έχει γίνει από τον Ιανουάριο του 2005, ενώ για τις αντίστοιχες σειρές, οι οποίες δεν περιλαμβάνουν τα καύσιμα η αναπροσαρμογή έχει γίνει από τον Ιανουάριο 1995.

6.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

6.2.1 Γενικά - Ιστορικά Στοιχεία

Ο δείκτης Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο είναι ένας τριμηνιαίος δείκτης, ο οποίος ανακοινώθηκε στην Ελλάδα για πρώτη φορά το 2004 με έτος βάσης το 2000=100,0 και με αναδρομικά στοιχεία από το Α' τρίμηνο 2000. Η επόμενη και τελευταία αναθεώρηση του δείκτη είναι το 2005 με έτος βάσης 2005=100,0.

Η κατάρτιση του δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο εντάσσεται στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης «περί βραχυχρόνιων στατιστικών» και καλύπτει εθνικές, διεθνείς και ευρωπαϊκές ανάγκες.

Τα στοιχεία του δείκτη ανακοινώνονται τριμηνιαίως εντός προκαθορισμένων ημερομηνιών, εβδομήντα πέντε ημέρες μετά το τέλος του τριμήνου αναφοράς των στοιχείων. Τα στοιχεία ανακοινώνονται με το προβλεπόμενο Δελτίο Τύπου που δημοσιεύεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην ΕΣΥΕ).

6.2.2 Σκοπός του Δείκτη

Σκοπός του δείκτη είναι η μέτρηση της μεταβολής των απασχολουμένων ατόμων στο λιανικό εμπόριο ανά τρίμηνο. Ο δείκτης αυτός καταρτίστηκε για να καλύψει τις απαιτήσεις για στατιστική πληροφόρηση σχετικά με την απασχόληση στον τομέα του λιανικού εμπορίου που προέκυψαν, κυρίως, μετά την υπογραφή της Συνθήκης για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ).

6.2.3 Αναθεώρηση του Δείκτη και Στατιστική ταξινόμηση

Σύμφωνα με τον αναφερόμενο Κανονισμό 1165/98, ο δείκτης Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο, όπως και οι άλλες μεταβλητές των βραχυχρόνιων στατιστικών, αναθεωρείται κάθε 5 έτη και ειδικότερα στα ημερολογιακά έτη που λήγουν σε 0 και 5.

Σκοπός των αναθεωρήσεων του δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο είναι η προσαρμογή του στις εκάστοτε εξελίξεις της διάρθρωσης της

απασχόλησης του λιανικού εμπορίου. Στις αναθεωρήσεις αυτές, εκτός των άλλων, πραγματοποιείται ανανέωση του δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων και ανανέωση των χρησιμοποιούμενων αναγωγικών συντελεστών.

Στην αναθεώρηση του δείκτη με βάση το έτος 2005=100,0 έγινε εφαρμογή της νέας στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ.2, της Ε.Ε., όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η σημαντικότερη τροποποίηση στο τμήμα του λιανικού εμπορίου της νέας αυτής ταξινόμησης, σε σύγκριση με την προηγούμενη ταξινόμηση NACE Rev.1, είναι η ένταξη του κλάδου λιανικής πώλησης καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων στο λιανικό εμπόριο, έναντι της κατάταξής του στον ιδιαίτερο κλάδο «εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων και μοτοσικλετών», της ταξινόμησης NACE Αναθ.1.

Στο πλαίσιο αυτό καθιερώθηκε ο παράλληλος υπολογισμός των χρονολογικών σειρών του ανωτέρω δείκτη με και χωρίς τη συμπερίληψη των απασχολούμενων ατόμων στον κλάδο των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων (κλάδος 47.3).

Η αναθεώρηση του δείκτη με έτος βάσης 2005 (2005=100,0) βασίστηκε στα στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων που καταρτίστηκε από διοικητικές πηγές, σύμφωνα με τα στοιχεία κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου του έτους 2005.

6.2.4 Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή δείγματος επιχειρήσεων

Για τη συλλογή των στοιχείων, τα οποία είναι απαραίτητα για την κατάρτιση του δείκτη εφαρμόστηκε η μονοσταδιακή στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία με μονάδα έρευνας την επιχείρηση. Ως κριτήρια στρωμάτωσης χρησιμοποιήθηκαν ο κλάδος οικονομικής δραστηριότητας και το μέγεθος του ετήσιου κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου. Ειδικότερα:

ΟΜΑΔΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- 1.Μεγάλα καταστήματα τροφίμων.
- 2.Πολυκαταστήματα.
- 3.Τρόφιμα - ποτά - καπνός.
- 4.Καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων.
- 5.Φαρμακευτικά προϊόντα - καλλυντικά.
- 6.Ένδυση - υπόδηση.
- 7.Επιπλα - ηλεκτρικά είδη - οικιακός εξοπλισμός.
- 8.Βιβλία - χαρτικά - λοιπά είδη.
- 9.Πωλήσεις εκτός καταστημάτων.

ΤΑΞΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1ητάξη :	200.000	-	400.000	Ευρώ
2ητάξη :	400.001	-	900.000	Ευρώ
3ητάξη :	900.001	-	2.500.000	Ευρώ
4ητάξη :	2.500.001	-	10.000.000	Ευρώ
5ητάξη :	10.000.001	-	40.000.000	Ευρώ
6ητάξη :	40.000.001	-		Ευρώ και άνω

Για την κατάρτιση του αναθεωρημένου Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο (2005=100,0) χρησιμοποιείται ένα υποδείγμα από το υπάρχον δείγμα ερευνώμενων επιχειρήσεων του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο (2005=100,0). Συγκεκριμένα, από τις 1.609 επιχειρήσεις του δείγματος επιλέγηκαν 746 επιχειρήσεις, οι οποίες κάλυψαν όλα τα στρώματα της έρευνας που προκύπτουν από τη διασταύρωση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας και της τάξης μεγέθους κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων. Το μέγεθος του δείγματος των επιχειρήσεων ανά στρώμα εμφανίζεται στον πίνακα 14.

Η αντιμετώπιση αυτή βασίστηκε στο γεγονός ότι ο πληθυσμός αναφοράς για τη μεταβλητή «αριθμός απασχολουμένων ατόμων» του Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο είναι ο ίδιος και εξίσου εκτεταμένου μεγέθους με τον πληθυσμό αναφοράς για τη μεταβλητή «κύκλος εργασιών» του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο. Επίσης, υπάρχει μεγάλη συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής «κύκλος εργασιών» του Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο και της μεταβλητής «αριθμός απασχολουμένων ατόμων» του Δείκτη

Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο και κατά συνέπεια διασφαλίζεται ικανοποιητικό επίπεδο αξιοπιστίας για τη δεύτερη ανωτέρω μεταβλητή.

Πίνακας 14
Κατανομή μεγέθους δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων του Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο.

ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΑΞΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)					
		200- 400	401- 900	901- 2500	2501- 10000	10001- 40000	40001 και άνω
1.Μεγάλα καταστήματα τροφίμων	120	40	27	8	9	13	23
2.Πολυκαταστήματα	15	1	3	3	3	2	3
3.Τρόφιμα - Ποτά - Καπνός	87	34	29	15	5	3	1
4.Καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων	57	14	20	15	4	3	1
5.Φαρμακευτικά προϊόντα - καλλυντικά	121	42	41	13	16	5	4
6.Ένδυση- υπόδηση	87	34	20	17	8	4	4
7.Επιπλα - ηλεκτρικά είδη - οικιακός εξοπλισμός	121	27	18	28	32	11	5
8.Βιβλία-χαρτικά - λοιπά είδη	100	29	39	15	8	5	4
9.Πωλήσεις εκτός καταστημάτων	38	12	10	9	5	2	-
ΣΥΝΟΛΟ	746	233	207	123	90	48	45

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο 2005, σελ 3.

6.2.5 Κάλυψη του Δείκτη

Ο αναθεωρημένος Δείκτης Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο καλύπτει τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας με τετραψήφιους κωδικούς 47.11 έως 47.99 της νέας στατιστικής ταξινόμησης των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, NACE Αναθ.2.

Στην κατάρτιση του δείκτη περιλαμβάνεται ο συνολικός αριθμός των ατόμων που εργάζονται στην επιχείρηση, ανεξάρτητα από την ιδιότητα και την ειδικότητά τους και ανεξάρτητα αν εργάζονται προσωρινά ή εποχικά, με πλήρη ή μερική απασχόληση, με αμοιβή ή χωρίς αμοιβή.

Τα στοιχεία της απασχόλησης καταγράφονται κατά την τελευταία εργάσιμη μέρα του τριμήνου αναφοράς και αφορούν το συνολικό αριθμό των εργαζόμενων ατόμων της επιχείρησης, ως εξής:

- στους εργαζόμενους χωρίς αμοιβή περιλαμβάνονται οι ιδιοκτήτες, οι συνέταιροι, οι εργοδότες και τα μέλη των οικογενειών τους, που εργάζονται κανονικά στην επιχείρηση, άμισθοι, χωρίς να έχουν σύμβαση εργασίας και χωρίς να λαμβάνουν κάποιο σταθερό ποσό για την εργασία που εκτελούν.
- στους εργαζόμενους με αμοιβή περιλαμβάνονται οι εργαζόμενοι όλων των κατηγοριών που ανήκουν στις μισθοδοτικές καταστάσεις της επιχείρησης και εργάζονται εντός ή εκτός αυτής, ανήκουν όμως στην επιχείρηση και αμείβονται από αυτή (αντιπρόσωποι πωλήσεων, προσωπικό παράδοσης εμπορευμάτων, κλπ). Περιλαμβάνονται μισθωτοί και ημερομίσθιοι, άτομα με προσωρινή άδεια (μητρότητας, ασθένειας, κλπ), εργαζόμενοι με μερική απασχόληση, προσωρινοί και εποχικοί εργαζόμενοι.

6.2.6 Ανάλυση του Δείκτη

Ο Δείκτης Απασχολούμενων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο αναφέρεται στο σύνολο Χώρας. Ο Γενικός Δείκτης συντίθεται από τα απασχολούμενα άτομα:

- α) σε επιχειρήσεις τροφίμων (κλάδοι κατά NACE Αναθ.2, 47.11 και 47.2),
- β) σε επιχειρήσεις εξειδικευμένες στην πώληση υγρών καυσίμων και λιπαντικών (κλάδος κατά NACE αναθ.2, 47.3) και
- γ) σε επιχειρήσεις που η κύρια δραστηριότητα τους δεν αποτελεί την πώληση τροφίμων (μη τρόφιμα, κλάδοι κατά NACE αναθ.2, 47.19 και 47.4-47.9) και την πώληση καυσίμων (λοιπές επιχειρήσεις).

6.2.7 Κατάρτιση του Δείκτη απασχολούμενων ατόμων στο λιανικό εμπόριο

ι. Εκτίμηση του αριθμού απασχολούμενων ατόμων

Για την κατάρτιση του δείκτη θα πρέπει αρχικά να εκτιμηθεί από τις επιχειρήσεις του δείγματος, ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων \hat{E}_q του τρέχοντος τριμήνου q, ο οποίος στη συνέχεια θα συγκριθεί με την αντίστοιχη εκτίμηση του προηγούμενου τριμήνου \hat{E}_{q-1} , (κινητός δείκτης).

Η εκτίμηση του αριθμού απασχολούμενων ατόμων του τρέχοντος τριμήνου προκύπτει με αναγωγή στο σύνολο των σχετικών στοιχείων που προέρχονται από τις επιχειρήσεις του δείγματος. Αυτό επιτυγχάνεται με τον πολλαπλασιασμό του αριθμού απασχολούμενων ατόμων κάθε επιχείρησης με κατάλληλο αναγωγικό συντελεστή και άθροιση των μερικών γινομένων. Ο αναγωγικός συντελεστής α_h κάθε επιχείρησης στο στρώμα h , δίνεται από τον τύπο:

$$\alpha_h = \frac{N_h}{n_h}$$

όπου:

N_h είναι ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων στο στρώμα h ,

n_h είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων του δείγματος στο στρώμα h .

Σημειώνεται ότι, στο τελευταίο (6ο) στρώμα ο αναγωγικός συντελεστής είναι $\alpha_h = 1$, επειδή ερευνώνται απογραφικά όλες οι επιχειρήσεις του στρώματος ($N_h = n_h$).

Η εκτίμηση \hat{E}_q του αριθμού απασχολούμενων ατόμων του τρέχοντος τριμήνου q σε ένα οποιοδήποτε τετραψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, δίνεται από τη σχέση:

$$\hat{E}_q = \sum_{h=1}^6 \sum_{i=1}^{n_h} \alpha_h * e_{qhi}$$

όπου:

e_{qhi} είναι ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων του τρέχοντος τριμήνου q , της i -οστής επιχείρησης του στρώματος h .

Η εκτίμηση του αριθμού απασχολούμενων ατόμων, σε επίπεδο μεγαλύτερο του τετραψήφιου κλάδου (δηλαδή στις 9 κατηγορίες ομαδοποιημένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας) προκύπτει αθροίζοντας τις επιμέρους εκτιμήσεις των τετραψήφιων κλάδων που συνθέτουν το εκτιμώμενο επίπεδο.

ii. Υπολογισμός του δείκτη

Ο Δείκτης Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο υπολογίζεται ως αλυσωτός δείκτης, ακολουθώντας τη μεθοδολογία υπολογισμού του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο βάσει των τύπων:

$$I_{E_q} = I_{q, q-1} * I_{E_{q-1}} \quad \text{και} \quad I_{q, q-1} = \frac{\hat{E}_q}{\hat{E}_{q-1}}$$

όπου:

I_{E_q} ο σταθερός δείκτης τρέχοντος μηνός q,

$I_{q, q-1}$ ο δείκτης κινητής βάσης του τρέχοντος τριμήνου q ως προς το προηγούμενο τρίμηνο q-1,

$I_{E_{q-1}}$ ο σταθερός δείκτης προηγούμενου μήνα q-1 και

\hat{E}_q, \hat{E}_{q-1} οι αντίστοιχες εκτιμήσεις του αριθμού απασχολούμενων ατόμων του τρέχοντος και του προηγούμενου τριμήνου.

6.2.8 Αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή των χρονοσειρών του Δείκτη

Στην αναθεώρηση του Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο (2005=100,0) υπολογίζονται παράλληλες σειρές για τον εν λόγω δείκτη, με τη συμπερίληψη των απασχολούμενων στις επιχειρήσεις πώλησης υγρών καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων και χωρίς αυτή τη συμπερίληψη. Αυτό έγινε λόγω της ένταξης των καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων στο λιανικό εμπόριο και για λόγους διατήρησης της συγκρισιμότητας με τις προηγούμενες σειρές του Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο (2000=100,0).

Για τη σύνδεση με την προηγούμενη σειρά του Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο (2000=100,0) έγινε αναδρομικός υπολογισμός και αναπροσαρμογή (backcasting) των σειρών αυτών, τόσο με τη συμπερίληψη των απασχολούμενων στις επιχειρήσεις πώλησης υγρών καυσίμων όσο και χωρίς τη συμπερίληψη αυτή μέχρι και το Δ' τρίμηνο 2008, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 472/2008 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το backcasting.

6.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟ ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

6.3.1 Γενικά

Ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο είναι ένας τριμηνιαίος αλυσωτός δείκτης, ο οποίος ανακοινώθηκε στην Ελλάδα για πρώτη φορά το 2006 με έτος βάσης 2005=100,0. Η κατάρτιση του ανωτέρω δείκτη εντάσσεται στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου "περί βραχυχρόνιων στατιστικών", όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 1158/05 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ο δείκτης αυτός, όπως και οι άλλες μεταβλητές των βραχυχρόνιων στατιστικών, αναθεωρείται κάθε 5 έτη και ειδικότερα στα ημερολογιακά έτη που λήγουν σε 0 και 5.

Η αρχική κατάρτιση του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο έγινε σύμφωνα με την προηγούμενη ταξινόμηση NACE Αναθ.1 και κάλυψε την περίοδο 2005-2008. Κατά το έτος 2009 τέθηκε σε ισχύ η τωρινή κατάρτιση του δείκτη που έγινε σύμφωνα με τη νέα ταξινόμηση NACE Αναθ.2 και με αναδρομικά στοιχεία από το Α' τρίμηνο 2000.

Η ανάγκη για την κατάρτιση των βραχυχρόνιων δεικτών προέκυψε κυρίως, μετά την υπογραφή της Συνθήκης για την ΟΝΕ, όπου στο πλαίσιο άσκησης της οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε κρίθηκε αναγκαία η ταχεία διάθεση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων που να επιτρέπουν την ανάλυση της οικονομικής εξέλιξης κάθε Κράτους - Μέλους.

6.3.2 Σκοπός του Δείκτη και χρησιμοποιούμενοι ορισμοί

Ο δείκτης κύκλου εργασιών στον τομέα του χονδρικού εμπορίου είναι δείκτης του οικονομικού κύκλου της επιχείρησης και δείχνει την εξέλιξη της αγοράς αγαθών και υπηρεσιών.

Σκοπός του δείκτη αυτού είναι η μέτρηση της δραστηριότητας του τομέα του χονδρικού εμπορίου στην αγορά σε όρους αξίας. Ο κύκλος εργασιών υπολογίζεται χωρίς το ΦΠΑ και περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που έχει τιμολογήσει η επιχείρηση στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς (τριμήνου) και τα οποία αντιστοιχούν σε πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών που παρασχέθηκαν σε τρίτους.

Οι χρησιμοποιούμενοι ορισμοί σύμφωνα με τον Κανονισμό 588/2001 της Επιτροπής για την εφαρμογή του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου " περί βραχυχρόνιων στατιστικών " είναι οι ακόλουθοι:

- Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που έχει τιμολογήσει η επιχείρηση στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και τα οποία αντιστοιχούν σε πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών που παρασχέθηκαν σε τρίτους.
- Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει όλα τα τέλη και τους φόρους επί των υπηρεσιών που τιμολογήθηκαν από την επιχείρηση, με εξαίρεση το ΦΠΑ που έχει χρεώσει η επιχείρηση στους πελάτες της. Περιλαμβάνει επίσης, όλα τα άλλα έξοδα (μεταφορά, συσκευασία, κτλ) που επιβαρύνουν τον πελάτη, ακόμη κι αν τα έξοδα αυτά αναγράφονται χωριστά στο τιμολόγιο.

Ειδικότερα, στον κύκλο εργασιών κατά κανόνα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία:

- Πωλήσεις μεταποιημένων προϊόντων.
 - Πωλήσεις προϊόντων που έχουν παραχθεί από υπεργολάβους.
 - Πωλήσεις αγαθών που αγοράστηκαν με σκοπό τη μεταπώληση στην ίδια κατάσταση που παραλείφθηκαν.
 - Πωλήσεις υποπροϊόντων.
 - Τιμολογηθείσες δαπάνες συσκευασίας και μεταφοράς.
 - Τιμολογηθείσες ώρες εργασίας που παρασχέθηκαν από τρίτους, στο πλαίσιο υπεργολαβίας.
 - Τιμολογηθείσες εργασίες συναρμολόγησης, εγκατάστασης και επισκευής.
 - Τιμολογηθείσες δόσεις (τμηματικές πληρωμές).
 - Πωλήσεις απορριμμάτων και άλλων ανακτήσιμων υλικών.
- Δεν λαμβάνονται υπόψη οι μειώσεις τιμών, οι εκπτώσεις και οι προσφορές που παραχωρήθηκαν σε ένα μεταγενέστερο στάδιο στους πελάτες, για παράδειγμα στα τέλη του έτους.
 - Τα έσοδα που καταχωρούνται ως λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης, ως χρηματοοικονομικά έσοδα και ως έκτακτα έσοδα στους λογαριασμούς εταιρειών, εξαιρούνται από τον κύκλο εργασιών.

6.3.3 Γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη του Δείκτη - Στατιστική ταξινόμηση

Ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο καλύπτει το σύνολο Χώρας. Ο νέος Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο καλύπτει τις δραστηριότητες του κλάδου 46 - χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, σύμφωνα με τη νέα στατιστική ταξινόμηση οικονομικών δραστηριοτήτων της Eurostat, NACE Αναθ.2, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Αναλυτικότερα, στον κλάδο 46 του Χονδρικού Εμπορίου, εντάσσονται:

- Χονδρικό εμπόριο, έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης.
- Χονδρικό εμπόριο ακατέργαστων αγροτικών προϊόντων και ζώντων ζώων.
- Χονδρικό εμπόριο τροφίμων ποτών και καπνού.
- Χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης.
- Χονδρικό εμπόριο μη αγροτικών ενδιάμεσων προϊόντων, απορριμμάτων και υπολειμμάτων.
- Χονδρικό εμπόριο μηχανημάτων, μηχανολογικού εξοπλισμού και συναφών ειδών.
- Λοιπό Χονδρικό εμπόριο.

6.3.4 Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή δείγματος επιχειρήσεων

Στην έρευνα για την κατάρτιση του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο, περιλήφθηκαν 21.221 επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών ίσο ή μεγαλύτερο των 300.000 ευρώ, βάσει των στοιχείων του Μητρώου Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών του έτους 2005.

Η συγκέντρωση των απαιτούμενων στατιστικών στοιχείων από ένα τόσο μεγάλο πληθυσμό επιχειρήσεων κρίθηκε ανέφικτη και για αυτό επελέγη ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα μεγέθους 463 επιχειρήσεων σε όλη τη Χώρα (πίνακας 15). Για την επιλογή των ερευνώμενων επιχειρήσεων του δείγματος εφαρμόστηκε η μέθοδος της μονοσταδιακής στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας.

Πίνακας 15

Τάξεις μεγέθους κύκλου εργασιών και μέγεθος δείγματος ερευνώμενων επιχειρήσεων του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο.

Α/Α ΣΤΡΩΜΑΤΟΣ	ΤΑΞΕΙΣ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΣΕ ΕΥΡΩ)	ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ
1	300.000 - 700.000	51
2	700.001 - 1.300.000	40
3	1.300.001 - 2.600.000	56
4	2.600.001 - 4.700.000	47
5	4.700.001 - 8.700.000	51
6	8.700.001 - 15.000.000	39
7	15.000.001 - 30.000.000	54
8	30.000.001 - 50.000.000	28
9	50.000.001 - 100.000.000	46
10	100.000.000 και άνω	51
ΣΥΝΟΛΟ		463

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο 2005, σελ 3.

Επισημαίνεται ότι οι επιχειρήσεις που ανήκουν στο τελευταίο (10ο) στρώμα κύκλου εργασιών ερευνώνται απογραφικά.

6.3.5 Κατάρτιση του Δείκτη κύκλου εργασιών στο χονδρικό εμπόριο

i. Εκτίμηση αξίας κύκλου εργασιών

Για την κατάρτιση του δείκτη θα πρέπει αρχικά να εκτιμηθεί από τις επιχειρήσεις του δείγματος η αξία κύκλου εργασιών \hat{Y}_q του τρέχοντος μηνός q η οποία ακολούθως θα συγκριθεί με την αντίστοιχη εκτίμηση του προηγούμενου τριμήνου, \hat{Y}_{q-1} .

Η εκτίμηση του κύκλου εργασιών του τρέχοντος μηνός προκύπτει με αναγωγή στο σύνολο των σχετικών στοιχείων που προέρχονται από τις επιχειρήσεις του δείγματος. Ο αναγωγικός συντελεστής α_h κάθε επιχείρησης στο στρώμα h, δίνεται από τον τύπο:

$$\alpha_h = \frac{N_h}{n_h}$$

όπου:

N_h είναι ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων στο στρώμα h,

n_h είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων του δείγματος στο στρώμα h.

Σημειώνεται ότι, στο τελευταίο (10ο) στρώμα ο αναγωγικός συντελεστής είναι $\alpha_h = 1$, επειδή ερευνώνται απογραφικά όλες οι επιχειρήσεις του στρώματος ($N_h = n_h$).

Η εκτίμηση \hat{Y}_q της αξίας κύκλου εργασιών Y_q του τρέχοντος μηνός q στο διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, δίνεται από τη σχέση:

$$\hat{Y}_q = \sum_{h=1}^{10} \sum_{i=1}^{n_h} \alpha_h * y_{qhi}$$

όπου:

y_{qhi} είναι η αξία κύκλου εργασιών του τρέχοντος τριμήνου q , της i -οστής επιχείρησης του στρώματος h .

ii. Αναγωγή των αξιών κύκλου εργασιών σε τυπικό τρίμηνο

Οι αρχικά εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών του δείκτη αναφέρονται σε τρίμηνα, τα οποία είναι άνισα μεταξύ τους, από άποψη εργάσιμων ημερών και ως εκ τούτου, οι αρχικά καταρτιζόμενοι δείκτες δεν είναι συγκρίσιμοι. Η συγκρισιμότητα των τριμηνιαίων δεικτών επιτυγχάνεται με κατάλληλη προσαρμογή των δεικτών σε δείκτες ίσης χρονικής διάρκειας. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού οι εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών πολλαπλασιάζονται με ειδικό συντελεστή διόρθωσης, ο οποίος είναι διαφορετικός για κάθε τρίμηνο του έτους. Ο συντελεστής διόρθωσης προκύπτει από τον τύπο:

$$c = \frac{\bar{X}_t}{X_{tq}}$$

όπου:

\bar{X}_t είναι ο μέσος αριθμός εργάσιμων ημερών τριμήνου, δεδομένου έτους t ,

X_{tq} ο αριθμός των κανονικών εργάσιμων ημερών του ερευνώμενου τριμήνου q , του έτους t .

$$\bar{X}_t = \frac{\sum_{q=1}^4 X_{tq}}{12}$$

Η αναγωγή του δείκτη σε τυπικό τρίμηνο γίνεται πολλαπλασιάζοντας τις εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών του τρέχοντος τριμήνου με τον αντίστοιχο συντελεστή διόρθωσης.

ii. Υπολογισμός του δείκτη

Ο υπολογισμός του δείκτη γίνεται με την εφαρμογή της μεθόδου της αλύσωσης. Αρχικά, υπολογίζεται ο δείκτης κινητής βάσης, ο οποίος προκύπτει από τη σύγκριση της «εκτιμηθείσας» αξίας κύκλου εργασιών του τρέχοντος τριμήνου με την αντίστοιχη αξία του προηγούμενου τριμήνου. Ο σταθερός δείκτης του διψήφιου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας του τρέχοντος τριμήνου q , όπου $q \geq 2$, προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του δείκτη κινητής βάσης με το σταθερό δείκτη του προηγούμενου τριμήνου.

Το ανωτέρω είναι συνέπεια των τύπων :

$$I_{Y_q} = I_{q, q-1} * I_{Y_{q-1}} \quad \text{και} \quad I_{q, q-1} = \frac{\hat{Y}_q}{\hat{Y}_{q-1}}$$

όπου:

I_{Y_q} ο σταθερός δείκτης τρέχοντος μηνός q ,

$I_{q, q-1}$ ο δείκτης κινητής βάσης του τρέχοντος τριμήνου q ως προς το προηγούμενο τρίμηνο $q-1$,

$I_{Y_{q-1}}$ ο σταθερός δείκτης προηγούμενου μήνα $q-1$ και

\hat{Y}_q, \hat{Y}_{q-1} οι αντίστοιχες εκτιμήσεις του κύκλου εργασιών του τρέχοντος και του προηγούμενου τριμήνου.

Σημειώνεται ότι, για τον υπολογισμό του πρώτου σταθερού δείκτη I_{Y_1} του έτους βάσης, δηλαδή του 1ου τριμήνου 2005 ($q=1$), ισχύει :

$$I_{Y_1} = \frac{\hat{Y}_1}{\hat{Y}_0} * 100$$

όπου:

\hat{Y}_1 η εκτίμηση του κύκλου εργασιών του 1ου τριμήνου του έτους 2005,

\hat{Y}_0 η μέση εκτίμηση κύκλου εργασιών τριμήνου, του έτους 2005.

Δηλαδή:

$$\hat{Y}_0 = \frac{\sum_{q=1}^4 \hat{Y}_q}{4}$$

όπου:

\hat{Y}_q είναι η εκτίμηση του κύκλου εργασιών του τριμήνου q του έτους 2005.

Αν συγκριθεί ο σταθερός δείκτης του ερευνώμενου τριμήνου προς το σταθερό δείκτη του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους, υπολογίζονται οι ποσοστιαίες μεταβολές (+ ή -), δηλαδή έχουμε:

$$\left[\frac{I_{Yq}^t}{I_{Yq}^{t-1}} - 1 \right] * 100$$

όπου:

I_{Yq}^t , I_{Yq}^{t-1} είναι οι δείκτες σταθερής βάσης του μηνός q για το τρέχον και το προηγούμενο έτος t και t-1, αντίστοιχα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

7.1. ΝΕΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

7.1.1 Γενικά

Από τη Διεύθυνση Οικονομικών και Βραχυχρόνιων Δεικτών της Γενικής Γραμματείας Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (πρώην ΕΣΥΕ) καταρτίζονται οι νέοι βραχυχρόνιοι Δείκτες Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Υπηρεσιών με έτος βάσης 2005=100,0.

Η κατάρτιση των Δεικτών Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Υπηρεσιών εντάσσεται στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου "περί βραχυχρόνιων στατιστικών" και των απαιτήσεων του τροποποιητικού Κανονισμού 1158/05 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, του αρχικού Κανονισμού 1165/98. Η ανάγκη για την κατάρτιση των βραχυχρόνιων δεικτών προέκυψε κυρίως, μετά την υπογραφή της Συνθήκης για την ΟΝΕ, όπου κρίθηκε αναγκαία η ταχεία διάθεση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων που να επιτρέπουν την ανάλυση της οικονομικής εξέλιξης κάθε Κράτους-μέλους, στο πλαίσιο ασκήσεως της οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε.

Τα στοιχεία των Δεικτών Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Υπηρεσιών ανακοινώνονται τριμηνιαίως, σε ειδικά διαμορφωμένο Δελτίο τύπου της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής εντός προκαθορισμένων ημερομηνιών, 75 ημέρες μετά το τέλος του τριμήνου αναφοράς των στοιχείων. Οι δείκτες αυτοί, όπως και οι άλλες μεταβλητές των βραχυχρόνιων στατιστικών, αναθεωρούνται κάθε 5 έτη και ειδικότερα στα ημερολογιακά έτη που λήγουν σε 0 και 5. Οι καταρτιζόμενες χρονοσειρές των δεικτών αναφέρονται σε επίπεδο διψήφιου ή τριψήφιου κλάδου και καλύπτουν την περίοδο 2005 και μετά.

7.1.2 Σκοπός των Δεικτών και χρησιμοποιούμενοι ορισμοί

Οι δείκτες κύκλου εργασιών στις υπηρεσίες είναι δείκτες του οικονομικού κύκλου της επιχείρησης και δείχνουν την εξέλιξη της αγοράς αγαθών και υπηρεσιών. Σκοπός των δεικτών αυτών είναι η μέτρηση της δραστηριότητας των ερευνώμενων κλάδων υπηρεσιών στην αγορά σε όρους αξίας. Ο κύκλος εργασιών υπολογίζεται χωρίς το ΦΠΑ και περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που έχει τιμολογήσει η επιχείρηση στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς (τριμήνου).

Οι χρησιμοποιούμενοι ορισμοί σύμφωνα με τον Κανονισμό 1503/2006 της Επιτροπής για την εφαρμογή του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου " περί βραχυχρόνιων στατιστικών " είναι οι ακόλουθοι:

- Ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά που έχει τιμολογήσει η μονάδα παρατήρησης στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και τα οποία αντιστοιχούν σε πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών που παρασχέθηκαν σε τρίτους. Περιλαμβάνει επίσης όλα τα άλλα έξοδα (μεταφορά, συσκευασία κ.λπ.) που επιβαρύνουν τον πελάτη, ακόμη και αν τα έξοδα αυτά αναγράφονται χωριστά στο τιμολόγιο.
- Ο κύκλος εργασιών δεν περιλαμβάνει το ΦΠΑ και άλλους συναφείς εκπίπτοντες φόρους που συνδέονται άμεσα με τον κύκλο εργασιών, καθώς και όλα τα τέλη και τους φόρους επί των αγαθών ή επί των υπηρεσιών που τιμολογήθηκαν από τη μονάδα.

Οι μειωμένες τιμές και οι εκπτώσεις καθώς και η αξία της επιστρεφόμενης συσκευασίας πρέπει να αφαιρούνται. Δεν λαμβάνονται υπόψη οι μειώσεις τιμών, οι εκπτώσεις και οι προσφορές που παραχωρήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο στους πελάτες, για παράδειγμα στα τέλη του έτους.

Τα έσοδα που καταχωρούνται ως λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης, ως χρηματοοικονομικά έσοδα και ως έκτακτα έσοδα στους λογαριασμούς εταιριών δεν περιλαμβάνονται στον κύκλο εργασιών. Σύμφωνα με αυτό τον ορισμό, κατά κανόνα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία:

- πωλήσεις μεταποιημένων προϊόντων,
- πωλήσεις προϊόντων που έχουν παραχθεί από υπεργολήπτες,
- πωλήσεις αγαθών που αγοράστηκαν με σκοπό τη μεταπώληση στην ίδια κατάσταση στην οποία παραλήφθηκαν,
- τιμολογηθείσες υπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί,
- πωλήσεις υποπροϊόντων,
- τιμολογηθείσες δαπάνες συσκευασίας και μεταφοράς,
- τιμολογηθείσες ώρες εργασίας που παρασχέθηκαν από τρίτους στο πλαίσιο υπεργολαβίας,
- τιμολογηθείσες εργασίες συναρμολόγησης, εγκατάστασης και επισκευής,
- τιμολογηθείσες δόσεις (τμηματικές πληρωμές),
- τιμολογηθείσα ανάπτυξη λογισμικού και άδειες λογισμικού,
- πωλήσεις παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, θέρμανσης και νερού,
- πωλήσεις απορριμμάτων και άλλων ανακτήσιμων υλικών, επιδοτήσεις προϊόντων.

Ανάλογα με την αντιμετώπιση των εσόδων που ταξινομούνται ως «λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης, χρηματοοικονομικά έσοδα και έκτακτα έσοδα» στους λογαριασμούς εταιρειών, κατά κανόνα δεν περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία:

- ΦΠΑ και άλλοι συναφείς εκπεστέοι φόροι που συνδέονται άμεσα με τον κύκλο εργασιών, καθώς και όλα τα τέλη και οι φόροι επί των αγαθών ή επί των υπηρεσιών που τιμολογήθηκαν από τη μονάδα,
- προμήθειες,
- μισθώματα,
- μισθώματα ιδίων μονάδων παραγωγής και μηχανημάτων της επιχείρησης που χρησιμοποιούνται από τρίτους,
- μισθώματα κτιρίων που ανήκουν στην εταιρεία,
- έσοδα από άδειες εκμετάλλευσης,
- έσοδα από εγκαταστάσεις που βρίσκονται στη διάθεση του προσωπικού (για παράδειγμα από καντίνα εργοστασίου),
- πώληση προϊόντων και παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο της μονάδας παρατήρησης,
- πωλήσεις ιδίας γης και πάγιων στοιχείων ενεργητικού,
- πωλήσεις ή εκμισθώσεις ιδίας ιδιοκτησίας,

- πωλήσεις μετοχών,
- έσοδα από τόκους και μερίσματα,
- άλλα έκτακτα έσοδα.

Τα ανωτέρω στοιχεία μπορούν να περιλαμβάνονται εφόσον παράγουν κύκλο εργασιών στον κύριο τομέα δραστηριότητας της μονάδας παρατήρησης.

7.1.3 Αρχική και τρέχουσα κατάρτιση των Δεικτών - Στατιστική ταξινόμηση

Στην αρχική κατάρτιση των Δεικτών Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Υπηρεσιών την περίοδο 2005-2008 όπου ίσχυε η στατιστική ταξινόμηση NACE Αναθ.1, καταρτιζόνταν οι παρακάτω δείκτες με έτος βάσης 2005=100,0 κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας:

- κλάδος 64 - Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων,
- κλάδος 72 - Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον τομέα της Πληροφορικής,
- κλάδος 74 - Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Άλλων Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων.

Στην παρούσα κατάρτιση των νέων δεικτών από το Α΄ τρίμηνο 2009 και εξής, έγινε εφαρμογή της νέας στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ.2, της Eurostat, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Η εφαρμογή της ταξινόμησης NACE Rev.2, ειδικότερα στον τομέα των υπηρεσιών, προκάλεσε σημαντικές μεταβολές σε σχέση με την προηγούμενη ταξινόμηση NACE Αναθ.1, όπως είναι η ανακατανομή των υφιστάμενων δραστηριοτήτων, η δημιουργία νέων δραστηριοτήτων και η συνένωση ή η διάσπαση των υπαρχόντων κλάδων οικονομικών δραστηριοτήτων της ταξινόμησης NACE Αναθ.1 σε περισσότερους κλάδους της νέας ταξινόμησης NACE Αναθ.2, όπως φαίνεται παρακάτω:

- από διάσπαση του κλάδου 64 της NACE Αναθ.1 προήλθαν οι κλάδοι 53 (υπηρεσιών ταχυδρομικών και ταχυμεταφορικών δραστηριοτήτων) και 61 (υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών) της NACE Αναθ.2.
- από διάσπαση, κυρίως, του κλάδου 72 της NACE Αναθ.1 προήλθαν οι κλάδοι 62 (των υπηρεσιών πληροφορικής) και 63 (υπηρεσιών δραστηριοτήτων

επεξεργασίας δεδομένων και δραστηριοτήτων παροχής πληροφόρησης) της NACE Αναθ.2.

- από διάσπαση, κυρίως, του κλάδου 74 της NACE Αναθ.1 προήλθαν οι κλάδοι 69, 70.2, 71, 73, 74, 78, 80, 81, και 82 της NACE Αναθ.2, όπως αναπτύσσονται αναλυτικά στην επόμενη ενότητα.

Εκτός από τα ανωτέρω, επισημαίνεται ότι ο κλάδος 58 (υπηρεσίες εκδοτικών δραστηριοτήτων) της νέας ταξινόμησης NACE Αναθ.2, προήλθε κυρίως, από τη βιομηχανία και συγκεκριμένα από τη διάσπαση του κλάδου 22 (εκδοτικές και εκτυπωτικές δραστηριότητες) της προηγούμενης ταξινόμησης NACE Αναθ.1.

7.1.4 Γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη του Δείκτη

Οι Δείκτες Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Υπηρεσιών αναφέρονται στο σύνολο της χώρας. Οι δείκτες αυτοί καταρτίζονται τριμηνιαίως ως αυτοτελείς δείκτες και σύμφωνα με τη νέα ταξινόμηση NACE Αναθ.2 καλύπτουν τους παρακάτω κλάδους, με τις επιμέρους δραστηριότητες για κάθε κλάδο:

- Στον κλάδο των υπηρεσιών ταχυδρομικών και ταχυ-μεταφορικών δραστηριοτήτων (κλάδος 53) εντάσσονται:
 - Δημόσιες ταχυδρομικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της υποχρέωσης παροχής καθολικής υπηρεσίας.
 - Άλλες ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές (courier) δραστηριότητες.
- Στον κλάδο των υπηρεσιών εκδοτικών δραστηριοτήτων (κλάδος 58) εντάσσονται:
 - Έκδοση βιβλίων, εφημερίδων, περιοδικών, τηλεφωνικών και κάθε είδους καταλόγων και άλλες εκδοτικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των εκδόσεων on line.
 - Έκδοση παιχνιδιών Η/Υ και άλλου λογισμικού.
- Στον κλάδο των υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών (κλάδος 61) εντάσσονται:
 - Ενσύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες.
 - Ασύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες.
 - Δορυφορικές τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες.
 - Άλλες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών πληροφορικής (κλάδος 62) εντάσσονται:
 - Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών σε θέματα hardware - software και συναφείς δραστηριότητες, σχεδιασμού δομής και περιεχομένου βάσεων δεδομένων, διαχείρισης και λειτουργίας εγκαταστάσεων επεξεργασίας δεδομένων που ανήκουν σε τρίτους, σε συνεχή βάση, εγκατάσταση hardware – software.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων και δραστηριοτήτων παροχής πληροφόρησης (κλάδος 63) εντάσσονται:
 - Επεξεργασία δεδομένων, καταχώρηση δεδομένων και συναφείς δραστηριότητες, δικτυακές πύλες.
 - Δραστηριότητες πρακτορείων ειδήσεων και άλλες δραστηριότητες σχετικές με παροχή πληροφόρησης.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτων (κλάδος 69) εντάσσονται:
 - Νομικές δραστηριότητες..
 - Δραστηριότητες λογιστικής, τήρησης βιβλίων και λογιστικού ελέγχου, δραστηριότητες παροχής φορολογικών συμβουλών.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών δραστηριοτήτων παροχής συμβουλών διαχείρισης (κλάδος 70.2) εντάσσονται:
 - Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και συμβουλών διαχείρισης.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών δραστηριοτήτων αρχιτεκτόνων και μηχανικών και συναφών δραστηριοτήτων παροχής τεχνικών συμβουλών (κλάδος 71) εντάσσονται:
 - Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών και συναφείς δραστηριότητες παροχής τεχνικών συμβουλών.
 - Τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών διαφήμισης, έρευνας αγοράς και δημοσκοπήσεων κοινής γνώμης (κλάδος 73) εντάσσονται:
 - Διαφήμιση.
 - Έρευνα αγοράς και δημοσκοπήσεις.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών άλλων επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων (κλάδος 74) εντάσσονται:
 - Δραστηριότητες ειδικευμένου σχεδίου (περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες γραφιστών, διακοσμητών, σχεδιαστών μόδας και περιπτέρων εκθέσεων).
 - Φωτογραφικές δραστηριότητες, αεροφωτογράφιση.
 - Δραστηριότητες μετάφρασης και διερμηνείας.
 - Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες που δεν κατατάσσονται αλλού [περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες μεσιτών επιχειρήσεων και εκτιμητών (εξαιρουμένων των κτηματομεσιτών και των εκτιμητών ζημιών), οι δραστηριότητες καλλιτεχνικών πρακτόρων, οι δραστηριότητες συμβούλων (εξαιρουμένων των τεχνικών συμβούλων και των μηχανικών), οι υπηρεσίες πρόγνωσης καιρού, προώθησης βιβλίων, κλπ.].

- Στον κλάδο των υπηρεσιών δραστηριοτήτων σχετικών με την απασχόληση (κλάδος 78) εντάσσονται:
 - Δραστηριότητες γραφείων εύρεσης εργασίας και γραφείων εξεύρεσης Καλλιτεχνών.
 - Δραστηριότητες γραφείων εύρεσης προσωρινής απασχόλησης.
 - Άλλη διάθεση ανθρώπινου δυναμικού και διαχείριση ανθρώπινων πόρων.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών δραστηριοτήτων σχετικών με την παροχή προστασίας και τη διενέργεια έρευνας (κλάδος 80) εντάσσονται:
 - Δραστηριότητες επιτήρησης, φύλαξης και άλλες δραστηριότητες προστασίας.
 - Εγκατάσταση συστημάτων συναγερμού, έλεγχος/τηλεχειριζόμενη επιτήρηση ηλεκτρονικών συστημάτων ασφαλείας και προστασίας.
 - Δραστηριότητες ιδιωτικών ντετέκτιβ.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών δραστηριοτήτων καθαρισμού (κλάδος 81.2) εντάσσονται:
 - Δραστηριότητες γενικού καθαρισμού κτιρίων όλων των τύπων, μέσω μεταφοράς και άλλων χώρων, καθώς και δραστηριότητες απολύμανσης και εξολόθρευσης επιβλαβών ζώων.

- Στον κλάδο των υπηρεσιών διοικητικών δραστηριοτήτων γραφείου και στις υπηρεσίες δραστηριοτήτων υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις (κλάδος 82) εντάσσονται:
 - Δραστηριότητες γραμματειακής υποστήριξης, ενοικίαση γραμματοκιβωτίων.
 - Δραστηριότητες κέντρων κλήσεων.
 - Δραστηριότητες διοργάνωσης συνεδρίων και εμπορικών εκθέσεων.
 - Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις (περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες συσκευασίας, οι δραστηριότητες γραφείων είσπραξης λογαριασμών, εκτιμητών πίστης, σχετικά με τη φερεγγυότητα ατόμων ή επιχειρήσεων, οι δραστηριότητες αυτοαπασχολούμενων δημοπρατών και αναγνωστών μετρητών, κλπ.).

7.1.5 Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή δείγματος επιχειρήσεων

Στην έρευνα για την κατάρτιση των νέων Δεικτών Κύκλου Εργασιών στον τομέα των Υπηρεσιών για τους αναφερόμενους κλάδους της στατιστικής ταξινόμησης NACE Αναθ. 2, περιλήφθηκαν συνολικά 2.535 επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στους εν λόγω κλάδους με ετήσιο κύκλο εργασιών ίσο ή μεγαλύτερο των 600.000 Ευρώ, βάσει των στοιχείων του Μητρώου Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών του έτους 2005. Η συγκέντρωση των απαιτούμενων στατιστικών στοιχείων από ένα τόσο μεγάλο πληθυσμό επιχειρήσεων κρίθηκε ανέφικτη και γι' αυτό επελέγη ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα μεγέθους 394 επιχειρήσεων σε όλη τη Χώρα.

Για την επιλογή των ερευνώμενων επιχειρήσεων του δείγματος εφαρμόστηκε η μέθοδος της μονοσταδιακής στρωματοποιημένης τυχαίας δειγματοληψίας. Σε καθένα από τους διψήφιους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, οι επιχειρήσεις που μετέχουν στην έρευνα στρωματοποιήθηκαν σε 6 τάξεις μεγέθους, με βάση τον ετήσιο κύκλο εργασιών τους, κατά το έτος 2005, ως εξής:

1ητάξη :	600.000	-	1.300.000	Ευρώ
2ητάξη :	1.300.001	-	2.700.000	Ευρώ
3ητάξη :	2.700.001	-	5.300.000	Ευρώ
4ητάξη :	5.300.001	-	10.000.000	Ευρώ
5ητάξη :	10.000.001	-	20.000.000	Ευρώ
6ητάξη :	20.000.001	-	Ευρώ και άνω	

Πίνακας 16

Κατανομή μεγέθους δείγματος κατά τους διψήφιους κλάδους του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο τομέα Υπηρεσιών.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΥ NACE ΑΝΑΘ.2	ΠΛΗΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΚΑΤΑ ΔΙΨΗΦΙΟ ΚΛΑΔΟ
53	53	8
58	385	50
61	160	18
62	191	46
63	22	8
69	72	28
70.2	268	20
71	558	49
73	395	73
74	133	9
78	17	6
80	51	24
81.2	111	28
82	119	27
ΣΥΝΟΛΟ	2.535	394

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο τομέα Υπηρεσιών 2009, σελ 3.

7.1.6 Κατάρτιση των Δεικτών κύκλου εργασιών στο τομέα Υπηρεσιών

i Εκτίμηση αξίας κύκλου εργασιών

Για την κατάρτιση του δείκτη θα πρέπει αρχικά να εκτιμηθεί από τις επιχειρήσεις του δείγματος η αξία κύκλου εργασιών \hat{Y}_q του τρέχοντος μηνός q η οποία ακολούθως θα συγκριθεί με την αντίστοιχη εκτίμηση του προηγούμενου τριμήνου \hat{Y}_{q-1} .

Η εκτίμηση του κύκλου εργασιών του τρέχοντος τριμήνου προκύπτει με αναγωγή στο σύνολο των σχετικών στοιχείων που προέρχονται από τις επιχειρήσεις του δείγματος. Αυτό επιτυγχάνεται με τον πολλαπλασιασμό της τριμηνιαίας αξίας κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης με κατάλληλο αναγωγικό συντελεστή και άθροιση των μερικών γινομένων. Ο αναγωγικός συντελεστής α_h κάθε επιχείρησης στο στρώμα h , δίνεται από τον τύπο:

$$\alpha_h = \frac{N_h}{n_h}$$

όπου:

N_h είναι ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων στο στρώμα h ,

n_h είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων του δείγματος στο στρώμα h .

Η εκτίμηση \hat{Y}_q της αξίας κύκλου εργασιών Y_q του τρέχοντος μηνός q , σε ένα οποιοδήποτε διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, δίνεται από τη σχέση:

$$\hat{Y}_q = \sum_{h=1}^6 \sum_{i=1}^{n_h} \alpha_h * y_{qhi}$$

όπου:

y_{qhi} είναι η αξία κύκλου εργασιών του τρέχοντος τριμήνου q , της i -οστής επιχείρησης του στρώματος h .

ii. Αναγωγή των αξιών κύκλου εργασιών σε τυπικό τρίμηνο

Οι αρχικά εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών του δείκτη αναφέρονται σε τρίμηνα, τα οποία είναι άνισα μεταξύ τους από άποψη εργάσιμων ημερών και ως εκ τούτου, οι αρχικά καταρτιζόμενοι δείκτες δεν είναι συγκρίσιμοι. Η συγκρισιμότητα των τριμηνιαίων δεικτών επιτυγχάνεται με κατάλληλη προσαρμογή των δεικτών, σε δείκτες ίσης χρονικής διάρκειας. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού οι εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών πολλαπλασιάζονται με ειδικό συντελεστή διόρθωσης, ο οποίος είναι διαφορετικός για κάθε τρίμηνο του έτους. Ο συντελεστής διόρθωσης προκύπτει από τον τύπο:

$$C = \frac{\bar{X}_t}{X_{tq}}$$

όπου:

\bar{x}_t είναι ο μέσος αριθμός εργασιμών ημερών τριμήνου δεδομένου του έτους t,
 x_{tq} ο αριθμός των κανονικών εργασιμών ημερών του ερευνώμενου τριμήνου q του έτους t.

$$\bar{x}_t = \frac{\sum_{q=1}^4 x_{tq}}{12}$$

Η αναγωγή του δείκτη σε τυπικό τρίμηνο γίνεται πολλαπλασιάζοντας τις εκτιμηθείσες αξίες κύκλου εργασιών του τρέχοντος τριμήνου με τον αντίστοιχο συντελεστή διόρθωσης.

iii. Υπολογισμός των δεικτών

Ο υπολογισμός εκάστου Δείκτη Κύκλου Εργασιών στις Υπηρεσίες γίνεται με την εφαρμογή της μεθόδου της αλύσωσης. Αρχικά, υπολογίζεται ο δείκτης κινητής βάσης, ο οποίος προκύπτει από τη σύγκριση της «εκτιμηθείσας» αξίας κύκλου εργασιών του τρέχοντος τριμήνου με την αντίστοιχη αξία του προηγούμενου τριμήνου. Ο σταθερός δείκτης, κάθε διμήνου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας του τρέχοντος τριμήνου q, όπου $q \geq 2$, προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του δείκτη κινητής βάσης με το σταθερό δείκτη του προηγούμενου τριμήνου. Το ανωτέρω είναι συνέπεια των τύπων :

Το ανωτέρω είναι συνέπεια των τύπων :

$$I_{Y_q} = I_{q, q-1} * I_{Y_{q-1}} \quad \text{και} \quad I_{q, q-1} = \frac{\hat{Y}_q}{\hat{Y}_{q-1}}$$

όπου:

I_{Y_q} ο σταθερός δείκτης τρέχοντος μηνός q,

$I_{q, q-1}$ ο δείκτης κινητής βάσης του τρέχοντος τριμήνου q ως προς το προηγούμενο τρίμηνο q-1,

$I_{Y_{q-1}}$ ο σταθερός δείκτης προηγούμενου μήνα q-1 και

\hat{Y}_q, \hat{Y}_{q-1} οι αντίστοιχες εκτιμήσεις του κύκλου εργασιών του τρέχοντος και του προηγούμενου τριμήνου.

Σημειώνεται ότι, για τον υπολογισμό του πρώτου σταθερού δείκτη I_{Y_1} του έτους βάσης, δηλαδή του 1ου τριμήνου 2005 ($q=1$), ισχύει :

$$I_{Y_1} = \frac{\hat{Y}_1}{\hat{Y}_0} * 100$$

όπου:

\hat{Y}_1 η εκτίμηση του κύκλου εργασιών του 1ου τριμήνου του έτους 2005,

\hat{Y}_0 η μέση εκτίμηση κύκλου εργασιών τριμήνου, του έτους 2005.

Δηλαδή:

$$\hat{Y}_0 = \frac{\sum_{q=1}^4 \hat{Y}_q}{4}$$

όπου:

\hat{Y}_q είναι η εκτίμηση του κύκλου εργασιών του τριμήνου q , του έτους 2005.

Αν συγκριθεί ο σταθερός δείκτης του ερευνώμενου τριμήνου, προς το σταθερό δείκτη του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους, υπολογίζονται οι ποσοστιαίες μεταβολές (+ ή -), δηλαδή έχουμε:

$$\left[\frac{I_{Yq}^t}{I_{Yq}^{t-1}} - 1 \right] * 100$$

όπου:

I_{Yq}^t , I_{Yq}^{t-1} είναι οι δείκτες σταθερής βάσης του μηνός q για το τρέχον και το προηγούμενο έτος t και $t-1$, αντίστοιχα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

8.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΕΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Ο Δείκτης Τιμών Υλικών Κατασκευής Νέων Κτιρίων Κατοικιών είναι μηνιαίος δείκτης και αποτελεί έναν από τους δείκτες κόστους που συνθέτουν το Γενικό Δείκτη Κόστους Κατασκευής Νέων Κτιρίων Κατοικιών. Σκοπός του δείκτη είναι η μέτρηση των μηνιαίων μεταβολών των τιμών των οικοδομικών υλικών που αναλώνονται για την κατασκευή νέων κτιρίων κατοικιών.

Η κατάρτιση του Δείκτη Τιμών Υλικών Κατασκευής Νέων Κτιρίων Κατοικιών άρχισε το έτος 1975. Ο δείκτης με τη σημερινή του μορφή καταρτίζεται από τον Ιανουάριο 2005 (έτος βάσης 2005=100,0), οπότε και αντικατέστησε τον προηγούμενο αντίστοιχο δείκτη με έτος βάσης το 2000. Η αναθεώρηση του γίνεται κάθε 5 χρόνια, με έτος βάσης που να λήγει σε 0 ή 5.

Ο Δείκτης Τιμών Υλικών Κατασκευής Νέων Κτιρίων Κατοικιών καταρτίζεται στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου αριθ.1165/98 "περί βραχυπρόθεσμων στατιστικών", όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ.1158/05 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Όσο αναφορά την γεωγραφική κάλυψη του δείκτη είναι το σύνολο της Χώρας, σημειώνοντας ότι η τιμοληψία γίνεται στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της Χώρας (Περιφέρεια Πρωτεύουσας, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλος, Λάρισα και Ηράκλειο). Ο δείκτης αυτός είναι δείκτης κόστους και καλύπτει τις συναλλαγές για την απόκτηση υλικών του κλάδου κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών από τις μονάδες/επιχειρήσεις που προμηθεύουν αυτά τα υλικά.

Για την κατάρτιση του δείκτη χρησιμοποιούνται τιμές που συγκεντρώνονται από 270 εμπορικές ή βιομηχανικές επιχειρήσεις που διαθέτουν υλικά στους κατασκευαστές ή στις κατασκευαστικές επιχειρήσεις, ενώ για την ηλεκτρική ενέργεια (εργοταξιακό ρεύμα) τα στοιχεία τιμών παρέχονται από τη ΔΕΗ. Ο δείκτης παρακολουθεί τις μεταβολές τιμών 89 κατηγοριών υλικών, με την καταγραφή στοιχείων τιμών για 1.477 ποικιλίες των υλικών αυτών.

Τα στοιχεία του Δείκτη δημοσιεύονται από το Φεβρουάριο 2009 με πρώτο μήνα αναφοράς τον Ιανουάριο 2009 και περιλαμβάνονται στο Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο και στην Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος. Η διάθεση των χρονοσειρών του δείκτη με το ίδιο έτος βάσης (2005) γίνεται αναδρομικά από τον Ιανουάριο του 2000.

Ο υπολογισμός των δεικτών γίνεται με την χρήση του τύπου του Laspeyres, ως εξής:

$$I^{(t)} = \sum_{i=1} R_i^{(t)} w_i$$

όπου:

$I^{(t)}$ είναι ο γενικός δείκτης της τρέχουσας περιόδου (μήνα t),

$R_i^{(t)}$ είναι ο ατομικός δείκτης του υλικού i κατά την τρέχουσα περίοδο (μήνα t),

w_i ο αντίστοιχος συντελεστής στάθμισης του προϊόντος i.

$w_i = \frac{p_i^0 q_i^0}{\sum_{i=1}^k p_i^0 q_i^0}$ είναι ο αντίστοιχος συντελεστής στάθμισης του υλικού i, όπου p_i^0 και q_i^0 είναι αντίστοιχα, οι τιμές και οι ποσότητες του υλικού i, κατά την περίοδο βάσης 0.

Ο ατομικός δείκτης $R_i^{(t)}$ του υλικού i είναι ο απλός αριθμητικός μέσος των σχετικών τιμών των ποικιλιών του υλικού αυτού από όλες τις πηγές τιμοληψίας.

Δηλαδή :

$$R_i^{(t)} = \frac{1}{N_i} \sum_{j=1}^{N_i} \frac{p_{ij}^{(t)}}{p_{ij}^{(0)}}$$

όπου:

N_i είναι το πλήθος των ποικιλιών του υλικού i από όλες τις πηγές τιμοληψίας,

$p_{ij}^{(t)}$ είναι η τιμή της j ποικιλίας του υλικού i κατά την τρέχουσα περίοδο t και

$p_{ij}^{(0)}$ είναι η τιμή της j ποικιλίας του υλικού i κατά την περίοδο βάσης 0.

8.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΕΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Οι Δείκτες Τιμών Κατασκευής Νέων Κτιρίων Κατοικιών είναι τριμηνιαίοι δείκτες και ως μεταβλητές περιλαμβάνονται στον Κανονισμό του Συμβουλίου 1165/98 με την ακόλουθη διάκριση:

- Δείκτης Τιμών Κατηγοριών Έργων (Παραγωγού) Κατασκευής Νέων Κτιρίων Κατοικιών. Ο δείκτης αυτός εκφράζει τη μεταβολή των τιμών που καταβάλλονται στους κατασκευαστές - εργολήπτες των διαφόρων επιμέρους τμημάτων κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών (π.χ. σκυροδέματα, τοιχοδομές, κλπ).
- Δείκτης Συνολικού Κόστους Κατασκευής Νέων Κτιρίων Κατοικιών. Ο δείκτης αυτός εκφράζει την εξέλιξη του κόστους στο οποίο υποβάλλεται ο κατασκευαστής μιας τυποποιημένης κατασκευής (πολυκατοικίας) και υπολογίζεται βάσει των τιμών των υλικών και της αμοιβής εργασίας που καταβάλλει. Έτσι, ο δείκτης αυτός καταρτίζεται βάσει δύο επιμέρους δεικτών τιμών: i) του Δείκτη Τιμών ή Κόστους Υλικών Κατασκευής Νέων Κτιρίων Κατοικιών που είναι μηνιαίος δείκτης και εκφράζει τη μεταβολή των τιμών των οικοδομικών υλικών και ii) του Δείκτη Τιμών Αμοιβής ή Κόστους Εργασίας στην Κατασκευή Νέων Κτιρίων Κατοικιών που δείχνει την εξέλιξη των αμοιβών για τις επιμέρους εργασίες που εκτελούνται για την ανέγερση μιας νέας οικοδομής κτιρίου - κατοικιών. Η εργασία συμμετέχει σημαντικά ως εισροή σε μια κατασκευή κτιρίου κατοικιών και αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαμόρφωση του συνολικού κόστους κατασκευής του.

Οι συντελεστές στάθμισης του Δείκτη Τιμών Κατηγοριών Έργων, του Δείκτη Συνολικού Κόστους και του Δείκτη Τιμών Αμοιβής Εργασίας για το έτος βάσης 2005, υπολογίστηκαν βάσει των αντίστοιχων συντελεστών του προηγούμενου έτους 2000 που είχαν προκύψει από ad hoc, διαρθρωτική έρευνα κατασκευαστικών επιχειρήσεων.

Οι τιμές για τα επιμέρους έργα του δείκτη τιμών κατηγοριών έργων νέων κτιρίων κατοικιών είναι αυτές που πραγματικά καταβάλλονται από τους εργολάβους οικοδομών στους υπεργολάβους - κατασκευαστές. Οι τιμές καλύπτουν τη δαπάνη υλικών, τη δαπάνη εργασίας, την απόσβεση παγίου κεφαλαίου και το κέρδος. Επειδή οι συμφωνίες για την κατασκευή τμημάτων των οικοδομών γίνονται με αμοιβή ανά

μονάδα έργου, οι τιμές αναφέρονται στις μονάδες κατασκευής του έργου, όπως m², m³, κατ' αποκοπή κλπ, ανάλογα με το είδος του έργου. Η συλλογή των τιμών γίνεται σε τριμηνιαία βάση και αυτές αναφέρονται σε όλες τις τιμές για τις οποίες έγιναν συμφωνίες μέσα στο τρίμηνο αναφοράς.

Οι τιμές αμοιβής εργασίας του δείκτη συνολικού κόστους κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών, είναι οι αμοιβές που πραγματικά καταβάλλονται από τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις στα συνεργεία τεχνιτών που χρησιμοποιούν. Επειδή συνήθως, η αμοιβή εργασίας συμφωνείται μεταξύ κατασκευαστικής επιχείρησης και συνεργείου τεχνιτών ορισμένης ειδικότητας, ανά μονάδα έργου κοινώς «φατούρα», χρησιμοποιούνται οι τιμές «φατούρας», οι οποίες συλλέγονται ανά τρίμηνο και αναφέρονται στις συμφωνίες που έγιναν στη διάρκεια του τριμήνου αναφοράς.

Ως πηγές τιμοληψίας για το δείκτη τιμών κατηγοριών έργων και για το δείκτη τιμών αμοιβής εργασίας, χρησιμοποιούνται τεχνικές κατασκευαστικές επιχειρήσεις και εργολάβοι. Η γεωγραφική κάλυψη των δεικτών είναι το σύνολο της Χώρας, σημειώνοντας ότι, η τιμοληψία γίνεται στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της Χώρας (Περιφέρεια Πρωτεύουσας, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλος, Λάρισα και Ηράκλειο). Ο δείκτης τιμών κατηγοριών έργων παρακολουθεί τις μεταβολές τιμών 30 κατηγοριών έργων που ομαδοποιούνται σε 17 ομάδες, με την καταγραφή στοιχείων τιμών από 509 πηγές τιμοληψίας. Ο δείκτης τιμών αμοιβής εργασίας παρακολουθεί τις μεταβολές τιμών 24 κατηγοριών εργασιών, που ομαδοποιούνται σε 11 ομάδες, με την καταγραφή στοιχείων τιμών από 420 πηγές τιμοληψίας.

Ο υπολογισμός των κατηγοριών έργου, αμοιβής εργασιών και συνολικού κόστους γίνεται με την χρήση του τύπου του Laspeyres, ως εξής:

$$I^t = \sum_{i=1}^n R_i^t W_i$$

όπου:

I^t είναι ο γενικός δείκτης της τρέχουσας περιόδου (μήνα t),

R_i^t είναι ο ατομικός δείκτης τιμών της κατηγορίας έργων ή της αμοιβής i, κατά την τρέχουσα περίοδο t,

w_i ο συντελεστής στάθμισης της κατηγορίας έργων ή της αμοιβής i.

Οι ατομικοί δείκτες $R_i^{(t)}$ των κατηγοριών έργου i είναι οι γεωμετρικοί μέσοι των σχετικών τιμών των τιμών αμοιβής της εργασίας από όλες τις πηγές τιμοληψίας. Δηλαδή :

$$R_i^{(t)} = \left[\prod_{j=1}^{N_i} \frac{p_{ij}^{(t)}}{p_{ij}^{(0)}} \right]^{1/N_i}$$

Ενώ οι ατομικοί δείκτες $R_i^{(t)}$ των κατηγοριών αμοιβής εργασίας i είναι οι απλοί αριθμητικοί μέσοι των σχετικών τιμών των τιμών αμοιβής της εργασίας από όλες τις πηγές τιμοληψίας. Δηλαδή :

$$R_i^{(t)} = \frac{1}{N_i} \sum_{j=1}^{N_i} \frac{p_{ij}^{(t)}}{p_{ij}^{(0)}}$$

8.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Οι αναθεωρημένοι Δείκτες Παραγωγής στις Κατασκευές, με βάση το έτος 2005=100,0, καταρτίζονται βάση του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου «περί βραχυπρόθεσμων στατιστικών» και των απαιτήσεων του τροποποιητικού Κανονισμού 1158/2005 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Τα στοιχεία των δεικτών ανακοινώνονται στο ειδικό διαμορφωμένο Δελτίο Τύπου, εντός προκαθορισμένων ημερομηνιών, οι οποίες σύμφωνα με τους αναφερόμενους Κανονισμούς ορίζονται στις 60 ημέρες μετά το τέλος του τριμήνου αναφοράς των στοιχείων.

Οι Δείκτες Παραγωγής στις Κατασκευές είναι βραχυχρόνιοι τριμηνιαίοι δείκτες που καλύπτουν το σύνολο Χώρας και διακρίνονται ως εξής :

- Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές.
- Δείκτης Παραγωγής Οικοδομικών Έργων (Κτιρίων).
- Δείκτης Παραγωγής Έργων Πολιτικού Μηχανικού.

Η ανάγκη για την κατάρτιση των ανωτέρω δεικτών προέκυψε κυρίως, μετά την υπογραφή της Συνθήκης για την ΟΝΕ, όπου κρίθηκε αναγκαία η ταχεία διάθεση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων, που να επιτρέπουν την ανάλυση της οικονομικής εξέλιξης κάθε Κράτους - μέλους, στο πλαίσιο ασκήσεως της οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε.

Ειδικότερα, ο στόχος του δείκτη είναι η μέτρηση των αλλαγών στον όγκο της παραγωγής κατασκευών σε σύντομα και τακτικά διαστήματα. Ο δείκτης αυτός παρέχει ένα μέσο μέτρησης της τάσης όγκου της προστιθέμενης αξίας σε τιμές κόστους συντελεστών σε μια δεδομένη περίοδο αναφοράς. Οι στόχοι και τα χαρακτηριστικά του δείκτη παραγωγής στις κατασκευές ισχύουν επίσης και για τους δείκτες των μεταβλητών που αφορούν κτίρια και έργα πολιτικού μηχανικού. Οι εν λόγω δείκτες στοχεύουν στην παρουσίαση της εξέλιξης της προστιθέμενης αξίας σε κάθε ένα από τα δύο κύρια τμήματα του τομέα των κατασκευών, δηλαδή στα κτίρια και στα έργα πολιτικού μηχανικού.

Για την κατάρτιση των αναφερόμενων αναθεωρημένων δεικτών χρησιμοποιήθηκαν οι κατωτέρω ταξινομήσεις :

- σε επίπεδο οικονομικών δραστηριοτήτων, χρησιμοποιήθηκε η νέα ταξινόμηση της Eurostat: NACE Rev.2 σύμφωνα με τον Κανονισμό 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, Τμήμα F-Κατασκευές, Κλάδοι 41, 42 και 43.
- σε επίπεδο προϊόντων, χρησιμοποιήθηκε η νέα ταξινόμηση της Eurostat: CPA 2008 σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 451/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Ο Δείκτης Παραγωγής Οικοδομικών Έργων (κτιρίων) περιλαμβάνει την αξία κατεδάφισης κτιρίων, χωματουργικών εργασιών, κατασκευής και αποπεράτωσης κτιρίων. Στα Οικοδομικά Έργα (κτίρια) περιλαμβάνονται μονοκατοικίες, διπλοκατοικίες, πολυκατοικίες, ξενοδοχεία, κτίρια γραφείων, βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, κτίρια δημόσιων θεαμάτων, εκπαιδευτήρια, νοσοκομεία και λοιπά οικιστικά κτίρια.

Ο Δείκτης Παραγωγής Έργων Πολιτικού Μηχανικού περιλαμβάνει την αξία κατασκευής: αυτοκινητόδρομων, οδών, αεροδρομίων, αθλητικών εγκαταστάσεων, γεφυρών, σηράγγων, υπόγειων διαβάσεων, αγωγών μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου, δικτύων παραγωγής και διανομής ρεύματος, δικτύων τηλεπικοινωνιών, υδραυλικών και λιμενικών έργων, κ.ά.

Η μονάδα δειγματοληψίας για τη συλλογή των στοιχείων της έρευνας είναι η επιχείρηση. Το μέγεθος του δείγματος των ερευνώμενων επιχειρήσεων ανέρχεται σε 250 επιχειρήσεις από το σύνολο των 1.200 επιχειρήσεων του δείγματος της Ετήσιας Έρευνας Κατασκευών του έτους 2005. Η επιλογή των επιχειρήσεων έγινε με την εφαρμογή της κατευθυνόμενης δειγματοληψίας, κατά τρόπο ώστε ο κύκλος εργασιών τους να υπερβαίνει το 80% του συνολικού κύκλου εργασιών σε διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τα στοιχεία της ετήσιας έρευνας κατασκευών του έτους 2005. Σημειώνεται ότι, οι ερευνώμενες επιχειρήσεις έχουν κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από 3.000.000 ευρώ. Η κάλυψη σε κύκλο εργασιών από τις ερευνώμενες επιχειρήσεις ανέρχεται σε ποσοστό περίπου 82% του συνολικού κύκλου εργασιών.

Ως περίοδος βάσης κατά την πρώτη κατάρτιση των ανωτέρω δεικτών χρησιμοποιήθηκε το έτος 2000=100,0 και στη συνέχεια στην αναθεώρηση τους το έτος 2005=100,0. Ο υπολογισμός των συντελεστών στάθμισης έγινε σύμφωνα με τα δεδομένα της Ετήσιας Έρευνας Κατασκευών του έτους 2005 της πρώην ΕΣΥΕ.

Οι αναθεωρημένοι δείκτες στον τομέα των κατασκευών είναι δείκτες σταθερής βάσης (2005=100,0) και για τον υπολογισμό τους γίνεται χρήση της ισοδύναμης μορφής του τύπου Laspeyres. Οι δείκτες υπολογίζονται αρχικά σε επίπεδο διψήφιου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας και μετά με την εφαρμογή κατάλληλων συντελεστών στάθμισης, καταρτίζεται ο συνολικός δείκτης παραγωγής στις κατασκευές.

Συγκεκριμένα, για την κατάρτιση του δείκτη σε διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (έστω k) θα πρέπει από τα στοιχεία του δείγματος των επιχειρήσεων να υπολογιστεί η αξία του κύκλου εργασιών του τρέχοντος τριμήνου και κατόπιν η εν λόγω αξία να συγκριθεί με τη μέση μηνιαία αξία του έτους βάσης (2005=100,0), ως εξής:

$$I_{k,t} = \frac{y_{k,t}}{y_{k,0}}$$

όπου:

$y_{k,t}$ η αξία του κύκλου εργασιών όλων των επιχειρήσεων του δείγματος του διψήφιου κλάδου k το τρίμηνο t,

$y_{k,0}$ μέση μηνιαία αξία του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων του δείγματος του διψήφιου κλάδου k το έτος βάσης 2005.

Ο συνολικός δείκτης παραγωγής στις κατασκευές I_t υπολογίζεται ως εξής

$$I_t = \sum_k w_k I_{kt}$$

όπου:

$$w_k = \frac{Y_{k,0}}{\sum_k Y_{k,0}} \quad (\text{συντελεστής στάθμισης του διψήφιου κλάδου k}),$$

και

$Y_{k,0}$ η αξία του κύκλου εργασιών όλων των επιχειρήσεων του κλάδου k , κατά το έτος βάσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της ετήσιας έρευνας κατασκευών 2005.

$\sum_k Y_{k,0}$ η συνολική αξία του κύκλου εργασιών όλων των κλάδων k που συνθέτουν το επίπεδο για το οποίο καταρτίζεται ο δείκτης (μονοψήφιος κλάδος).

8.4 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού 1165/98 του Συμβουλίου «περί βραχυπρόθεσμων στατιστικών» και των απαιτήσεων του τροποποιητικού Κανονισμού 1158/6-7-2005 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Δ/ση Οικονομικών και Βραχυχρόνιων Δεικτών της Γενικής Γραμματείας Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (πρώην ΕΣΥΕ) προέβη στην κατάρτιση βραχυχρόνιων δεικτών απασχόλησης στον τομέα των κατασκευών, με βάση το έτος 2000=100,0 και είναι οι παρακάτω :

- Δείκτης Απασχολούμενων Ατόμων στις Κατασκευές, με στόχο την παρουσίαση της εξέλιξης της απασχόλησης στον κατασκευαστικό τομέα.
- Δείκτης Εργασθεισών Ωρών στις Κατασκευές, με στόχο την παρουσίαση της εξέλιξης του όγκου εργασίας στον κατασκευαστικό τομέα που πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο αναφοράς.
- Δείκτης Μισθών και Ημερομισθίων στις Κατασκευές, με στόχο την παρουσίαση της εξέλιξης των μισθών και ημερομισθίων στον κατασκευαστικό τομέα που πληρώθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς.

Η ανάγκη για την κατάρτιση των βραχυχρόνιων δεικτών προέκυψε κυρίως, μετά την υπογραφή της Συνθήκης για την ΟΝΕ, όπου κρίθηκε αναγκαία η ταχεία διάθεση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων που να επιτρέπουν την ανάλυση της οικονομικής εξέλιξης κάθε Κράτους-μέλους, στο πλαίσιο ασκήσεως της οικονομικής πολιτικής της Ε.Ε. Οι ανωτέρω βραχυχρόνιοι δείκτες στον τομέα των κατασκευών καταρτίζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και καλύπτουν το σύνολο Χώρας.

Για την κατάρτιση των αναφερόμενων βραχυχρόνιων δεικτών γίνεται χρήση των παρακάτω ταξινομήσεων:

- σε επίπεδο οικονομικών δραστηριοτήτων, χρησιμοποιείται η ταξινόμηση της Eurostat: NACE Rev.1, Τμήμα F - Κατασκευές, Κλάδος 45.
- σε επίπεδο προϊόντων, χρησιμοποιείται η ταξινόμηση της Eurostat : CPA.
- σε επίπεδο ταξινόμησης των τύπων κατασκευών, χρησιμοποιείται η CC.

Ως μονάδα δειγματοληψίας στους αναφερόμενους δείκτες λαμβάνεται η επιχείρηση/ κατάστημα, το δε μέγεθος δείγματος ερευνώμενων επιχειρήσεων ανέρχεται σε 196 επιχειρήσεις από ένα συνολικό πληθυσμό 1.300 κατασκευαστικών εταιρειών.

Οι νέοι βραχυχρόνιοι δείκτες απασχόλησης στον τομέα των κατασκευών είναι δείκτες σταθερής βάσης (2000=100,0) και για τον υπολογισμό τους γίνεται χρήση των μεθόδων και των τύπων που περιγράφονται στο μεθοδολογικό εγχειρίδιο της Eurostat «2002 Edition».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στην εποχή μας, οι αριθμοδείκτες παίζουν σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση της οικονομικής πορείας της χώρας μας, καθώς και στους επιμέρους τομείς που μας πλαισιώνουν, όπως είναι ο τομέας της βιομηχανίας, του εμπορίου και της γεωργίας. Επίσης, παρέχουν στοιχεία για τις συγκρίσεις μεταξύ της Ελλάδας και των υπόλοιπων κρατών- μελών της Ε.Ε., σχετικά με τον πληθωρισμό, την ανεργία, την απασχόληση, το κύκλο εργασιών σε διάφορους τομείς και πλήθος άλλων σημαντικών πληροφοριών. Οι αριθμοδείκτες χρησιμοποιούνται ακόμα και κατά την σύνταξη του κρατικού προϋπολογισμού της Ελλάδος.

Όμως, ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται η επιλογή του δείγματος που χρησιμοποιείται στις έρευνες, ώστε αυτό να είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και να έχουμε αξιόπιστες τιμές στους δείκτες. Οι περισσότεροι αριθμοδείκτες καταρτίζονται και δημοσιεύονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, ενώ ορισμένοι από αυτούς αναδημοσιεύονται από την Τράπεζα Ελλάδος ή άλλους οργανισμούς/υπηρεσίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Βιβλία

- Απέργης, Νικόλαος (2005), Σύγχρονη Μακροοικονομική, Γέρακας: Εκδόσεις Rosili.
- Αποστολόπουλος, Η., Θεόδωρος (1988), Στατιστική Επιχειρήσεων, Αθήνα: Χ.Ο.
- Δεδουσόπουλος Απόστολος (2004), Θεωρίες της Ανεργίας, 1^{ος} τόμος, Αθήνα: Εκδόσεις Δαρδάνος Γιώργος.
- Ελευθεριάδη, Χαρ., Βασ. (1997), Στατιστική Επιχειρήσεων, Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.
- Θαλασσινός, Ι., Λευτέρης (1999), Επιχειρησιακή Στατιστική, Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλης Α.Ε.
- Παπαδήμας, Όθωνας (1994), Στατιστική, Αθήνα: Μακεδονικές Εκδόσεις.
- Πουρναράκη, Δ., Ευθυμίου (2004), Εισαγωγή στην οικονομική, Αθήνα.

Β. Διαδίκτυο

- Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), www.oaed.gr :
- Ελληνική Στατιστική Αρχή, (πρώην ΕΣΥΕ), στοιχεία έρευνας, www.statistics.gr

Γ. Έντυπα

- Ελληνική Στατιστική Αρχή, (πρώην ΕΣΥΕ):
 - Ειδική Ενημερωτική Έκθεση Δ.Τ.Κ. 2008.
 - Ειδική Ενημερωτική Έκδοση Δείκτη Τιμών Παραγωγού 2010.
 - Ειδική Ενημερωτική Έκδοση Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής 2010.
 - Ειδική Ενημερωτική Έκδοση Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής 2010.
 - Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Τιμών Εισαγωγών στη Βιομηχανία 2009.
 - Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο. 2008.
 - Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Απασχολουμένων Ατόμων στο Λιανικό Εμπόριο.
 - Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο 2005.
 - Ενημερωτικό σημείωμα του Δείκτη Κύκλου Εργασιών στο τομέα Υπηρεσιών 2009.
 - Ενημερωτικό Σημείωμα των Δεικτών Τιμών Εισροών και Εκροών στη Γεωργία Κτηνοτροφία, Ιούλιος 2010.
 - Μεθολογικό Σημείωμα 2007 Αναθ. Δ.Τ.Κ. και Στοιχεία έρευνας 2009.